

ROČENKA 2014

CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICE

2015

**Českomoravská společnost chovatelů, a. s., Praha
Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha-Uhřetěves
Svaz chovatelů českého strakatého skotu
Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.
Český svaz chovatelů masného skotu**

R O Č E N K A

CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICĚ

Hlavní výsledky a ukazatele za rok 2014

Z podkladů dodaných spolupracujícími organizacemi

zpracovali

**Jindřich Kvapilík
Zdeněk Růžička
Pavel Bucek
a kolektiv**

Praha, červen 2015

Lektoři: **Alena Ježková**
                      František Hřeben

Obsah	Strana
1. Úvod	5
2. Výsledky kontroly užítkovosti dojených krav	6
3. Kontrola užítkovosti masných plemen skotu	20
4. Odchov a kontrola výkrmnosti býků českého strakatého plemene	28
5. Reprodukce a inseminace skotu	32
6. Produkce mléka	35
7. Produkce jatečného skotu	47
8. Vybrané ukazatele chovu skotu v krajích ČR	54
9. Vybrané údaje z ústřední evidence skotu	59
10. Ochrana stád skotu prostých IBR před zavlečením nákazy	64
11. Základní ukazatele agrárního sektoru a chovu skotu v ČR	68
12. Vybrané ukazatele zemědělství ČR a EU	71
13. Závěr	80
14. Summary	81
15. Přílohy	82

1. Úvod

Podle ČSÚ dosáhl v roce 2014 zisk českého agrárního sektoru rekordních 22,8 mld. Kč. Meziročně tento ukazatel vzrostl o téměř 40 %. Jedná se o nejlepší výsledek za dobu jeho sledování od roku 1998. Podle Zemědělského svazu ČR byly nadprůměrně ziskové všechny kraje. Nejvyšší zisk na hektar vykázaly kraje Olomoucký, Královéhradecký (přes 7 000 Kč) a Středočeský (téměř 6 000 Kč), naopak nejnižší zisk dosáhly kraje Plzeňský (téměř 3 600 Kč) a Jihomoravský (3 200 Kč). Na dosažení rekordního zisku se podílely mimořádně dobré výnosy a rostoucí dotace. Agrární komora ČR uvedla, že SZIF vyplatil v rámci Společné zemědělské politiky v roce 2014 celkem 37,6 mld. Kč. Z objemu zisku a dotací lze odvodit, že z vyplacených dotací připadá kolem 61 % na vykázaný zisk a 39 % na pokrytí ztráty, která by bez dotací dosáhla kolem 14,7 mld. Kč. Z vývoje agrárních ukazatelů v posledních letech vyplývá, že výše zisku neovlivňuje produkci skotu. Zatímco v letech 2004 až 2014 se při značné meziroční variabilitě zvýšil „zemědělský“ zisk ze 7 547 na 22 817 mil. Kč (o 202 %), ve stejném období se při menší variabilitě snížily jak výroba hovězího a telecího masa (o 32 % z 96,7 na 65,5 tis. tun), tak nákup mléka mlékárnami na území ČR (o 7 % z 2 534 na 2 351 tis. tun).

K 1. dubnu 2015 se meziročně zvýšily stavy skotu celkem o 2,4 %, z toho dojnic o 3 512 a 0,9 %, krav bez TPM o 12 627 a 6,6 % a býků včetně volů ve věku 1 až 2 roky o 7 599 a 2,5 %. Při zřetelném nárůstu roční dojitosti na krávu o 262 litry a 3,5 % se o 87 mil. litrů a 3,3 % zvýšila tržní produkce (prodej) mléka. Příznivý vliv na ukazatele chovu dojených krav mělo především zvýšení nákupní ceny mléka z 8,50 Kč v roce 2013 na 9,37 Kč za rok 2014, to je o 0,87 Kč a 10,2 % za litr. Za první tři měsíce roku 2015 uvádí MZe cenu 8,52, 8,39 a 8,31 Kč za litr mléka. O 704 tuny a 1,1 % se v roce 2014 meziročně zvýšila výroba hovězího a telecího masa (a o 1 718 tun a 0,7 % i masa vepřového).

Jedním z předpokladů úspěšného chovu skotu jsou informace, které má poskytnout i tato ročenka. Je zaměřena na hlavní výsledky za rok 2014 a za uplynulé pětileté období s cílem soustředit často rozptýlené údaje zjišťované a publikované MZe, ČSÚ, ČMSCH, a. s. chovatelskými svazy, Agrární komorou ČR, SZIF a dalšími tuzemskými a zahraničními institucemi do přehledné a stručné publikace. Z podkladů těchto organizací vychází většina ukazatelů v ročenke uvedených.

O dalším vývoji chovu skotu bude v nastávajícím období do značné míry rozhodovat i realizace zásad reformované zemědělské politiky v rostlinné a živočišné výrobě a vývoj v chovu skotu po zrušení kvót mléka k 1. 4. 2015.

Autoři považují za svoji povinnost poděkovat za podporu a spolupráci při zpracování „Ročenek“ pracovníkům zainteresovaných institucí.

2. Výsledky kontroly užítkovosti dojených krav

Kontrola užítkovosti (KU) se řídí pravidly mezinárodní organizace ICAR (Mezinárodní výbor pro KU) schválenými valným shromážděním v roce 2014 (International Agreement on Recording Practices). Vedle těchto pravidel existují pravidla pro KU v ČR (zásady a metodiky), které vydává ČMSCH, a. s., pravidla EU, normy ISO a další předpisy. Kvalita KU v jednotlivých členských zemích je ověřována Certifikátem kvality ICAR. ČMSCH, a. s., obhájila tento certifikát kvality pro dojený skot v roce 2013, další audit ICAR je plánován na rok 2016. V ICAR je ČR od roku 1991 zastoupena ČMSCH, a. s., od listopadu roku 2013 je členem ICAR i Chovatelské družstvo Impuls. Za KU skotu je v ICAR zodpovědná příslušná pracovní skupina (Dairy Cattle Milk Recording Working Group), která v současné době připravuje změny pravidel pro KU. Jejich nová verze má být k dispozici v roce 2016.

Na konci září roku 2014 byl ukončen kontrolní rok 2013/2014. Výsledky KU krav jsou zpracovány za kontrolní rok, který trvá od 1. 10. do 30. 9. dalšího kalendářního roku. Uváděné výsledky se vztahují ke konci příslušného kontrolního roku. Jsou uvedeny výsledky metody kontroly užítkovosti A.

Tab. 1 Rozsah kontroly užítkovosti v ČR

Rok	Dojnic (průměrný stav)	Krav v KU		Metoda KU (% krav)		
		celkem	% ¹⁾	A4 (A4P)	A4A	AT (A4T)
2010	378 415	357 658	94,5	99,4	x	0,6
2011	373 705	354 299	94,8	99,4	x	0,6
2012	369 749	351 075	94,9	99,4	x	0,6
2013	372 748	350 162	93,9	66,4	33,2	0,4
2014	370 721	354 835	95,7	64,0	35,6	0,4

Pramen: ČMSCH, a. s. a ČSÚ ¹⁾ z celkového počtu dojnic

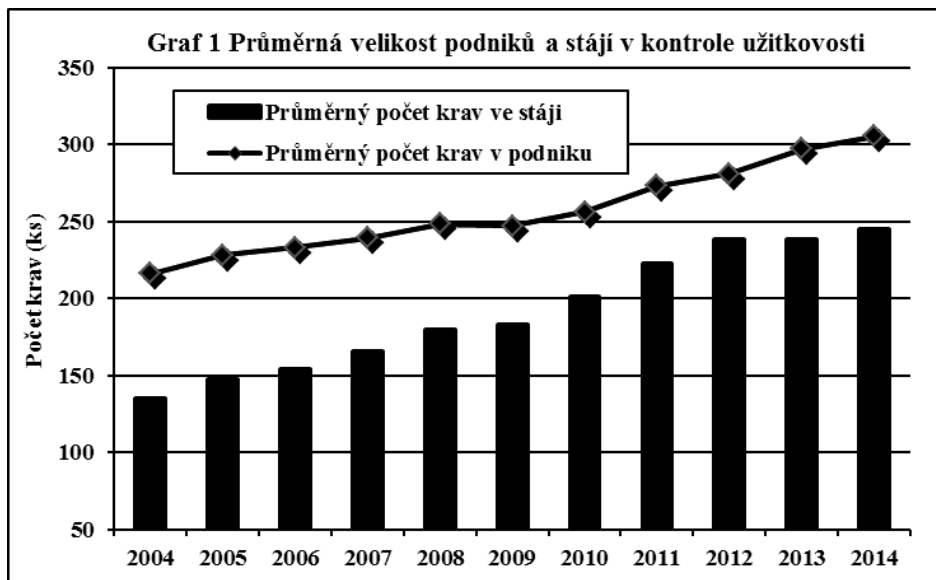
V tab. 1 je uveden přehled o zapojení krav do KU v ČR. V letech 2010 až 2014 se v ČR snížil průměrný stav krav o 7 694 a 2,0 %. Stavby krav v KU poklesly mezi roky 2010 a 2013 o 7 496 a 2,1 %, v roce 2014 se však meziročně zvýšily o 4 673 a 1,3 %. Znamená to, že v roce 2014 bylo do KU zapojeno 354 835 krav, to je 95,7 % jejich průměrného ročního stavu v tomto roce. V rámci organizace ICAR patří ČR mezi státy s nejvyšším podílem krav v KU (Dánsko 92,0 %, Estonsko 93,6 %, Německo 87,8 %, Izrael 91 %, Norsko 98,0 %, Lucembursko 82,2 %, Slovensko 82,2 %, Švédsko 84,0 %, Švýcarsko 100,0 %, Nizozemsko 89,7 %, ostrov Jersey 100 % apod.).

Z tab. 1 je rovněž zřejmé zřetelné snižování metody KU A4 (A4P). Jedná se o metodu založenou na odběru poměrného vzorku z celkového výdojku. V roce 2013 se podíl této metody snížil na 66,4 %, v roce 2014 pak o další 2,4 % na 64,0 %. Metoda A4 je nahrazována metodou A4A, v jejímž rámci se zjišťuje množství nadojeného mléka jako celkový výdojek za kontrolní den, který je tvořen součtem dílčích výdojku a je odebrán alternativní vzorek (jeden měsíc z večerního dojení a druhý měsíc ranního). Obsah složek mléka je korigován podle speciálních certifikovaných metodik. V kontrolním roce 2013/2014 byla tato metoda využita u 35,6 % kontrolovaných dojnic. Zavedení metody A4A je v souladu s mezinárodními trendy zaměřeno na zjednodušení a snížení pracnosti KU.

Tab. 2 Počet podniků a stájí s chovem krav v kontrole užítkovosti

Rok	Počet podniků	Krav v KU	Krav na podnik	Stáje s KU	Krav ve stáji
2010	1 399	357 658	256	1 782	201
2011	1 296	354 299	273	1 593	222
2012	1 251	351 075	281	1 477	238
2013	1 179	350 162	297	1 471	238
2014	1 162	354 835	305	1 446	245

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 3 Podniky a stáje v KU podle počtu chovaných krav v roce 2014

Počet krav	Podniky (n = 1 162)			Stáje (n = 1 446)	
	podniků (%)	stáji/podnik	krav (%)	stáje (%)	krav (%)
1 až 10	2,4	1,0	0,0	2,8	0,0
11 až 30	4,4	1,0	0,3	4,4	0,4
31 až 50	4,6	1,0	0,6	4,7	0,8
51 až 100	14,4	1,0	3,5	16,3	5,0
101 až 150	8,9	1,1	3,6	10,2	5,1
151 až 200	9,0	1,1	5,3	10,1	7,2
201 až 300	15,5	1,1	12,6	18,0	18,2
301 až 400	12,2	1,2	13,8	13,7	19,1
401 až 500	9,9	1,3	14,5	9,4	17,0
Nad 500	18,7	1,8	45,8	10,4	27,2
Celkem	100	1,2 (průměr)	100	100,0	100,0

Pramen: ČMSCH, a. s.

Při dlouhodobém poklesu počtu podniků a stáji s výrobou mléka se zvyšují počty dojnic v KU na podnik a stáj (tab. 2 a graf 1). V roce 2014 se v jednom podniku a stáji chovalo v průměru 305 a 245 krav v KU. Z tabulky tab. 3 vyplývá, že pouze ve 2,4 % podniků a 2,8 % stáji se chovalo 10 a méně krav, a že v 18,7 % podniků, resp. v 10,4 % stáji, bylo chováno 45,8 %, resp. 27,2 % dojených krav zapojených v KU.

Tab. 4 Zastoupení krav (%) v kontrole užítkovosti podle pořadí laktace

Rok	Krav (tis.)	Pořadí laktace						
		1.	2.	3.	4.	5. až 7.	8. a další	Ø
2010	357,7	35,4	26,3	17,3	10,4	9,8	0,8	2,4
2011	354,3	35,2	26,3	17,7	10,4	9,6	0,8	2,4
2012	351,1	35,5	26,5	17,5	10,6	9,2	0,7	2,4
2013	350,2	35,4	26,6	17,7	10,4	9,3	0,6	2,4
2014	354,8	35,0	26,3	17,8	10,6	9,5	0,8	2,4

Pramen: ČMSCH, a. s.

V letech 2010 až 2014 se podíl krav na prvních třech laktacích pohyboval mezi 79 až 79,7 %. Nejvyšší podíl krav byl vykázan na první laktaci, nejnižší (pod 1 %) na 8. a dalších laktacích. Průměrné pořadí laktace dosahuje v posledních letech 2,4 (tab. 4).

V roce 2014 se meziročně zvýšil počet normovaných laktací o 0,7 % a produkce mléka na krávu v KU se zvýšila o 103 kg a 1,2 %. Příznivě lze hodnotit i meziroční mírný nárůst obsahu tuku a bílkovin v mléce v roce 2014 (tab. 5).

Tab. 5 Výsledky kontroly mléčné užítkovosti krav (hlavní ukazatele)

Rok	Krav ¹⁾	Laktační dny	Mléko (kg)	Tuk		Bílkoviny		Laktóza %
				%	kg	%	kg	
2010	291 595	297	7 726	3,84	297	3,34	258	4,89
2011	286 000	297	7 811	3,87	302	3,37	263	4,89
2012	288 015	297	8 047	3,87	311	3,38	272	4,90
2013	285 422	297	8 267	3,84	317	3,38	280	4,93
2014	287 502	297	8 370	3,86	323	3,39	284	4,90

Pramen: ČMSCH, a. s.

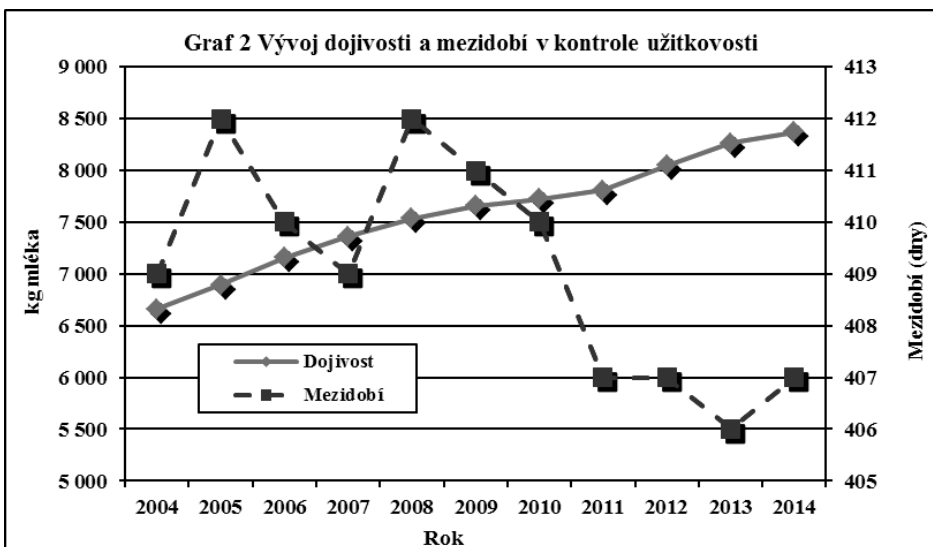
¹⁾ počet krav s uzávěrkou za normovanou laktaci

V rámci KU se sledují i další ekonomicky významné a poměrně stabilní ukazatele. Jedná se např. o věk při prvním otelení, délku mezidobí a index $P_{2:1}$ (tab. 6 a graf 2).

Tab. 6 Výsledky kontroly mléčné užítkovosti krav (doplňkové ukazatele)

Rok	Normované laktace	Pořadí laktace	Index $P_{2:1}$	1. otelení (měs./dnů)	Mezidobí (dnů)
2010	291 595	2,4	87,3	26/29	410
2011	286 000	2,4	87,3	26/24	407
2012	288 015	2,4	87,8	26/22	407
2013	285 422	2,4	88,5	26/19	406
2014	287 502	2,4	88,6	26/12	407

Pramen: ČMSCH, a. s.

V ČR je dlouhodobě vykazován vyšší podíl normovaných laktací (krav) v horské a podhorské oblasti (60 % v roce 2014) než v oblasti nížinné (40 %). Dlouhodobě jsou podíly dojnic v obou výrobních oblastech poměrně stabilní (tab. 7). V roce 2014 měly dojnice v nížinných oblastech vyšší užítkovost, nižší obsah tuku a bílkovin v mléce, nižší věk při první otelení a delší mezidobí než dojnice chované v podhorských a horských oblastech

Tab. 7 Výsledky kontroly užítkovosti podle výrobních oblastí

Rok	Výr. obl. ¹⁾	Krávy		Mléko kg	Tuk %	Bílkoviny		První otel. ²⁾	Mez. dnů
		tis.	%			%	kg		
2010	H	173,3	59,4	7 418	3,90	3,36	250	27/16	408
	N	118,3	40,6	8 177	3,76	3,32	271	26/05	412
2011	H	171,1	59,8	7 470	3,93	3,39	253	27/13	405
	N	114,9	40,2	8 319	3,79	3,34	278	25/28	410
2012	H	172,1	59,8	7 717	3,92	3,40	263	27/10	405
	N	115,9	40,2	8 536	3,79	3,35	286	25/28	410
2013	H	170,9	59,9	7 994	3,88	3,40	272	27/06	403
	N	114,5	40,1	8 674	3,78	3,35	291	25/25	409
2014	H	172,0	59,8	8 080	3,90	3,41	275	26/29	405
	N	115,5	40,2	8 804	3,81	3,36	296	25/18	410

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ H = podhorská a horská, N = nížinná oblast ²⁾ věk při prvním otelení (měsíců/dnů)

S růstem užítkovosti dojnic v KU se zvyšuje jejich podíl v intervalech s vyšší dojivostí a klesá v intervalech s nižší. V letech 2010 až 2014 se např. podíl krav s dojivostí nad 10 000 kg mléka zvýšil z 15 na 22,7 % a s dojivostí do 7 000 kg se snížil

z 39,7 na 28,5 % (tab. 8). Snižování podílu krav s nejnižší užitkovostí patří mezi hlavní možnosti dalšího růstu průměrné dojivosti celé populace krav.

Tab. 8 Podíl krav v KU podle dojivosti krav za normované laktace (%)

Rok	Normov. laktací	Mléka na krávu za normovanou laktaci (tis. kg)						
		do 5	5 až 6	6 až 7	7 až 8	8 až 9	9 až 10	nad 10
2010	291 595	9,0	13,1	17,6	18,1	15,6	11,6	15,0
2011	286 000	8,4	12,4	17,2	18,1	15,7	12,1	16,1
2012	288 015	6,8	10,9	16,0	17,9	16,9	13,2	18,3
2013	285 422	5,5	9,5	14,9	17,6	17,2	14,2	21,1
2014	287 502	5,0	9,1	14,4	17,4	17,0	14,4	22,7

Pramen: ČMSCH, a. s.

Krávy na 2. a dalších laktacích měly v roce 2014 o 1 002 kg a 13 % vyšší dojivost a o 38 a 32 kg (12,7 a 12,2 %) vyšší produkci tuku a bílkovin než jejich vrstevnice na první laktaci. Rozdíly v obsahu tuku a bílkovin v mléce byly mezi dojnicemi na první a na 2. a dalších laktacích nepatrné (0,01 a 0,02 %, tab. 9).

Tab. 9 Užitkovost krav v KU podle pořadí laktace za rok 2014 (metoda A)

Pořadí laktace	Laktací	Mléko kg	Tuk		Bílkoviny		Věk ¹⁾ mezidobí
			%	kg	%	kg	
1.	103 123	7 728	3,87	299	3,40	263	26/12
2. a další	184 379	8 730	3,86	337	3,38	295	407
celkem	287 502	8 370	3,86	323	3,39	284	x

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ věk při prvním otelení (měsíců/dnů), délka mezidobí ve dnech

Z tab. 10 je patrné, že v roce 2014 bylo nejvíce laktací v KU u plemen holštýnské (159 146) a české strakaté (107 686 laktací). Podíl laktací ostatních plemen krav v KU je dlouhodobě nízký. Zajímavý je podíl laktací hlavních dojených plemen ve výrobních oblastech. Zatímco v podhorské a horské oblasti je podíl českých strakatých a holštýnských krav stejný (79 629 a 79 674 dojnic), v nížinné oblasti má výraznou převahu holštýnské plemeno (79 472 a 28 057). Z celkového počtu českých strakatých dojnic (107 686) se přibližně 26 % chová v oblastech nížinných a 74 % v podhorských a horských, z holštýnských přibližně polovina v každé z obou oblastí. Proto se liší i ukazatele užitkovosti, které jsou v obou oblastech ovlivněny i plemennou příslušností krav. Zajímavé jsou poměrně malé rozdíly v dojivosti a v dalších ukazatelích obou plemen krav chovaných v různých oblastech. U českého strakatého plemene dosahuje rozdíl v dojivosti 233 kg a 3,3 %, u holštýnských krav pak 159 kg a 1,7 % mléka, u obou plemen ve prospěch nížinné výrobní oblasti. Malé rozdíly existují i v obsahu tuku a bílkovin v mléce a v délce mezidobí, poněkud výraznější pak ve věku při prvním otelení. U skupiny „ostatních plemen“ v tab. 10 dosahuje rozdíl v dojivosti mezi oblastmi 369 kg a 5 % mléka.

Tab. 10 Výsledky kontroly užítkovosti podle plemen v roce 2014 v ČR

Plemeno ¹⁾	Laktací n	Mléko kg	Tuk %	Bílk. %	1. otel. měs./dny	Mezid. dny
české strakaté ≥ C51 %	107 686	7 016	3,98	3,50	28/03	397
z toho H oblast ²⁾	79 629	6 956	3,99	3,50	28/09	397
z toho N oblast ²⁾	28 057	7 189	3,96	3,50	27/17	396
holštýnské H, R ≥ 51 %	159 146	9 405	3,79	3,32	25/09	414
z toho H oblast ²⁾	79 674	9 326	3,82	3,33	25/21	413
z toho N oblast ²⁾	79 472	9 485	3,76	3,31	24/29	416
montbéliarde	1 018	8 082	3,92	3,48	27/03	394
z toho H oblast ²⁾	168	8 029	3,97	3,52	28/19	407
z toho N oblast ²⁾	850	8 093	3,91	3,47	26/23	392
ayrshire	60	6 596	4,13	3,35	28/25	426
jersey	152	5 397	5,32	3,98	27/15	440
z toho H oblast ²⁾	40	4 758	5,20	3,97	26/02	413
z toho N oblast ²⁾	112	5 625	5,35	3,98	28/09	445
braunvieh	18	7 758	4,10	3,57	28/06	422
z toho H oblast ²⁾	10	6 845	4,22	3,59	28/02	375
z toho N oblast ²⁾	8	8 899	4,00	3,55	28/18	440
normandské 75% ≥	162	6 204	4,07	3,55	26/26	408
z toho H oblast ²⁾	148	6 289	4,08	3,54	26/28	413
z toho N oblast ²⁾	14	5 303	3,85	3,64	26/10	358
ost. plemena a kříženky	19 269	7 456	3,96	3,45	27/14	403
z toho H oblast ²⁾	12 265	7 322	3,97	3,46	27/28	404
z toho N oblast ²⁾	7 004	7 691	3,95	3,44	26/19	402

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ klasifikace plemen v KU platná od kontrolního roku 2009/10

²⁾ H = horské a podhorské oblasti, N = nížinné oblasti

Podíl ukončených normovaných laktací byl v uplynulých pěti letech poměrně stabilní, větší variabilitu vykazuje podíl laktací o délce 240 až 304 a do 240 dnů (tab. 11).

Tab. 11 Zastoupení ukončených laktací v kontrole užítkovosti (%)

Rok	Podíl laktací v KU (%) při délce laktace (dnů)					Index P _{2:1}
	305	240 až 304	do 240, krávy		celkem	
			zaprahlé	vyřazené		
2010	55,0	27,5	8,2	9,3	100,0	87,3
2011	56,0	28,0	8,0	8,0	100,0	87,3
2012	56,3	27,8	11,3	4,6	100,0	87,8
2013	56,8	27,7	7,3	8,2	100,0	88,5
2014	56,0	29,1	7,2	7,7	100,0	88,6

Pramen: ČMSCH, a. s.

Z tabulky 12 je patrné, že mezi roky 2010 a 2014 došlo k poklesu podílu vyřazených krav v KU ze 38,1 % na 32,5 %. Podíl krav vyřazených ze zdravotních důvodů se pohyboval v intervalu 26,4 až 28,7 %.

Tab. 12 Vyřazování, pořadí laktace a délka mezidobí krav v KU

Rok	Krav v KU (tis.)		Vyřazeno krav %		Ø pořadí laktace ³⁾	Mezidobí dnů
	celkem	vyřazeno ¹⁾	celkem ¹⁾	zdrav. ²⁾		
2010	357,7	136,4	38,1	28,7	3,7	410
2011	354,3	123,3	34,8	27,6	3,7	407
2012	351,1	121,6	34,6	23,0	3,7	407
2013	350,2	122,0	34,8	28,5	3,6	406
2014	354,8	115,2	32,5	26,4	3,6	407

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ celkem (100 %) – včetně krav vyřazených z důvodu zrušení KU

²⁾ ze zdravotních důvodů; ³⁾ vyřazených krav

V roce 2014 bylo 84,7 % krav v KU z chovu vyřazeno ze zdravotních a 15,3 % krav ze zootechnických důvodů (tab. 13). Podíl krav vyřazených ze zdravotních důvodů dlouhodobě přesahuje 80 %.

Tab. 13 Příčiny vyřazování krav v KU¹⁾ v ČR (%)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014
Nízká užitkovost	10,7	10,0	9,4	9,5
Vysoký věk	1,0	1,1	1,1	1,1
Ostatní zootechnické důvody	4,5	4,5	4,3	4,7
Zootechnické důvody celkem	16,2	15,6	14,8	15,3
Poruchy plodnosti	23,4	22,9	22,2	22,3
Těžké porody	10,4	10,1	11,0	10,3
Onemocnění vemene	9,1	9,0	8,6	8,4
Ostatní zdravotní důvody	40,9	42,4	43,4	43,7
Zdravotní důvody celkem	83,8	84,4	85,2	84,7

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ bez krav vyřazených z důvodu zrušení KU

Z tab. 14 je patrné, že v letech 2010 až 2014 bylo průměrné pořadí laktace krav stejně jako podíly krav na 3. a dalších, resp. na 5. a dalších laktacích, relativně stabilní.

Tab. 14 Průměrné pořadí laktace krav v kontrole užitkovosti

Rok	Průměrné pořadí laktace		Krav na laktacích (%)	
	II. a vyšší	celkem	III. a vyšší	V. a vyšších
2010	3,2	2,4	38,4	10,7
2011	3,2	2,4	38,5	10,4
2012	3,2	2,4	38,1	10,0
2013	3,1	2,4	38,0	10,0
2014	3,1	2,4	38,7	10,2

Pramen: ČMSCH, a. s.

Analýzy pro kontrolu užítkovosti v laboratořích ČMSCH, a. s.

Vzorky mléka odebrané v chovech pracovníky oprávněných organizací a připravené na svozných místech jsou sváženy do laboratoří svozovými vozidly ČMSCH, a. s. Celý proces je organizován na základě objednávky příslušné oprávněné organizace. Na základě smluv uzavřených s oprávněnými organizacemi zajišťuje ČMSCH, a. s., laboratorní kontrolu a zpracování podkladů z terénní KU. K základním rozborům pro KU patří stanovení obsahu tuku a bílkovin. Nad rámec analýz pro KU se zjišťují obsah laktózy a počty somatických buněk, k posouzení dostatečnosti a vyváženosti krmných dávek pak obsah močoviny, volných mastných kyselin, kyseliny citrónové a ketolátek.

Rozbory pro účely zpeněžování v laboratořích ČMSCH, a. s.

V rámci smluvně zajištěných analýz pro mlékárny (a organizace nakupující mléko) hodnotí laboratoře ČMSCH, a. s., jakost bazénových vzorků mléka ke stanovení jeho nákupní ceny. Jedná se obvykle o stanovení celkového počtu mikroorganismů (CPM), počtu somatických buněk (PSB), reziduí inhibičních látek (RIL), obsah základních složek mléka (tuku, bílkovin, laktózy a tukuprosté sušiny), obsah kaseinu a bodu mrznutí. Ze skupiny minoritních složek mléka má praktický význam zjišťování obsahu močoviny, případně kyseliny citrónové a volných mastných kyselin. Mezi zjišťované doplňkové mikrobiologické ukazatele patří počty koliformních, psychrotrofních a termorezistentních mikroorganismů a sporulujících anaerobních bakterii.

Celkový počet analyzovaných vzorků v rámci KU v laboratořích ČMSCH, a. s., se v posledních letech zvyšuje. Důvodem je především nárůst počtu analýz na PSB a obsah močoviny. Přehled o vývoji počtu analýz v kontrole užítkovosti uvádí tab. 15.

Tab. 15 Počet vzorků analyzovaných laboratořemi ČMSCH, a. s.

Rok	Počty analýz vzorků mléka (tis.)				
	tuku, bílkovin a laktózy	somatických buněk ¹⁾	močoviny	analýz celkem	somatických buněk ²⁾
2010	3 065,4	2 038,8	95,6	5 199,8	297,2
2011	3 045,0	2 113,4	91,6	5 250,0	291,4
2012	3 061,2	2 235,1	497,5	5 793,8	293,5
2013	3 024,0	2 336,5	685,4	6 045,9	303,8
2014	3 121,3	2 509,4	847,1	6 477,8	302,3

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ počet somatických buněk v rámci KU

²⁾ počet somatických buněk mimo KU

Vybrané ukazatele KU krav holštýnského plemene

V rámci holštýnské a RED holštýnské populace v KU se v posledních letech zvyšuje podíl čistokrevných krav a vysokopodílových kříženek. V období 2010 až 2014 došlo ke zvýšení počtu laktací a nárůstu dojivosti čistokrevných černostrakatých krav. Pozitivně lze hodnotit mírný nárůst obsahu tuku a bílkovin a zkrácení délky mezidobí v letech 2010 až 2013. V roce 2014 došlo k prodloužení délky mezidobí o 1 den (tab. 16).

Tab. 16 Vývoj užitkovosti čistokrevných černostrakatých krav v KU (H 100 %)

Rok	Laktací	Mléko (kg)	Tuk (%)	Bílk. (%)	Bílk. (kg)	Mezidobí
2010	111 280	8 912	3,72	3,26	291	422
2011	112 771	8 986	3,75	3,29	295	419
2012	117 547	9 228	3,75	3,29	304	418
2013	120 645	9 426	3,73	3,30	311	415
2014	125 106	9 552	3,77	3,30	316	416

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.

Průměrnou užitkovost krav podle plemenných skupin v roce 2014 uvádí tab. 17, za jednotlivé laktace tab. 18. Se snižujícím se podílem holštýnské krve dochází u černostrakatých holštýnských krav ke snižování dojivosti a zvyšování obsahu tuku a bílkovin v mléce. Z tab. 18 je patrné, že se zvyšuje dojivost na 2. a dalších laktacích.

Tab. 17 Užitkovost plemenných skupin krav holštýnského plemene v roce 2014

Plemenná skupina	Laktací	Mléko (kg)	T (%)	Bílk. (%)	Bílk. (kg)	1. otelení měs./dnů	Mezid. dnů
H 100%	125 106	9 552	3,77	3,30	316	25/05	416
H 88 %	6 852	9 401	3,79	3,33	313	25/16	412
H 75-87 %	11 775	9 158	3,80	3,35	307	25/26	412
H 51-74 %	4 777	8 490	3,85	3,40	288	26/09	403
H 51 % >	148 510	9 480	3,77	3,31	314	25/08	415
R 100%	4 739	8 567	4,02	3,46	296	25/22	410
R 88 %	1 075	8 739	4,16	3,53	309	26/10	410
R 75-87 %	1 954	8 327	4,03	3,46	288	26/23	415
R 51-74 %	2 868	7 894	4,04	3,49	276	26/25	414
R 51 % >	10 636	8 359	4,04	3,47	290	26/07	412
H, R 51 % >	159 146	9 405	3,79	3,32	312	25/09	414

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 18 Užitkovost holštýnských krav roce 2014 (H a R 51% a více)

Pořadí laktace	Počet uzávěrek	%	Mléko kg	Tuk		Bílkoviny		Věk ¹⁾ mezidobí
				%	kg	%	kg	
1.	61 043	38,4	8 643	3,79	327	3,33	288	25/09
2. a další	98 103	61,6	9 879	3,79	374	3,32	328	414
celkem	159 146	100,0	9 405	3,79	356	3,32	312	x

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ věk při prvním otelení (měsíce/dny), mezidobí (dny)

Nejlepší holštýnská dojnice nadojila na 3. laktaci přes 20 tis. kg mléka s produkcí tuku a bílkovin 1 436 kg (tab. 19). Vynikající užitkovost (průměr 17 952 kg mléka, 4,01 a 3,27 % tuku a bílkovin a součet produkce tuku a bílkovin 1 301 kg za normovanou laktaci) dosáhlo deset nejlepších holštýnských dojnic.

Tab. 19 Krávy holštýnského plemene s nejvyšší užitkovostí v roce 2014

Chovatel	Číslo krávy (CZ)	Poř. lakt.	Mléko kg ¹⁾	Obsah %		T + B (kg)
				bílk.	tuku	
AGRAS Bohdalov a.s.	371830961	3.	20 625	3,32	3,65	1 436
Rolnická a.s. Králíky	199851952	3.	19 186	3,21	3,72	1 330
Karsit Agro, a.s.	208116952	3.	18 831	3,02	3,99	1 320
AGRAS Bohdalov a.s.	428367961	2.	18 959	3,28	3,47	1 279
ZOD Kluky	317618931	3.	16 173	3,62	4,28	1 277
Agroječmínek s.r.o. Chropyně	156161972	3.	16 638	3,17	4,50	1 276
VOD Zdislavice	224929921	3.	18 663	3,16	3,67	1 275
AGRO Bystřice a.s.	197298952	4.	15 427	3,28	4,98	1 275
Rolnická a.s. Králíky	217260952	3.	18 245	3,28	3,71	1 274
VOD Zdislavice	256935921	2.	16 775	3,40	4,15	1 266
Průměr	x	2,9	17 952	3,27	4,01	1 301

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.

¹⁾ *za normované laktace*

Přehled nejlepších stájí s chovem krav holštýnského plemene uvádí tab. 20. Je z ní patrné, že vysoké užitkovosti (v průměru přes 12 000 kg mléka a 420 kg součtu tuku a bílkovin) dosahují dojnice tohoto plemene v malých (30 až 60 laktací za rok) i ve velkých stádech (přes 700 laktací).

Tab. 20 Stáje s chovem holštýnských krav s nejvyšší užitkovostí¹⁾ v roce 2014

Chovatel	Počet laktací	Mléko kg	Tuk %	Bílk. %	T+B ¹⁾ kg	Mezid. dny
AGRAS Bohdalov a.s.	708	12 942	3,69	3,28	903	400
Vyjídacěk R.	31	12 661	3,62	3,21	865	488
ZEAS a.s.	467	12 072	3,72	3,41	860	412
AGRO, družstvo Záhoří	271	12 450	3,64	3,26	859	442
ZS Ostřetín a.s.	486	12 127	3,74	3,32	856	426
ZDV Novoveselsko	739	12 222	3,66	3,23	842	405
Valašské ZOD, druž. Zašová	289	11 119	4,17	3,37	838	386
Oseva a.s. Chrudim	412	11 966	3,66	3,29	831	416
Kopecký Pavel, Jiřetice	60	11 354	3,93	3,39	830	447
Basík M.	60	12 078	3,57	3,27	826	386
Průměr	352	12 099	3,74	3,30	851	421

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.

¹⁾ *pořadí podle produkce tuku a bílkovin*

Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR sleduje a vyhodnocuje krávy s vynikající celoživotní užitkovostí (100 tis. kg mléka a více). Seznam deseti nejlepších uvádí tab. 21. Průměrná celoživotní produkce mléka (143 960 kg mléka) a součet tuku a bílkovin (3 823 kg) jsou stejně jako počet ukončených laktací (7 až 13, průměr 10,3) pozoruhodné.

Tab. 21 Krávy holštýnského plemene s nejvyšší celoživotní užitkovostí v roce 2014

Podnik	Číslo krávy (CZ)	Lakt. n	Mléko kg ¹⁾	Obsah % ²⁾		B (kg)
				bílk.	tuku	
ZF Rolnička Lipanovice	056354246	13	157 989	3,09	4,26	4 302
AGRO, družstvo Záhoří	044130265	12	151 835	3,02	3,58	4 025
CZF Miller, Svrkyně	044207328	8	149 335	3,11	3,34	3 754
AGRO, družstvo Záhoří	101648205	10	145 924	2,89	3,46	3 600
ZERAS a.s. Radostín n. Osl.	063536614	10	143 455	3,00	3,42	3 958
ZERAS a.s. Radostín n. Osl.	063505614	9	142 576	3,19	3,42	4 176
CRF s.r.o. Dvory nad Lužnicí	018348203	10	138 578	3,14	3,32	3 529
Agropodnik Košetice	076340264	12	136 788	3,03	3,55	3 727
CZF Miller, Svrkyně	100298110	7	136 648	2,88	2,93	2 897
ZD Dolany	103540505	12	136 476	3,23	3,47	4 260
Průměr	x	10,3	143 960	3,06	3,48	3 823

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.

1) za celé ukončené laktace (údaje zahrnují i období laktace nad 305 dnů)

2) za normované laktace

V březnu 2015 bylo v plemenné knize vedeno 204 048 krav a do testace bylo zařazeno 45 býků (tab. 22). Počet testovaných býků holštýnského plemene se dlouhodobě snižuje.

Tab. 22 Přehled počtu testovaných býků H plemene

Zdroj	Kusů				2014	
	2010	2011	2012	2013	kusů	%
Import býka	11	14	2	1	4	8,9
Import embrya	9	8	2	0	0	0,0
Import spermatu	67	41	54	42	28	62,2
Z domácího chovu	29	23	13	15	13	28,9
Celkem	116	86	71	58	45	100,0

Pramen: Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.

Vybrané ukazatele KU krav českého strakatého plemene

Nejvyšší podíl krav v KU tvořily krávy plemenné skupiny C 88 % a více a nejnižší pak krávy plemenné skupiny C 51–74 % (tab. 23).

Do plemenné knihy bylo v březnu 2015 zapsáno 132 607 českých strakatých krav.

Tab. 23 Užitkovost plemenných skupin krav českého strakatého skotu v roce 2014

Plemenná skupina	Počet laktací	Mléko kg	Tuk %	Bílk. %	Bílk. kg	1. otelení měs./dnů	Mez. dnů
C 88 % a více	61 003	7 055	3,98	3,51	248	27/28	393
C 75–87 %	35 666	6 939	3,99	3,50	243	28/13	399
C 51–74 %	11 017	7 055	3,98	3,48	245	28/24	405
C 51 % a více	107 686	7 016	3,98	3,50	246	28/03	397

Pramen: ČMSCH, a. s.

V roce 2014 dosáhla průměrná dojivost vypočítaná ze 107 686 laktací 7 016 kg mléka, přičemž byla dojivost na 2. a dalších laktacích o 1 000 kg vyšší než na laktaci první (tab. 24). Pozitivní je dosažená délka mezidobí u českého strakatého skotu, která byla kratší než 400 dnů (397 dnů).

Tab. 24 Užítkovost českých strakatých krav dle pořadí laktace (2014)

Pořadí laktace	Počet laktací ¹⁾		Mléko kg	Tuk		Bílkoviny		Věk ²⁾ mezidobí
	n	%		%	kg	%	kg	
1.	34 774	296	6 317	4,02	254	3,54	224	28/03
2. a další	72 912	294	7 350	3,96	291	3,49	256	397
Celkem	107 686	294	7 016	3,98	279	3,50	246	x

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ počet krav s uzávěrkou za normovanou laktaci

²⁾ věk krav při 1. otelení (měsíců/dnů), délka mezidobí (dnů)

V tab. 25 je deset českých strakatých krav (na 2. až 5. laktaci) s nejvyšší produkcí bílkovin za normovanou laktaci, z nichž sedm pocházelo z VOD Zdislavice. Jedna dojnice překročila hranici 15 tis. kg mléka, čtyři dojnice překročily produkci 500 kg bílkovin, jedna 600 kg tuku a jedna nadojila ve čtvrté laktaci přes 15 000 kg mléka.

Tab. 25 Krávy českého strakatého plemene s nejvyšší užítkovostí (2013/2014)¹⁾

Podnik	Číslo krávy (CZ)	Poř. lakt.	Mléko kg	Obsah %		Bílk. (kg)	Tuk (kg)
				bílk.	tuku		
VOD Zdislavice	194440921	4.	15 181	3,72	4,15	564	630
VOD Zdislavice	224662921	3.	14 629	3,55	3,93	519	575
VOD Zdislavice	280502921	2.	14 437	3,53	4,00	510	577
VOD Zdislavice	194551921	5.	14 493	3,46	3,91	502	566
VOD Zdislavice	153825921	5.	14 734	3,37	3,54	496	521
AGRODR. Načeradec	225291921	4.	13 693	3,61	3,92	494	537
ZAS Úžice	191280921	4.	14 312	3,45	3,49	494	499
VOD Zdislavice	224628921	4.	14 189	3,47	3,95	493	561
VOD Zdislavice	194757921	4.	14 032	3,47	4,23	487	593
ZD Libín	376765931	2.	12 837	3,79	3,54	487	455
Průměr	x	3,7	14 254	3,54	3,87	505	551

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, seřazeno podle kg bílkovin

¹⁾ za normované laktace

Tab. 26 uvádí pořadí deseti nejúspěšnějších stájí s chovem českých strakatých krav v KU podle produkce bílkovin v mléce za normované laktace v roce 2014. Vzhledem ke shodnému fylogenetickému původu jsou v rámci této skupiny hodnocena i stáda krav plemene montbéliarde. V roce 2014 byla nejvyšší dojivost českých strakatých krav ve stájích Agrodružstvo Načeradec, VOD se sídlem V Kámeně a AGRO Posázaví.

Výsledky kontroly užítkovosti v malých i větších stájích poukazují na skutečnost, že i krávy s kombinovanou užítkovostí mohou mít velmi dobrou produkci mléka, mezidobí kratší než 400 dnů u poloviny stájí pak na možnost úspěšné kombinace vysoké užítkovosti a dobré plodnosti krav.

Tab. 26 Stáje českého strakatého plemene s nejvyšší užitkovostí¹⁾ v roce 2014

Stáje	Počet laktací	Mléko (kg)	Obsah (%)		Bílk. (kg)	Mezid. (dnů)
			tuku	bílk.		
AGRODR. Načeradec	53	9 511	4,03	3,44	327	410
VOD se sídl. V Kámeně	100	8 958	3,88	3,56	319	381
AGRO Posázaví	23	9 009	3,93	3,47	312	379
Král, J.	22	8 950	3,92	3,45	309	428
Rod. farma Suchý	54	9 166	3,78	3,36	308	409
AGRONEA Polička	66	8 483	4,1	3,63	308	444
DVPM Slavíkov	52	9 214	3,58	3,33	307	409
AGRO Liboměřice	155	8 278	3,64	3,56	295	388
AGROCHOV Kasejovice	18	8 532	3,58	3,44	293	398
ZEM. a. s. Koloveč	35	8 703	3,91	3,35	292	386
průměr	58	8 880	3,84	3,46	307	403

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu

¹⁾ stáje seřazeny podle kg bílkovin

Tab. 27 Krávy českého strakatého plemene s nejvyšší celoživotní užitkovostí¹⁾

Podnik	Číslo krávy (CZ)	Počet lakt.	Mléko (kg)	Obsah (%)		T + B (kg)
				bílk.	tuk	
Zem, a. s. Koloveč	102170301	10	13 4531	3,31	3,35	7 976
AGROSPOL Útěchovice	122369204	9	11 1908	3,10	3,31	6 460
ALA a. s. Řepníky	123460503	8	10 6514	3,58	4,14	7 194
ZAS Úžice	106273105	11	10 6337	3,41	3,84	7 148
VOD Zdislavice	125416101	9	10 5052	3,41	3,84	7 182
Zemědělská a. s.	113054503	10	10 5051	3,28	3,61	7 068
Zem. a. s. Koloveč	112562301	11	10 2953	3,23	3,64	6 716
Zem. a. s. Koloveč	112898301	10	10 2031	3,46	3,60	6 837
ZESPO CZ S.R.O.	107693511	10	10 1313	3,51	3,78	6 632
ZD Bělčice	110659207	8	9 9061	3,55	4,20	7 140

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu, seřazeno podle kg mléka

¹⁾ za kontrolní rok 2013/2014

Ukazatele užitkovosti špičkových krav českého strakatého plemene a nejlepších stájí potvrzují potenciální i v praxi realizovanou schopnost k vysoké produkci mléka a jeho hlavních složek, v mnoha případech i při uspokojivé plodnosti. Zkušenosti z těchto předních podniků by měly být využity ke zlepšení výrobních a ekonomických ukazatelů produkce mléka i v dalších chovech.

Celoživotní užitkovosti deseti českých strakatých krav s nejvyšší produkcí mléka za celý produkční věk uvádí tab. 27.

V roce 2014 bylo do testace zařazeno 68 býků českého strakatého plemene, z nichž 96 % pocházelo z domácího chovu (tab. 28).

Tab. 28 Původ testovaných býků v letech 2010 až 2014 (plemeno C)

Původ	Kusů				2014	
	2010	2011	2012	2013	kusů	%
Import býka	0	6	1	3	0	0,0
Import embrya	1	0	0	0	0	0,0
Import spermatu	22	6	8	3	3	4,4
Domácí chov	60	72	59	62	65	95,6
Celkem	83	84	68	68	68	100,0

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu

3. Kontrola užítkovosti masných plemen skotu

Masná plemena, resp. krávy bez TPM, jsou jedinou kategorií skotu, jejichž početní stavy se dlouhodobě zvyšují, mimo jiné v důsledku významné podpory tohoto způsobu chovu. Výjimečný byl pouze rok 2009, kdy se počet krav bez TPM meziročně snížil o 2 878 kusů a 1,8 %. K 1. 4. 2014 se jich chovalo 204 tis. kusů.

Audit ICAR v roce 2014

V květnu roku 2014 se uskutečnil audit ICAR zaměřený na identifikaci a kontrolu užítkovosti masného skotu a masné užítkovosti českého strakatého plemene. Audit provedl vedoucí skupiny auditorů v ICAR Charl Hunlun z Jihoafrické republiky. Jednalo se o společný projekt ČMSCH, a. s., Českého svazu chovatelů masného skotu a Svazu chovatelů českého strakatého skotu. Certifikát kvality ICAR potvrzující, že metodiky a postupy identifikace a kontroly masné užítkovosti jsou v souladu s pravidly ICAR a celosvětovými trendy, byl obhájěn.

Výsledky kontroly užítkovosti

K posouzení úrovně chovu krav bez TPM a realizaci opatření ke zlepšování výsledků je využívána analýza ukazatelů získaných v rámci KU, která se provádí od roku 1991. Kontrolní rok trvá od 1. 10. do 30. 9. následujícího roku. Rok uváděný v této kapitole je rokem, v němž byla KU za příslušné období uzavřena.

Tab. 29 Početní stavy krav masných plemen v kontrole užítkovosti (KU)

Rok	KraV bez TPM			Narozeno telat ¹⁾	
	celkem	v KU	%	celkem	natalita ²⁾
2009	160 285	22 322	13,9	17 213	74,9
2010	167 722	21 741	13,0	17 280	78,4
2011	177 704	19 708	11,1	16 229	78,3
2012	178 089	18 674	10,5	15 361	80,0
2013	184 597	19 084	10,3	15 489	82,0

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

¹⁾ živě narozená telata

²⁾ na 100 krav průměrného stavu

Z tab. 29 je patrné, že do KU bylo v roce 2013 zařazeno 19 084 krav. Jejich podíl v KU se od roku 2009 mírně snižoval (tab. 29).

Hlavním ekonomicky významným ukazatelem chovu masných krav je plodnost, resp. počet odchovaných telat na 100 krav. I v roce 2013 byl jejich počet zřetelně nižší než požadavek (90 a více telat na 100 krav), a to přes nárůst v posledních pěti letech (74,9 až 82,0 telat).

V rámci KU jsou v souladu s příslušnými zásadami hodnocení ukazatele za jednotlivá masná plemena včetně různých stupňů křížení. V tab. 30 jsou uvedeny počty krav v KU hodnocených masných plemen. Je z ní patrný meziroční nárůst stavů v KU. K poklesu stav krav v KU došlo v letech 2011 až 2013 u plemen charolais, aberdeen angus, masný simental, hereford, blonde d'Aquitaine, piemontese, ostatních masných plemen a galloway. Růst početních stavů krav v KU byl zaznamenán u plemen limousin,

gasconne, highland, salers a belgické modré. V letech 2011 až 2013 se stavy krav masných plemen skotu v KU snížily o 624 kusů.

Tab. 30 Počty krav masných plemen a kříženek v KU k 30. 9. daného roku

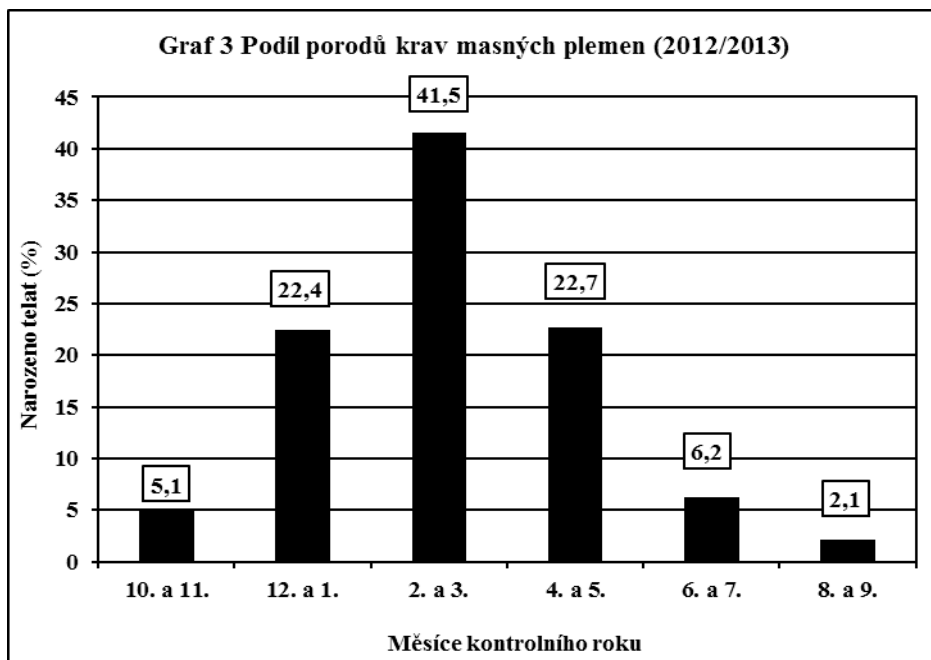
Plemeno	zkratka	2011	2012	2013		
				krav	% ¹⁾	% ²⁾
charolais	CH	6 321	5 842	6 033	31,6	76,0
aberdeen angus	AA	3 869	3 646	3 719	19,5	93,7
masný simentál	MS	3 568	3 408	3 429	18,0	57,4
limousin	LI	1 498	1 591	1 802	9,4	82,3
hereford	HE	1 197	903	934	4,9	79,0
blonde d'Aquitaine	BA	848	820	667	3,5	70,0
piemontese	PI	641	595	600	3,1	51,0
gasconne	GS	484	530	596	3,1	88,3
highland	HI	395	431	442	2,3	95,0
ostatní ³⁾	x	396	414	356	1,9	x
galloway	GA	397	379	362	1,9	83,4
salers	SA	77	90	113	0,6	98,2
belgické modré	BM	17	25	31	0,2	64,5
Celkem	x	19 708	18 674	19 084	100,0	76,1

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

¹⁾ podíly jednotlivých plemen na celkovém počtu krav masných plemen

²⁾ krav s podílem 100 % krve příslušných plemen (v %), celkem 14 521 kusů v KU

³⁾ ostatní plemena a kříženky v KU (BB, DD, MM, PP, SS, UU, VV, WA, BB, DX)

V souladu se zásadami výživy, využívání pastvy a ekonomiky chovu se uplatňuje sezónní telení krav (graf 3). Největší podíl telat narozených v období 2012/2013 připadá na měsíce únor a březen.

Průměrný věk jalovic při 1. otelení (35,1 měsíce) za roky 2011 až 2013 poměrně mírně kolísá, zřetelně větší variabilitou se tento ukazatel vyznačuje mezi hodnocenými plemeny. Délka mezidobí, která by se měla pohybovat kolem 365 dnů, se v letech 2011 až 2013 prodloužila ze 406 na 426 dnů (tab. 31), a proto je i nadále méně příznivá.

Tab. 31 Ukazatele reprodukce krav (plemena řazena abecedně)

Plemeno	věk při prvním otelení (měsíců)			délka mezidobí (dnů)		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
AA	30	29	30	393	394	412
BA	35	35	35	426	424	421
BM	29	30	30	414	392	396
GA	37	37	37	399	410	468
GS	36	36	36	395	431	414
HE	35	35	36	408	414	436
HI	41	42	42	414	429	464
CH	36	36	36	418	415	436
LI	36	36	36	405	418	427
MS	31	32	32	408	408	422
PI	37	37	37	407	406	416
SA	32	34	34	379	379	395
průměr	34,6	34,9	35,1	406	410	426

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

Tab. 32 Porodní hmotnosti telat a průběh porodů podle plemen

Plemeno	Porodní hmotnost (kg)				Podíl obtížných porodů (%)	
	býci		jalovice		2012	2013
	2012	2013	2012	2013		
AA	37	38	34	35	1,2	0,9
BA	43	43	39	40	2,4	3,2
GS	37	36	35	32	1,6	1,0
HE	38	38	36	36	2,0	0,1
CH	44	44	41	41	2,0	1,4
LI	41	41	39	39	1,0	0,9
MS	42	41	39	39	1,4	1,3
PI	40	42	36	38	4,0	2,3
SA	36	37	35	37	0,0	2,1
Průměr	39,8	40,0	37,1	37,4	1,7	1,5
BM	43	43	40	37	30,2	21,2
GA	33	33	32	31	0,4	0,4
HI	30	31	28	28	0,0	0,9

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

Porodní hmotnosti telat a průběhy porodů (tab. 32) vykazují mezi plemeny obvyklou variabilitu, průměrné ztráty telat jsou při poměrně velkých rozdílech mezi plemeny (tab. 33) srovnatelné s dalšími státy.

Některé ukazatele plodnosti krav v KU (vyšší věk při 1. otelení k jistější produkci telat, popř. k udržení kvalitních plemenic v chovu, vyšší počty zvířat k optimálnímu využití TTP aj.) mohou být ovlivněny zaměřením chovů na produkci plemenných a chovných zvířat.

Tab. 33 Porody krav a ztráty telat v roce 2013

Plemeno	Nar. telat celkem	Z počtu narozených telat (%)			Porody dvojčat ¹⁾
		mrtvě nar.	zmetání	ztráty celk.	
AA	3 067	5,3	0,1	5,4	3,1
BA	730	4,4	0,0	4,4	2,4
BM	85	0,0	0,0	0,0	2,4
GA	259	1,2	0,4	1,6	0,4
GS	490	5,7	0,2	5,9	1,3
HE	715	4,5	0,1	4,6	2
HI	310	2,3	0,0	2,3	1,6
CH	5 533	4,8	0,1	4,9	3,3
LI	1 718	3,4	0,1	3,5	0,5
MS	2 475	3,5	0,1	3,6	3,3
PI	555	6,5	0,0	6,5	2,4
SA	95	5,3	0,0	5,3	2,6

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

¹⁾ z celkového počtu porodů (%)

Z tab. 34 až 37 vyplývá, že průměrná hmotnost telat se ve všech úsecích odchovu zvyšovala, přičemž u jednotlivých plemen nebyl prokázán jednoznačný trend. Průměrné hmotnosti býčků a jaloviček uvedené v tab. 34 poukazují na jejich dobrou růstovou schopnost a vyhovující podmínky odchovu. Tyto skutečnosti potvrzuje i trvalý zájem zahraničních chovatelů o nákup jaloviček k dalšímu chovu a zástavových býčků k výkrmu.

Tab. 34 Průměrné hmotnosti telat hlavních masných plemen skotu (kg/kus)

Období	Býčci			Jalovičky		
	2010	2012	2013	2010	2012	2013
Při narození	39,3	39,8	40,0	36,9	37,1	37,4
120 dnů	178	181	185	167	168	170
210 dnů	279	283	285	257	258	260
365 dnů	488	503	499	373	373	375

Tab. 35 Hmotnost telat masných plemen ve věku 120 dnů (kg)

Plemeno	Býčci			Jalovičky		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
MS	200	193	201	188	183	185
LI	191	189	185	174	176	172
SA	189	188	196	168	171	184
AA	187	186	181	172	174	170
CH	187	185	181	176	173	170
BA	185	184	187	172	166	173
PI	181	174	173	161	161	157
GS	176	172	179	155	158	157
BM	170	169	195	151	159	169
HE	176	169	171	167	159	160
Průměr	184	181	185	168	168	170
GA	159	148	150	136	138	131
HI	135	117	129	127	118	108

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

Tab. 36 Hmotnost telat masných plemen ve věku 210 dnů (kg)

Plemeno	Býčci			Jalovičky		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
MS	321	313	315	291	284	286
SA	299	301	297	253	269	270
CH	299	296	288	276	272	269
LI	296	295	287	269	269	262
AA	294	291	286	269	269	265
BA	291	289	286	264	260	262
BM	294	264	309	262	247	281
HE	278	264	266	254	244	246
GS	268	257	256	230	229	231
PI	255	256	261	229	241	230
Průměr	290	283	285	260	258	260
GA	236	233	228	220	220	211
HI	189	200	194	174	182	156

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

Tab. 37 Hmotnost telat masných plemen ve věku 365 dnů (kg)

Plemeno	Býčci			Jalovičky		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
MS	556	577	569	398	424	419
CH	533	543	521	388	387	389
AA	518	527	518	363	374	375
HE	477	526	496	344	364	323
LI	492	519	504	385	398	382
SA	503	493	502	354	379	391
PI	433	476	452	287	327	349
BA	468	475	458	371	368	368
GS	393	462	481	304	353	346
BM	426	436	485	353	360	403
Průměr	480	503	499	355	373	375
GA	353	339	308	293	277	273
HI	274	289	310	236	254	210

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

Tab. 38 Růst býků vybraných do plemenitby

Plemeno	Hmotnost ve 365 dnech (kg)		Výška v kříži ve 365 dnech (cm)		Ø přírůstek hmotnosti (g/kus/den)			
	2013	2014	2013	2014	v testu		od narození	
					2013	2014	2013	2014
AA	543	540	133	132	1 721	1690	1 404	1396
BA	536	527	137	136	1 683	1618	1 378	1342
BM	468	491	123	123	1 175	1218	1 152	1220
GS	483	532	129	132	1 673	1375	1 241	1354
HE	540	505	132	129	1 625	1544	1 386	1286
CH	565	558	134	134	1 739	1685	1 445	1427
LI	530	526	134	134	1 582	1521	1 347	1331
MS	588	585	137	137	1 827	1732	1 506	1503
PI	501	482	131	131	1 513	1373	1 264	1213
SA	535	521	138	137	1 655	1696	1 362	1324
SS ¹⁾	457	496	130	129	x	x	1 121	1206
UU ¹⁾	490	511	129	127	1 633	1392	1 267	1286
PP ¹⁾	483	474	133	133	1 325	1158	1 229	1195
WA ¹⁾	425	x	129	x	x	x	1 112	x
DD ¹⁾	498	x	127	x	x	x	1 227	x
VV ¹⁾	406	x	122	x	x	x	965	x
BB ¹⁾	430	445	134	130	x	x	998	1125

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

¹⁾ názvy plemen pod tab. 40

Z tab. 38 vyplývá, že nejvyšší hmotnost ve 365 dnech věku dosáhli býci plemen masný simenatál, charolais a aberdeen angus a výška v kříži byla ve 365 dnech věku nejvyšší u plemen masný simentál a salers. Nejvyšší přírůstky v testu byly v roce 2014

vykázány u býků plemen masný simentál, salers a aberdeen angus a od narození dosáhla nejvyšších přírůstků plemena masný simentál, charolais a aberdeen angus.

V roce 2014 se meziročně zvýšil počet býků vybraných do plemenitby. Nejvíce býků do plemenitby bylo vybráno u plemen masný simentál, charolais, limousin a aberdeen angus. Jejich plemenné složení (tab. 39) koresponduje s plemennou příslušností krav (tab. 30). Poměr inseminace a přirozené plemenitby lze pro tento systém chovu považovat za vyhovující a srovnatelný s chovatelsky vyspělými státy. Podíl inseminace v chovech se zvýšil z 18 % v roce 2012 na 21 % v roce 2014.

Za pozitivní lze považovat skutečnost, že většina býků vybraných do plemenitby pochází z domácího šlechtění (81 % v roce 2014). Na dovezené a od importovaných býků pocházející inseminační dávky pak ve stejném roce připadá 19 %.

Vyšší počty býků zařazovaných do plemenitby souvisejí s růstem stavů masných krav a se snahou o lepší reprodukční a ekonomické výsledky chovu této významné kategorie skotu. ČR je v produkci býků pro plemenitbu již několik let soběstačná. Importovaní plemenci jsou využíváni zejména k produkci synů do plemenitby.

Tab. 39 Plemenní býci vybráni do plemenitby a podíl inseminace v chovech

Plemeno	býci vybráni do plemenitby včetně importů (kusů)			podíl inseminace v chovech zapojených do KUMP (%)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
AA	226	212	285	7	9	11
BM	14	11	26	40	36	43
BA	77	78	54	28	25	45
GA	23	22	27	7	4	8
GS	22	32	14	7	7	11
HE	45	35	45	19	19	14
HI	23	14	15	0	0	0
CH	406	393	302	24	24	27
LI	240	263	299	22	26	26
MS	307	296	336	17	17	20
PI	20	25	25	11	12	18
SA	13	16	21	20	36	26
UU ¹⁾	6	7	14	0	12	17
SS ¹⁾	4	3	5	0	0	5
PP ¹⁾	0	13	7	37	44	70
TT ¹⁾	2	1	2	0	0	0
MM ¹⁾	2	0	0	100	0	50
DD ¹⁾	1	3	0	0	0	0
VV ¹⁾	1	1	0	100	14	14
WA ¹⁾	6	9	0	44	80	5
BB ¹⁾	8	1	2	0	5	6
DX ¹⁾	0	2	6	0	0	8
Celkem	1 446²⁾	1437²⁾	1485²⁾	18	19	21

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

¹⁾ názvy plemen pod tab. 40

²⁾ býci celkem (údaje zahrnují i import inseminačních dávek)

Tab. 40 Počty a skladba plemeníků vybraných do plemenitby (rok 2014)

Plemeno	původ plemeníků			Celkem
	domácí	import	import dávek	
AA	262	7	16	285
BM	8	2	16	26
BA	39	6	9	54
GA	24	1	2	27
GS	13	0	1	14
HE	32	7	6	45
HI	13	2	0	15
CH	252	31	19	302
LI	229	50	20	299
MS	282	46	8	336
PI	19	5	1	25
SA	19	0	2	21
UU ¹⁾	6	8	0	14
SS ¹⁾	3	1	1	5
PP ¹⁾	5	0	2	7
TT ¹⁾	0	2	0	2
BB ¹⁾	2	0	0	2
DX ¹⁾	0	5	1	6
celkem	1 208	173	104	1 485

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

¹⁾ UU = aubrac; SS = shorthorn; PP = parthenais; TT = texas longhorn; MM = rouge des prés;
DD = andorský hnědý; VV = vosgienne; WA = waguay; BB = bazadaise DX = dexter

Tab. 41 Býci masných plemen v plemenitbě z domácí produkce a z dovozu

Původ	2011		2012		2013		2014	
	kusů	%	kusů	%	kusů	%	kusů	%
domácí	900	76,5	1 186	82,0	1 207	84,0	1208	81,0
importy ¹⁾	277	23,5	260	18,0	230	16,0	277	19,0
celkem	1 177	100,0	1 446	100,0	1 437	100,0	1485	100,0

Pramen: Český svaz chovatelů masného skotu

¹⁾ údaje zahrnují i import inseminačních dávek

4. Odchov a kontrola výkrmnosti býků českého strakatého plemene

Výsledky odchoven

Upravený metodický pokyn zavádí odchov plemenných českých strakatých býků na inseminační stanici, resp. u chovatele.

V souladu se šlechtitelským programem pro české strakaté plemeno se hodnotí růst a vývin býčků podle výsledku zkoušky vlastní užitkovosti v odchovných, následně pak podle užitkovosti synů testovaných býků ve stanicích kontroly výkrmnosti (SKVS).

V roce 2014 byla k dispozici pouze jedna odchovna plemenných býků (OPB) v Osíku. Přehled o základních výběrech v roce 2014 v této odchovně uvádí tab. 43.

Hlavní výsledky odchovny Osík za rok 2013 uvádí tab. 42.

Tab. 42 Nákup a výběr býků v odchovných v roce 2013

Odchovna	Nákup	Předvedeno k výběru	Vybráno k		Vybráno % ¹⁾
			inseminaci	přir. plem. ¹⁾	
Osík	92	106	44	26	42

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ vybraných pro využití v inseminaci z předvedených

Tab. 43 Výsledky základních výběrů býků na OPB Osík v roce 2014

ZV ¹⁾	Přírůstek (g)		Předvedeno ²⁾	Zařazeno		Z toho	
	od nar.	v testu		kusů	%	PRP	testace ³⁾
21. 1.	1 235	1 396	24	11	46	5	6
21. 3.	1 268	1 498	12	8	67	2	6
22. 5.	1 252	1 460	12	7	58	2	5
22. 7.	1 357	1 624	16	15	94	9	6
16. 9.	1 320	1 515	11	11	100	7	4
20.11.	1 330	1 563	7	7	100	4	3

Pramen: CZ ČESTR 2014 výsledky základních výběrů (výkup do OPB, testace, matky býků)

¹⁾ základní výběr

²⁾ býků k výběru

³⁾ testace ve společnostech CRV, Reprogen a Jihočeský chovatel

Tab. 44 Přehled o nákupu a výběru býků v odchovných

Rok	Nákup	Předvedeno k výběru	Vybráno k		Vybráno % ²⁾
			inseminaci	přir. plem. ¹⁾	
2010	191	204	80	46	39
2011	185	188	72	53	38
2012	203	185	70	61	38
2013	92	106	44	26	42

Pramen: ČMSCH, a. s., 2010 až 2012 všechny odchovny, od roku 2013 pouze OPB Osík

¹⁾ přirozená plemenitba

²⁾ k využití v inseminaci z předvedených

Z předvedených a k inseminaci vybraných býků jich v roce 2014 pocházelo 41 a 30 % z ČR, 37 a 37 % z Německa a 22 a 33 % z Francie (tab. 45).

Tab. 45 Podíl býků strakatého plemene vybraných do inseminace¹⁾²⁾ v roce 2014

Původ otce	Býci předvedení		Býci vybraní k inseminaci		
	kusů	%	kusů	%	podíl v % ²⁾
ČR	34	41	9	30	27
Německo	30	37	11	37	37
Francie	18	22	10	33	56
Celkem	82	100	30	100	x

Pramen: ČMSCH, a. s., odchovna plemenných býků Osík

1) předvedených a vybraných býků

2) z předvedených

Počet a plemennou příslušnost otců strakatých býků vybraných pro inseminaci v odchovně plemenných býků Osík uvádí tab. 46.

Tab. 46 Počet a plemenná příslušnost otců strakatých býků vybraných pro ins.¹⁾

Plemeno, plem. skupina	2014	
	kusů	%
fleckvieh	10	45
české strakaté C75-C100	5	23
montbéliarde	7	32
Celkem	22	100

Pramen: ČMSCH, a. s., odchovna plemenných býků Osík¹⁾ vybraných pro inseminaci

Z důvodu nedostatků v exteriéru bylo vyřazeno 14 %, poruch končetin 7 %, nutných porážek a úhynů 7 %, neuspokojivých přírůstků hmotnosti 4 % býků a genetických vad 3 % býků. Podíl ostatních příčin vyřazování byl nízký (tab. 47).

Tab. 47 Zařazení býků do plemenitby a příčiny vyřazení v roce 2014 v OPB Osík

Ukazatel	Počet	%	
Zařazení do	inseminace	30	32
	přirozené plemenitby	28	30
Důvod vyřazení	vady exteriér	13	14
	poruchy končetin	7	7
	neprodán	0	0
	nesouhlasný původ	0	0
	nutná porážka, úhyn	7	7
	ostatní zdravotní důvody	0	0
	neuspokojivý přírůstek hmotnosti	4	4
	rabiátní chování	0	0
	nízká kvalita spermatu	1	1
	GS	1	2
	genetická vada	3	3
Celkem	94	100	

Pramen: CZ ČESTR 2014 výsledky základních výběrů (výkup do OPB, testace, matky býků).

Výsledky kontroly výkrmnosti

Počet synů po testovaných českých strakatých otcích hodnocených ve SKVS na ukazatele výkrmnosti se v období 2010 až 2014 snížil ze 452 na 399 (tab. 48), přičemž synové některých býků v testaci neprošli stanicí kontroly výkrmnosti. Přírůstky v testu a pro selekci rozhodující netto přírůstky byly v uplynulých pěti letech vyrovnané na úrovni kolem 1 000 a 600 gramů.

Tab. 48 Výsledky stanic kontroly výkrmnosti skotu (plemeno české strakaté)

Rok	Hodnoceno zvířat	Přírůstek (g) na kus a den			
		v testu ¹⁾	celkem ²⁾	netto	netto korigovaný
2010	452	1 041	1 016	570	561
2011	563	1 020	1 007	572	559
2012	463	1 111	1 081	619	619
2013	342	1 044	1 042	601	589
2014	399	1092	1059	607	611

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ věk 150 až 530 dnů, 150 až 600 dnů od roku 2013

²⁾ od narození do porážky

Vývoj tříd zmasilosti JUT býků českého strakatého plemene

Z tab. 49 vyplývá, že s klesajícím podílem krve českého strakatého plemene se podíl zvířat ve třídách zmasilosti E+U+R snižoval a ve třídách O a P se zvyšoval. V roce 2014 byl dosažen nejvyšší podíl zvířat zařazených do tříd zmasilosti E+U+R u plemenné skupiny C1 (86,2 %) a u plemenné skupiny C2 (84,2 %) a nejnižší byl u plemenné skupiny C3 (77,1 %). Příznivý vývoj zmasilosti býků českého strakatého plemene byl zjištěn v letech 2010 až 2014. V tomto období se podíl zvířat zařazených podle zmasilosti do tříd E+U+R zvýšil z 80,5 na 88,2 %.

Tab. 49 Třídy zmasilosti býků českého strakatého plemene (2014)

Plemenná skupina	Zastoupení býků ve třídách zmasilosti (%)					
	E	U	R	E+U+R	O	P
C1	0,3	20,0	65,9	86,2	13,2	0,6
C2	0,3	17,4	66,5	84,2	15,1	0,7
C3	0,3	12,9	63,9	77,1	21,7	1,2

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu

Tab. 50 Vývoj tříd zmasilosti JUT býků českého strakatého plemene

Třída	Zastoupení býků ve třídách zmasilosti (%)				
	2010	2011	2012	2013	2014
E	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
U	14,8	16,2	15,6	19,1	21,5
R	65,6	65,8	68,7	67,1	66,5
E+U+R	80,5	82,1	84,4	86,3	88,2
O	18,8	17,2	14,8	13,1	11,3
P	0,7	0,7	0,8	0,6	0,5

Pramen: Svaz chovatelů českého strakatého skotu

5. Reprodukce a inseminace skotu

Plodnost skotu je po mléčné užitkovosti nejvýznamnější vlastností. Za ideální se považuje získání jednoho zdravého telete od krávy za rok. Dobré plodnosti krav odpovídají délka inseminačního intervalu do 75 dnů, březost po první inseminaci nad 50 %, inseminační index do 1,5, délka servis periody do 100 dnů a délka mezidobí do 385 dnů. Při vysoké užitkovosti (nad 7 000 kg mléka) lze tolerovat prodloužení mezidobí na 400 dnů spolu s adekvátním prodloužením inseminačního intervalu a servis periody. V porovnání s doporučenými hodnotami, jsou rezervy v dosahovaných ukazatelích v posledních letech.

Tab. 51 Počty prvních inseminací a zabřezávání po všech inseminacích

Rok	První inseminace (tis.)			Březích po všech inseminacích (tis.)		
	krávy	jalovice	celkem	krávy	jalovice	celkem
2010	341	147	488	311	142	453
2011	342	149	491	309	143	452
2012	341	149	490	310	143	453
2013	339	149	488	310	144	454
2014	348	147	495	317	142	459

Pramen: ČMSCH, a. s.

Od roku 2010, kdy se počet prvních inseminací v ČR snížil pod 500 tis. (k poklesu pod 800, 700 a 600 tis. prvních inseminací došlo v letech 1997, 1999 a 2003), je tento ukazatel poměrně stabilní. V roce 2014 došlo meziročně k mírnému nárůstu počtu prvních inseminací u krav a k poklesu u jalovic. V souladu s počtem prvních inseminací v roce 2013 se v roce 2014 zvýšily počty březích krav po všech inseminacích a snížily se u jalovic (tab. 51).

Tab. 52 První inseminace podle plemenné příslušnosti býků (%)

Rok	1. insem. celkem (tis.)	Plemena – užitkové typy (% z prvních inseminací)				
		C ¹⁾	H ²⁾	C+H	masná ³⁾	celkem
2010	488	39,5	53,5	93,0	7,0	100,0
2011	491	39,1	54,5	93,6	6,4	100,0
2012	490	38,2	55,4	93,6	6,4	100,0
2013	488	38,1	55,6	93,7	6,3	100,0
2014	495	37,9	56,1	94,0	6,0	100,0

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ včetně ostatních plemen s kombinovanou užitkovostí

²⁾ včetně ostatních dojných plemen

³⁾ včetně býků českého strakatého plemene – zlepšovatelů masné užitkovosti

V roce 2014 se na počtu prvních inseminací podílela dojná plemena (holštýnské a ostatní) 56,1 %, české strakaté a ostatní plemena s kombinovanou užitkovostí 37,9 % a masná plemen 6 % (tab. 52). V období 2010 až 2014 se o 2,6 % zvýšil podíl prvních inseminací u dojených plemen a o 1,6 a 1,0 % se snížil počet prvních inseminací u českého strakatého a masných plemen.

Meziroční vývoj v roce 2014 poukazuje na mírné zkrácení inseminačního intervalu a SP a vyšší zabřezávání po první inseminaci (tab. 53).

Tab. 53 Zabřezávání po první inseminaci, servis perioda a inseminační interval

Rok	Březost po první inseminaci (%)			Délka (dnů)		
	krávy	jalovice	celkem	ins. interv.	SP	mezidobí
2010	41,1	61,0	47,1	83,0	122,9	410
2011	40,3	60,0	46,3	80,5	121,0	407
2012	40,0	59,4	45,9	77,3	121,5	407
2013	40,9	60,0	46,7	76,3	120,9	406
2014	41,2	60,5	46,9	75,3	118,8	407

Pramen: ČMSCH, a. s.

Vzhledem k ekonomickému významu plodnosti by se měly krávy inseminovat po otelení poprvé v průměru o 10 dnů dříve, zabřezávání by mělo být o 5 až 10 % vyšší a SP a mezidobí by měly být o 10 až 20 dnů kratší. Výsledky chovů s vysokou užitkovostí a dobrou reprodukci potvrzují, že lze tyto dva základní ukazatele v praxi úspěšně skloubit. Pokud dojde k prodloužení SP nebo mezidobí nad optimální délku o den, resp. o pohlavní cyklus, pak lze odhadnout ekonomickou ztrátu na 50 až 70 Kč, resp. na 1 000 až 1 400 Kč. Nevyhovující plodnost je obvykle z 60 % způsobena nedostatky v managementu a ze 40 % ve výživě a krmení dojníc. Často lze plodnost zlepšit pomocí ekonomicky méně náročných opatření, mezi které patří zlepšení organizace práce, sledování a evidence příznaků říje.

Nejlepší výsledky v zabřezávání jsou u masných plemen, české strakaté plemence zabřezávaly úspěšněji než holštýnské (tab. 54).

Tab. 54 Zabřezávání plemenic skotu podle plemen v roce 2014

Plemeno	krávy		jalovice		celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
<i>po první inseminaci</i>						
české strakaté	62 881	46,0	31 683	61,8	94 564	50,3
holštýnské	65 648	34,9	49 410	58,5	115 058	42,4
masná a ostatní	13 274	65,7	6 889	71,5	20 163	67,6

Pramen: ČMSCH, a. s.

V roce 2014 byl nejvyužívanějším býkem českého strakatého plemene býk GALILEO (AMT-048) z CRV. Jeho spermatem bylo provedeno 16 393 prvních a 30 893 všech inseminací (tab. 55).

Nejvyšší počet býků mezi 10 nejvyužívanějšími býky českého strakatého plemene měla společnost CRV Czech Republic, spol. s r. o. (3 býky).

U prvních 10 nejvyužívanějších býků kolísal počet prvních inseminací mezi 3 205 až 16 393 a všech inseminací mezi 6 281 až 30 893. Mezi 10 nejvyužívanějšími býky byli býci s ročníkem narození 2004 až 2009.

V roce 2014 bylo nejvíce prvních a všech inseminací provedeno býkem YOURI (NEA-909) ze společnosti CRV Czech Republic, spol. s r. o. Společnost CRV Czech

Republic, spol. s r. o. měla v přehledu 10 nejvyužívanějších holštýnských býků nejvyšší zastoupení (7 býků).

Tab. 55 Nejvyužívanější býci českého strakatého plemene v roce 2014

Státní registr	Jméno	Rok nar.	Počet inseminací		SIC	IMU FW	Majitel
			prvních	všech			
AMT-048	GALILEO	2007	16 393	30 893	124	107	CRV ¹⁾
RAD-318	GLORIE	2007	11 373	20 422	125	109	Reprogen, a. s.
TAR-061	HOMER	2008	11 220	20 756	122	106	CRV ¹⁾
AMT-050	GUISTAR	2007	10 710	21 499	125	113	Reprogen, a. s.
RAD-300	GRAY	2007	4 919	9 378	119	91	Jihočeský ch. ²⁾
NIC-015	VALFIN	2004	4 371	7 688	130	84	Plemo, a. s.
RAD-337	HASAN	2008	3 403	6 453	118	99	CRV ¹⁾
HEL-070	HERON	2008	3 372	6 191	118	85	Natural ³⁾
HG-311	HEROIN	2006	3 308	5 589	116	84	Plemo, a. s.
RAD-462	REUMUT	2009	3 205	6 281	x	110	CHD Impuls ³⁾

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ *CRV Czech Republic, spol. s r. o.*

²⁾ *Jihočeský chovatel, a. s.*

³⁾ *Chovatelské družstvo Impuls, družstvo*

Počet prvních inseminací spermatem deseti nejvyužívanějších holštýnských býků kolísal mezi 2 787 až 6 589 (tab. 56), počet všech inseminací u stejných býků pak mezi 6 092 a 15 177.

Tab. 56 Nejvyužívanější býci holštýnského plemene v roce 2014

Státní registr	Kódové jméno	Rok nar.	Inseminace		SIH	PH ¹⁾ kg	Majitel
			první	celkem			
NEA-909	YOURI	2008	6 589	15 177	135	43,3	CRV ²⁾
NXA-816	YANK	2004	6 093	13 177	132	41,5	CRV ²⁾
NEO-331	CHEVROLET	2011	4 524	9 283	x	x	CRV ²⁾
NEO-127	HUNTER	2010	4 472	8 251	x	26,8	CRV ²⁾
NEA-642	MICA	2006	4 305	9 270	118	34	CRV ²⁾
NXB-095	ROCKY	2012	4 215	8 199	x	x	CRV ²⁾
NEA-960	MANIFOLD	2004	4 138	7 625	124	34	Gensemex
NEA-782	LOSTEDEN	2007	3 699	8 053	132	40,8	Natural ³⁾
RED-609	REDMAN	2008	2 989	5 701	x	32	CRV ²⁾
NEA-739	LAURIN	2007	2 787	6 092	129	37,6	Natural ³⁾

Pramen: ČMSCH, a. s.

¹⁾ *plemenná hodnota pro produkci mléčných bílkovin*

²⁾ *CRV Czech Republic, spol. s r. o.*

³⁾ *spol. s r. o.*

6. Produkce mléka

Výroba a spotřeba mléka

Z ukazatelů v tab. 57 je zřejmé, že v letech 2010 až 2014 se mírně snížil průměrný stav dojených krav a pokračoval růst dojivosti, která se v tomto období zvýšila z 6 904 na 7 705 litrů. V roce 2014 došlo meziročně k nárůstu dojivosti o 262 litrů a 3,5 %.

Tab. 57 Ukazatele výroby mléka

Ukazatel	Jednotka	2010	2011	2012	2013	2014
Dojnice (Ø stav)	tis.	378	374	369	373	371
Ø denní dojivost	l/krávu	18,91	19,53	20,31	20,39	21,11
Ø roční dojivost	l/krávu	6 904	7 128	7 433	7 443	7 705
Produkce mléka	mil. l	2 613	2 664	2 741	2 775	2 856
Tržní produkce mléka	mil. l	2 508	2 555	2 629	2 666	2 753
Tržnost	%	96,0	95,9	95,9	96,1	96,4
Tučnost mléka	%	3,86	3,88	3,85	3,88	3,87
Nákupní cena mléka	Kč/l	7,42	8,26	7,67	8,50	9,37

Pramen: ČSÚ – chov skotu, MZE – rezortní statistika, SZIF – mléčné kvóty

Tržní produkce mléka se zvýšila v letech 2010 až 2014 o 245 mil. litrů a 9,8 % na 2 753 mil. litrů. Z tohoto objemu nakoupily v roce 2014 mlékárny v ČR 2 350,7 mil. litrů (85 %) mléka. Rozdíl (384 mil. litrů) představuje objem syrového mléka prodaného ke zpracování do zahraničí. Cena mléka se zvýšila z 8,50 Kč v roce 2013 na 9,37 Kč (o 0,87 Kč a 10,2 %) za litr v roce 2014.

Tab. 58 Bilance produkce a využití mléka (mil. litrů)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014 ¹⁾
Počáteční zásoba mléka	60	61	69	62	63
Výroba mléka	2 613	2 664	2 741	2 775	2 856
Nákup mléka (mlékárnami v ČR)	2 251	2 304	2 382	2 320	2 351
Dovoz mléka a mléčných výrobků	849	853	898	880	935
Celková nabídka	3 160	3 218	3 349	3 262	3 349
Domácí spotřeba	2 197	2 139	2 201	2 156	2 179
Vývoz mléčných výrobků	902	1 010	1 086	1 043	1 070
Konečná zásoba výrobků	61	69	62	63	100
Podíl dovozu na spotřebě (%)	38,6	39,9	40,8	40,8	42,9
Podíl vývozu z nákupu mléka (%)	40,1	43,8	45,6	45,0	45,5
Stupeň soběstačnosti (%) z nákupu	102,5	107,7	108,2	107,6	107,9

Pramen: ČSÚ; MZE

¹⁾ *předběžné údaje, data jsou zaokrouhlena*

Z jednoduché bilance produkce a využití mléka (tab. 58) vyplývá, že v roce 2014 se meziročně zvýšila celková nabídka i domácí spotřeba mléka při mírném nárůstu vývozu a dovozu mléčných výrobků i hodnocených podílů importů a exportů mléčných výrobků. Stupeň soběstačnosti se meziročně výrazněji nezměnil.

Tab. 59 Zahraniční obchod s mlékem a mléčnými produkty (tis. tun)

Výrobek	Vývozy			Dovozy		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Mléko a smetana ¹⁾	697,2	702,2	768,4	83,2	73,2	76,0
Mléko a smetana ²⁾	38,5	33,0	33,4	6,6	7,8	8,3
Jogurty, kefíry aj.	61,5	61,1	59,6	44,0	40,7	41,9
Syrovátka	49,6	53,3	56,6	31,5	29,8	42,7
Máslo	3,7	4,1	5,6	19,5	19,2	19,4
Sýry, tvarohy	33,3	46,9	47,2	82,5	84,8	89,2

Pramen: ČSÚ – celní statistika (rok 2014 – předběžné údaje)

¹⁾ nezahuštěná včetně syrového mléka pro zpracování

²⁾ zahuštěná

Objem dovozů mléčných výrobků do ČR se zvyšuje, a to v souvislosti se snahou států s nadprodukcí zajistit odbyt vlastních výrobků a s činností nadnárodních obchodních řetězců. Z tab. 59 je zřejmé, že v období 2012 až 2014 se např. zvýšil dovoz mléka a smetany zahuštěné, syrovátky, sýrů a tvarohů. Ve stejném období došlo ke zvýšení vývozu mléka a smetany nezahuštěné, syrovátky, másla, sýrů a tvarohů.

Ze skupiny výrobků „mléko a nezahuštěná smetana“ je při vývozu nejvyšší položkou syrové mléko. Pozitivní bilance zlepšuje ekonomické výsledky výrobců mléka v ČR, současně však snižuje objem „doma“ zpracovávaného mléka a zvyšuje objem dovozů mléčných výrobků. Vysoký převis dovozu nad vývozem byl u másla a sýrů (včetně tvarohů).

Tab. 60 Saldo a ceny dovážených a vyvážených mléčných výrobků

Výrobek	Saldo (tis. tun)		Průměrná cena (Kč/kg)			
	2013	2014	dovoz		vývoz	
			2013	2014	2013	2014
Mléko a smetana ¹⁾	+629,0	+692,4	16,23	18,55	10,67	11,18
Mléko aj. ²⁾	+25,2	+25,1	56,11	44,85	76,90	80,99
Jogurty, kefíry aj.	+20,4	+17,7	30,03	32,74	26,78	28,40
Syrovátka	+23,5	+13,9	15,61	14,51	24,13	23,95
Máslo	-15,1	-13,8	99,50	94,07	88,84	72,80
Sýry, tvarohy	-37,9	-42,0	85,80	90,08	91,33	101,37

Pramen: ČSÚ – celní statistika (2014 – předběžné údaje)

¹⁾ nezahuštěné, včetně syrového mléka pro zpracování

²⁾ mléko, zahuštěná smetana, sušené a kondenzované mléko

Tab. 60 uvádí ukazatele salda zahraničního obchodu a průměrné dovozní a vývozní ceny hlavních mléčných výrobků za roky 2013 a 2014. Je z ní mimo jiné zřejmé, že vyšších vývozních než dovozních cen se v roce 2014 podařilo dosáhnout u mléka a zahuštěné smetany, sušeného a kondenzovaného mléka, syrovátky, sýrů a tvarohů.

Finanční bilance zahraničního obchodu s mléčnými výrobky má dlouhodobě pozitivní saldo. V roce 2014 se ve srovnání s předchozím rokem zvýšila o 801 mil. Kč a 15,7 % (tab. 61), a to při zvýšení objemu exportů i importů mléčných výrobků.

Tab. 61 Bilance zahraničního obchodu s mléčnými výrobky (mil. Kč)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Vývoz	12 425	14 703	15 403	17 600	19 534
Dovoz	9 828	10 479	11 212	12 501	13 634
Saldo	+2 597	+4 224	+4 191	+ 5 099	+ 5 900

Pramen: ČSÚ – celní statistika (2014 – předběžné údaje)

Významným faktorem ovlivňujícím výrobu, odbyt a nákupní ceny je spotřeba mléka a mléčných výrobků. V roce 2014 bylo v průměru spotřebováno na obyvatele 60,0 kg konzumního mléka, 5,1 kg másla, 12,8 kg sýrů celkem, 3,8 kg tvarohu, 31,3 kg ostatních výrobků a 2,1 kg mléčných konzerv. Od roku 2011 se spotřeba mléka a mléčných výrobků v hodnotě mléka celkem neuvádí.

Tab. 62 Orientační roční spotřeba mléka a mléčných výrobků na obyvatele (kg)

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014 ¹⁾
Konzumní mléko	57,7	57,7	58,9	62,2	60,0
Máslo	4,9	5,0	5,2	5,1	5,1
Sýry celkem	13,2	13,0	13,4	12,7	12,8
Tvaroh	3,4	3,4	3,4	3,6	3,8
Ostatní výrobky	32,5	32,5	33,2	31,5	31,3
Mléčné konzervy	1,8	1,4	1,4	1,6	2,1
Celkem²⁾	243,9	x	x	x	x

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEI

¹⁾ *předběžné údaje*

²⁾ *mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka (bez másla) - ČSÚ od roku 2011 neuvádí, došlo ke změně publikovaných údajů spotřeby potravin podle metodiky Eurostatu*

V roce 2014 se meziročně snížila spotřeba konzumního mléka, zatímco spotřeba ostatních mléčných výrobků se výrazněji nezměnila (tab. 62). Spotřeba konzumního mléka na obyvatele patří dlouhodobě mezi nejnižší v Evropě, spotřeba sýrů (12,8 kg) je srovnatelná s mnoha vyspělými státy.

Jakost syrového kravského mléka

Systém kontroly kvality mléka zahrnuje hygienický dozor nad chovem dojnic a způsobem získávání mléka (SVS ČR), prověřování kvality dodávek mléka na sběrných místech (podle ujednání uvedeném v kupních smlouvách) a odběr a analýzy vzorků mléka (zpracovatel nebo pověřené laboratoře). Analytickou činnost v oblasti kontroly hygieny a jakosti nakupovaného mléka vykonávají tři akreditované laboratoře, z nichž největší podíl připadá na dvě laboratoře ČMSCH, a. s. (Buštěhrad a Brno-Tuřany). Zbývající vzorky jsou analyzovány v Centrální laboratoři Madeta Agro, a. s., se sídlem v Českých Budějovicích a ve dvou zahraničních laboratořích (v Sasku a Bavorsku).

Pro výkon veterinárního dozoru nad výrobou a zpracováním mléka využívá SVS ČR výsledky analýz parametrů stanovených hygienickými předpisy EU. Jedná se o obsah mikroorganismů při 30 °C, počet somatických buněk a obsah reziduí inhibičních látek. Tyto jakostní parametry mléka jsou laboratořemi předávány do Informačního centra SVS.

Laboratorní analýzy - kontrola správnosti výsledků

Systém kontroly výsledků vychází z napojení rutinních laboratoří na referenční laboratoře, které zajišťují základní servis nastavení úrovně měření prováděného v rámci laboratorních analýz (kalibrace) a pravidelnou kontrolu udržení správnosti takového nastavení mezi jednotlivými kalibracemi (pomocí mezilaboratorních testů).

V podmínkách ČR jsou zřizeny tři Národní referenční laboratoře pro syrové mléko:

- pro základní chemické složení syrového mléka (ve VÚM Praha);
- pro somatické buňky (ve SVÚ Praha);
- pro stanovení RIL (ve SVÚ Praha);
- pro mikrobiologické kvalitativní ukazatele mléka (ve VÚM Praha).

Do zkvalitňování systému kontroly jakosti nakupovaného mléka přispívají pracovníci laboratoří školením a zkouškami pracovníků odeberajících vzorky mléka, kontrolou vzorkovacích automatů na svozových cisternách a odborným poradenstvím v oblasti prvovýroby mléka, managementu chovu dojníc a využívání výsledků rozborů mléka.

Z výsledků za uplynulé desetileté období vyplývá, že jakost syrového mléka odpovídá stanoveným požadavkům. Za pozitivní je nutno považovat trend zařazování doplňkových mikrobiologických parametrů mezi ukazatele k hodnocení jakosti mléka.

Tab. 63 Průměrné ukazatele jakosti syrového kravského mléka¹⁾

Parametr		2010	2011	2012	2013	2014
CPM (tis./ml)		40,8	36,0	44,5	35,1	47,0
PSB (tis./ml)		255	252	254	241	234
RIL (% +)		0,16	0,11	0,14	0,16	0,08
Bod mrznutí -(m°C)		526,4	526,2	526,2	525,2	525,1
Bílkoviny (%)		3,40	3,40	3,41	3,41	3,44
Kasein (%)		2,67	2,67	2,64	2,68	2,69
Tuk (g/100ml r. 2003) (%)		4,04	4,02	4,00	4,01	4,00
TPS (%)		8,84	8,80	8,84	8,84	8,91
Močovina (mg/100ml)		25,97	25,60	24,50	25,47	26,42
VMK ²⁾ (mmol/100 g tuku)		1,23	0,95	1,05	0,67	0,93
Koliformní bakterie (v ml)		236	240	279	241	224
Mikro-organismy	termorezistent. (tis./ml)	0,25	0,27	0,25	0,20	0,22
	psychrotrofní (tis./ml)	7,02	12,00	15,96	10,73	11,12
	sporotvorné (% +)	41,84	55,34	42,85	42,49	48,34

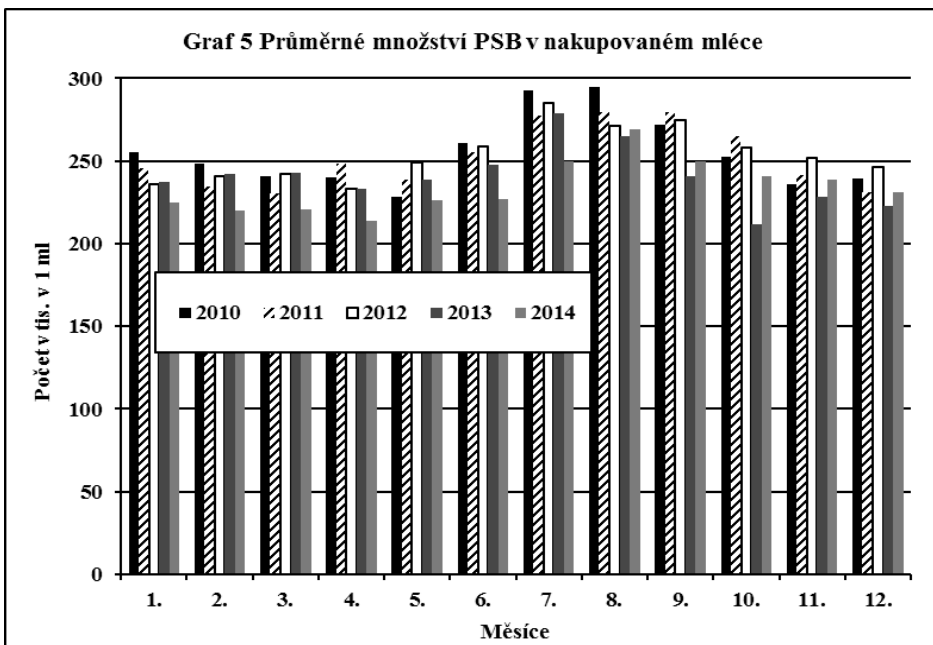
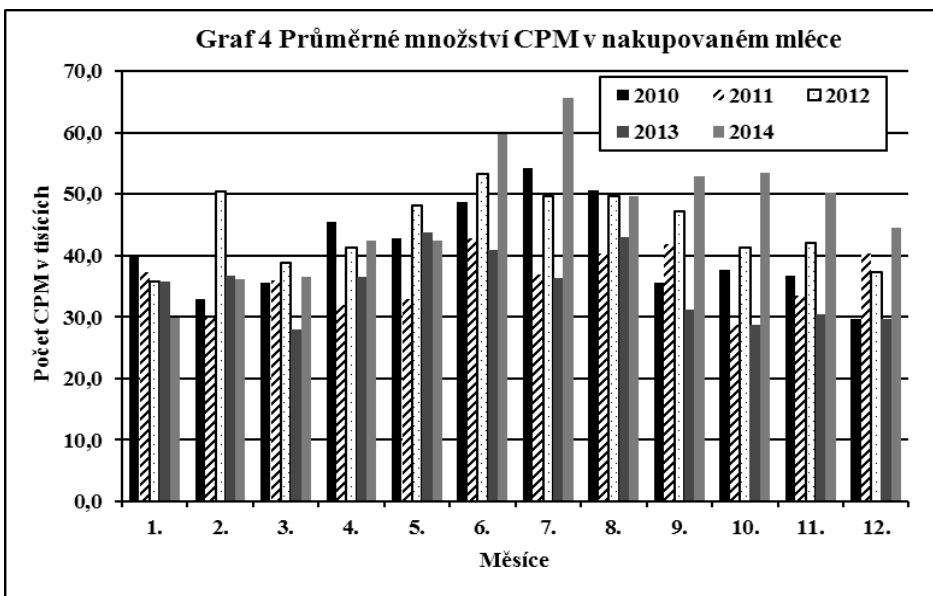
Pramen: ČMSCH, a.s.

¹⁾ LRM Buštěhrad a Brno-Tuřany (bez CL Madeta Agro a dodávek do zahraničí)

²⁾ vyšší masné kyseliny

V letech 2010 až 2014 kolísal CPM mezi 35,1 až 47,0 tis. v ml a PSB se snížil z 255 na 234 tis. v ml mléka (tab. 63). PSB v mléce jsou v posledních letech v ČR stabilní, ale vyšší v porovnání s většinou chovatelsky vyspělých zemí. Zdravotní stav stád dojníc je při obsahu PSB do 100 tis. považován za velmi dobrý a při obsahu 100 až 200 tis. za uspokojivý. Při PSB v rozmezí 200 až 300 tis. se zdravotní stav stáda hodnotí jako ohrožený s nutností realizace vhodných opatření k jeho zlepšení. Jedná se mimo jiné o pravidelné vyšetřování mléka a zavedení příslušných hygienických programů. Jak

vyplývá z grafů 4 a 5, PSB a CPM v bazénových vzorcích se v letních měsících zvyšují.

System detekce reziduí inhibičních látek (RIL) je založen na pravidelném hodnocení všech cisternových vzorků při příjmu v mlékárnách. V případě pozitivního zjištění jsou

analyzovány jednotlivé vzorky svozové linky a dohledává se, kým bylo mléko znehodnoceno. V laboratořích ČMSCH se mimo tento základní systém provádějí rozboru RIL bazénových vzorků odebraných pro stanovení mikrobiologické kvality nakupovaného mléka z jednotlivých svozových míst. Z výsledků je zřejmý pokles záchytů pozitivních vzorků.

Analýzátory FTIR (Fourier Transform Infra Red) umožňují rutinní stanovování obsahu tuku, bílkovin, laktózy, kaseinu, tukuprosté sušiny, močoviny, kyseliny citrónové, volných mastných kyselin, ketolátek a beta-hydroxybutyrátův mléce. Výsledky jsou využitelné k hodnocení jakosti mléka a výživného a zdravotního stavu dojníc.

Mlékárenská výroba

Objem produkce hlavních mléčných výrobků v letech 2013 a 2014 uvádí tab. 64.

Tab. 64 Produkce mlékárenských výrobků

Ukazatel	Jedn.	2013	2014	rozdíl¹⁾
Konzumní mléka celkem	mil. l	631,8	631,9	+0,1
čerstvé pasterované		129,5	124,5	-5,0
trvanlivé		500,1	505,5	+5,4
školní		2,3	2,0	-0,3
Konzumní smetany	mil. l	49,9	53,5	+3,6
Jogurty	tis. t	127,5	121,6	-5,9
Kysané výrobky ostatní	tis. t	49,7	49,0	-0,7
Máslo celkem	tis. t	38,0	39,5	+1,5
Tvarohy		33,0	34,3	+1,3
Sýry celkem		101,8	98,2	-3,6
přírodní		84,8	82,4	-2,4
tavené		17,0	15,9	-1,1
Smetanové krémy		11,4	11,1	-0,3
Tvarohové dezerty		4,5	5,0	+0,5
Mléčné dezerty, pudinky aj.		9,8	10,0	+0,2
Sušená mléka (bez KDV)		31,5	40,0	+8,5
sušené odstředěné mléko		18,1	26,1	+8,0
sušené plnotučné mléko	13,5	13,7	+0,2	
Kondenzované mléko	11,2	10,1	-1,1	

Pramen: MZe

¹⁾ *rozdíl mezi roky 2014 a 2013*

Podle údajů v tab. 64 se v roce 2014 se v ČR vyrobilo 631,9 mil. litrů konzumního mléka. Na tomto objemu mělo největší podíl mléko trvanlivé (505,5 mil. litrů a 80,0 %), zbytek pak tvořilo mléko čerstvé pasterované (124,5 mil. l a 19,7 %) a školní mléko (2,0 mil. litrů a 0,3 %). Ve stejném roce meziročně stagnovala výroba konzumního mléka celkem (z toho mléko čerstvé pasterované -3,9 %, mléko trvanlivé -1,1 % a mléko školní -13 %), trvanlivého mléka, konzumní smetany, másla, tvarohů, tvarohových dezertů, mléčných dezertů a pudinků. Produkce ostatních mléčných výrobků v roce 2014

poklesla. Z hlediska tvorby přidané hodnoty a bilance zahraničního obchodu s mléčnými výrobky (tab. 64) je nepříznivý zejména pokles výroby sýrů o 3 600 tun a 3,6 %.

V tab. 65 a tab. 66 jsou uvedeny ceny průmyslových výrobců a ceny spotřebitelské hlavních mlékárenských výrobků v letech 2012 až 2014. Je z nich patrné, že v tomto relativně krátkém období se zvýšily „průmyslové“ ceny polotučného a polotučného trvanlivého mléka, másla a eidamské cihly o 6,6,15,5, 20,0 a 12,9 % a že spotřebitelské ceny stejných výrobků vykazaly v tomto období nárůst o 10,7, 19,6, 18,9 a 17,9 %.

Tab. 65 Ceny mléka a vybraných mléčných výrobků (průmyslových výrobců)

Výrobek	Jednotka	2012	2013	2014
Mléko polotučné	l	12,94	12,90	13,79
Trvanlivé mléko polotučné	l	9,97	11,18	11,52
Máslo	kg	90,49	104,58	108,60
Eidamská cihla	kg	93,02	100,45	105,02

Pramen: ČSÚ

Tab. 66 Ceny mléka a vybraných mléčných výrobků (spotřebitelské ceny)

Výrobek	Jednotka	2012	2013	2014
Mléko polotučné pasterované	l	18,73	19,28	20,74
Mléko polotučné trvanlivé	l	16,61	18,16	19,86
Eidamská cihla	1 kg	127,94	141,47	150,81
Jogurt bílý netučný	150 g	7,11	7,67	8,52
Smetanový jogurt ovocný	150 g	10,51	10,79	12,18
Máslo čerstvé	1 kg	136,05	153,92	161,78

Pramen: ČSÚ

Podpora spotřeby školního mléka

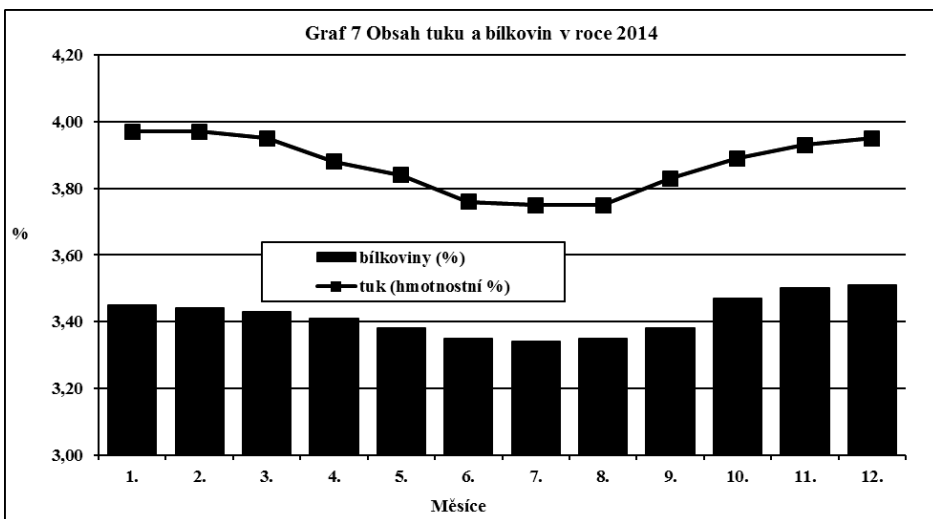
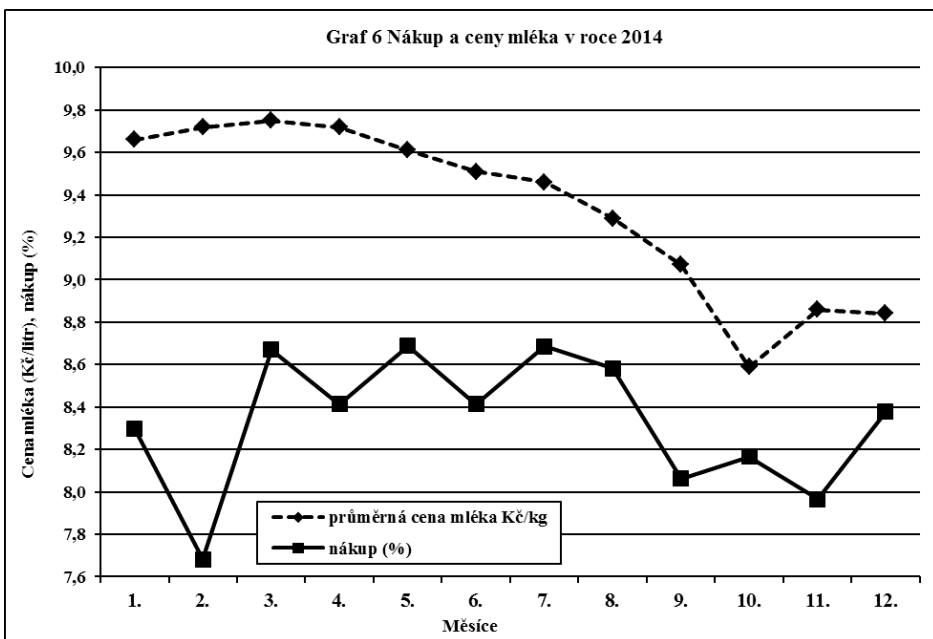
Tato část ročenky je převzatá z materiálů Státního zemědělského intervenčního fondu.

Ve školním roce 2013/2014 bylo do programu Podpora spotřeby školního mléka zapojeno šest mlékáren, počet zapojených škol se v porovnání s rokem 2012/2013 mírně zvýšil (+1,4%) na 3 001, především v důsledku zvýšením počtu mateřských (+9,6%) a středních škol (+5,6%). Počet zapojených základních škol se naopak o 0,7 % snížil. Celkem bylo do škol dodáno 13 768 tis. kusů dotovaných mléčných výrobků. Jednalo se o polotučné ochucené (52 %) a neochucené mléko (9 %), smetanové krémy (22 %), ochucené jogurty (9 %) a kysaná mléka (3 %) a sýry a ochucené tvarohy (5 %). V porovnání se školním rokem 2012/2013 se dodávky „školního mléka“ zvýšily o 3,2 %. Do škol bylo dodáno o 1 % více polotučného neochuceného a jogurtového mléka a ochucených jogurtů, naopak o 2 % se snížily dodávky polotučného ochuceného mléka.

Ukazatele nákupu mléka podle výkazu SFTR 6 – 12

Podle výkazu MZe 6-12 se v roce 2014 meziročně mírně zvýšil objem mléka nakoupeného mlékárenami v ČR a výrazněji vzrostly tržby a nákupní ceny mléka (tab. 67).

V grafu 6 jsou uvedeny podíly a průměrné ceny nakoupeného mléka, v grafu 7 obsah tuku a bílkovin v nakoupeném mléce v jednotlivých měsících roku 2014.

Tab. 67 Ukazatele mlékárny nakoupeného mléka v letech 2013 a 2014

Rok	Množství (mil. litrů)	Tržby (mil. Kč)	Cena za litr (Kč)
2013	2 319,5	19 725,6	8,50
2014	2 350,7	22 033,7	9,37
Rozdíl	+31,20	+2 308,10	+0,87

Pramen: MZe

Ekonomické ukazatele výroby mléka

Průměrné výrobní ukazatele produkce mléka (zpracované ve VÚŽV, v.v.i., Uhřetěves) vycházejí z údajů získaných ze souboru 80 podniků s chovem dojených krav za rok 2014 (tab. 68). Průměrná dojivost krav tohoto souboru byla 8 113 litrů mléka, což je o 408 litrů a 5,3 % vyšší užitkovost než ve stejném roce v ČR (7 705 litrů, ČSÚ 2015).

Tab. 68 Základní ukazatele výroby mléka u souboru podniků (n = 80, 2014)

Ukazatel	Jednotka	Průměr	Min.	Max.	
Dojnic na podnik	n	582	118	2 163	
Dojivost (mléka) na krávu	litry	8 113	5 050	11 388	
Prodej mléka na krávu		7 836	5 035	11 164	
Tučnost mléka	%	3,90	3,50	4,40	
Obsah bílkovin v mléce		3,43	3,00	3,71	
Počet somatických buněk	tis. ml.	239	83	421	
Dojnic na ošetřovatele	n	52	17	125	
Výroba mléka na ošetřovatele	tis. litrů	421	113	826	
Březost jalovic	po 1. inseminaci	%	58,6	25,9	95,0
	po všech inseminacích		58,1	23,5	100,0
Březost krav	po 1. inseminaci		39,7	21,0	65,0
	po všech inseminacích		43,0	26,0	97,0
Počet laktací stáda	n	2,5	1,7	5,0	
Laktační den	dny	182	158	244	
Věk při prvním otelení		786	680	918	
Mezidobí		403	378	459	
Servis perioda		119	82	161	
Odchov telat na 100 krav	n	98	68	128	
Úhyny telat do odstavu	%	4,53	0,58	17,84	
Obměna stáda krav		31,68	11,15	50,07	

Zpracovali: Syřůček a Burdych (2015)

Hlavní ekonomické ukazatele výroby mléka v souboru podniků uvádí tab. 69. Je z ní patrné, že nejvyššími nákladovými položkami chovu dojených krav byly náklady na krmiva (43,3 %), pracovní náklady (13,4 %), odpisy krav (8,9 %) a režie (11,9 %). Tyto čtyři největší nákladové položky představují 77 % celkových nákladů výroby mléka, které lze za rok 2014 odhadnout na 9,23 Kč na litr prodaného mléka, 198,60 Kč na krmný den a 72 tis. Kč na jednu dojnici. „Vedlejší“ výrobky (telata a statková hnojiva) snížily náklady o 5,2 % na 8,75, 188 a 69 tis. Kč. V důsledku příznivé nákupní ceny mléka (9,51 Kč za litr) je při značné variabilitě mezi podniky dosaženo v průměru 0,76 Kč zisku na litr prodaného mléka, což odpovídá míře rentability kolem 9 %. Ekonomiku výroby mléka zlepšovaly přímé a nepřímé dotace, jejichž přesnou výši se nepodařilo zjistit. Při započítání plateb pouze podle článku 68 ve výši 2 526 Kč na krávu (0,32 Kč na litr mléka) by se zvýšil průměrný zisk 8 475 Kč na krávu a 1,08 Kč na litr mléka. Výrazně lepší ekonomický výsledek ve srovnání se souborem

podniků za rok 2013 je způsoben především o 0,88 Kč vyšší nákupní cenou za litr mléka.

Mezi hlavní faktory, které mohou ekonomické výsledky produkce mléka zlepšit, patří užitek odpovídající výrobním podmínkám, dobrý zdravotní stav a s ním související dobrá plodnost krav, přiměřená obměna stáda, nízké úhyny a nutné porážky zvířat, vysoká celoživotní produkce krav (dlouhověkost), kvalitní objemná krmiva, živinově vyrovnané krmné dávky, vysoká jakost tržních produktů, spolehliví ošetrovatelé, odpovídající management a organizace práce a maximální příjem všech dotací. Z hlediska posílení konkurenceschopnosti českých výrobců mléka zejména v období po zrušení kvót (2015) by měly ve všech státech unie platit shodné zásady společné zemědělské politiky a tuzemská podpora chovu dojených krav by měla odpovídat významu tohoto základního agrárního odvětví.

Tab. 69 Ekonomické ukazatele výroby mléka (n=78, 2014)

Ukazatel, položka nákladů	Náklady na			
	krávu (Kč)	krmný den (Kč)	litr prodaného mléka	
			Kč	%
Krmiva jadrná	17 488	47,91	2,23	24,13
Krmiva objemná	11 675	31,99	1,49	16,11
Ostatní krmiva a steliva	2 238	6,13	0,28	3,09
Krmiva a steliva celkem	31 402	86,03	4,00	43,33
Pracovní náklady (mzdy + odvody)	9 716	26,62	1,24	13,41
Odpisy krav	6 418	17,58	0,82	8,86
Odpisy majetku	3 267	8,95	0,42	4,51
Veterinární výkony + léky a desinfekce	2 799	7,67	0,36	3,86
Opravy a udržování	1 868	5,12	0,24	2,58
Energie	1 803	4,94	0,23	2,49
Plemenářské výkony a inseminace	1 493	4,09	0,19	2,06
Pojištění majetku a krav	461	1,26	0,06	0,64
Ostatní nákladové položky	4 662	12,77	0,59	6,43
Režijní náklady	8 590	23,53	1,09	11,83
Náklady celkem	72 477	198,57	9,23	100
Odpčet vedlejších výrobků ¹⁾	3 772	10,34	0,48	5,21
Náklady na prodané mléko²⁾	68 705	188,23	8,75	94,79
Tržby za mléko	74 655	204,54	9,51	x
Zisk (rozdíl tržeb a nákladů) bez dotací	5 950	16,30	0,76	x
Dojivost na krávu	8 133	22,28	x	x
Prodej mléka na krávu	7 854	21,52	x	x
Dotace na dojené krávy (článek 68)	2 526	6,92	0,32	x
Zisk včetně dotace	8 476	23,22	1,08	x

¹⁾ telata a statková hnojiva

²⁾ po odpočtu vedlejších výrobků

System mléčných kvót

System kvót byl v EU zaveden v roce 1984 za účelem omezení nadprodukce mléka, stabilizace trhu a nákupních cen a garance určité cenové hladiny mléčných výrobků. V roce 2015 bude v rámci reformy společné zemědělské politiky zrušen.

Vývoj „české“ národní kvóty a počtu držitelů kvóty a odběratelů mléka za dobu členství ČR v EU uvádějí tab. 70 až 72. Tab. 70 poukazuje na skutečnost, že národní kvóta mléka se v ČR každoročně mírně zvyšuje, její plnění se výrazněji snižuje.

Tab. 70 Objem a plnění vnitrostátních referenčních množství mléka v ČR

Kvótový rok	Národní kvóta mléka						Celkem	
	pro dodávky			pro přímý prodej				
	tis. tun	%	% ³⁾	tis. tun	%	% ³⁾	tis. tun	%
2004/05	2 614,4	100,0	99,7	67,7	100,0	4,1	2 682,1	100,0
2005/06	2 679,0	102,5	100,6	3,2	4,7	81,0	2 682,1	100,0
2006/07	2 735,3 ¹⁾	104,6	98,0	2,6	3,9	85,8	2 737,9	102,1
2007/08	2 735,4	104,6	98,6	2,5	3,7	85,0	2 737,9	102,1
2008/09	2 785,4 ²⁾	106,5	96,9	7,3	10,8	30,0	2 792,7	104,1
2009/10	2 808,5	107,4	93,4	12,1	17,9	31,2	2 820,6	105,2
2010/11	2 833,5	108,4	90,7	15,3	22,6	45,3	2 848,8	106,2
2011/12	2 861,1	109,4	92,7	16,2	23,9	43,2	2 877,3	107,3
2012/13	2 883,9	110,3	94,2	22,9	32,8	35,0	2 906,1	108,4
2013/14	2 906,4	111,2	94,5	28,7	42,4	34,7	2 935,1	109,4
2014/15 ⁴⁾	2 910,1	111,3	98,9	25,0	36,9	47,0	2 935,1	109,4

Pramen: SZIF

¹⁾ od 1. 4. 2006 uvolněna restrukturalizační rezerva ve výši 55 788 000 kg

²⁾ od 1. 4. 2008 zvýšení o 50 tis. tun

³⁾ plnění v příslušném kvótovém roce

⁴⁾ předběžný údaj

Tab. 71 Rozdělení rezervy v kvótových letech v ČR (tis. tun)

Kvótový rok	Přidělení	Rezerva kvóty pro	
		dodávky	přímý prodej
2004/05	1. 10. 2004	25 500	2 000
	1. 3. 2005	25 800	7 700
2005/06	1. 8. 2005	4 897	54 903
2005/06	1. 3. 2006	0	0
2006/07	1. 3. 2007	50 000	0
2007/08	1. 3. 2008	22 000	200
2008/09	1. 3. 2009	50 000	2 500
2009/10	1. 3. 2010	40 000	3 000
2010/11	1. 3. 2011	50 000	5 000
2011/12	1. 3. 2012	59 000	7 000
2012/13	1. 3. 2013	59 000	8 000
2013/14	1. 3. 2014	70 000	13 000
2014/15	1. 3. 2015	73 000	5 000

Pramen: SZIF

Tab. 72 Počet držitelů kvóty mléka a schválených odběratelů

Kvótový rok	Držitelé kvóty pro				Odběratelé	
	dodávky		přímý prodej			
	n	%	n	%	n	%
2004/2005	2 950	100,0	252	100,0	82	100,0
2005/2006	2 871	97,3	264	104,8	86	104,9
2006/2007	2 699	91,5	197	78,2	82	100,0
2007/2008	2 581	87,5	176	69,8	82	100,0
2008/2009	2 479	84,0	162	64,3	83	101,2
2009/2010	2 344	79,5	249	98,8	83	101,2
2010/2011	2 182	74,0	268	106,3	84	102,4
2011/2012	2 072	70,2	276	109,5	81	98,8
2012/2013	2 034	68,9	315	125,0	80	97,6
2013/2014	1 862	63,1	333	132,1	75	91,5
2014/2015 ¹⁾	1 807	61,3	329	130,6	74	90,2

Pramen: SZIF

¹⁾ *předběžný údaj*

Z publikovaných odhadů vyplývá, že ve státech EU by po zrušení kvót mohlo dojít:

- k poklesu početních stavů dojnic o 5 až 15 %;
- ke zvýšení produkce mléka přibližně o 4 až 8 %;
- ke zvýšení dojivosti na krávu a rok o 24 %;
- ke zvýšení výroby sýrů o 11,7 až 26,2 %, SOM o 13,3 až 20,7 %, másla o 4,2 až 8,6 % a čerstvých výrobků o 3,1 %;
- snížení nákupních cen mléka o 4 až 8 %.

Pro ČR se (pouze v jedné prognóze) předpokládá:

- snížení stavů dojených krav o 20,8 %;
- nárůst produkce mléka o 2,6 %;
- snížení nákupních cen mléka o 7,3 %.

Ukazatele výroby mléka se po zrušení kvót však nebudou v EU ani v ČR vyvíjet podle prognóz a kalkulací, ale na základě vývoje mnoha faktorů ve světě, v EU a v ČR. Jisté je, že se mléko bude vyrábět i bez kvót, že se jeho produkce a spotřeba budou v nastávajícím období zvyšovat, a že šanci uspět na náročných unijních a světových trzích s mlékem mají všichni, tedy i čeští výrobci mléka. Mezi přednosti domácích chovatelů patří mimo jiné špičková dojivost na krávu, kvalifikovaný management, velikost podniků a stád a dlouhodobé zkušenosti s překonáváním krizových a kritických situací v chovech. Mezi hlavní problémy lze ve srovnání s většinou států unie zařadit trvale podprůměrné nákupní cena mléka. Poněvadž tento i některé další problémy nemohou chovatelé sami vyřešit, potřebují zřetelnou politickou podporu

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

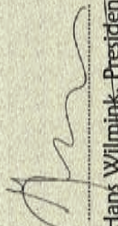

International Committee for Animal Recording
Via Giuseppe Tomassetti 3, 00161 Rome, Italy

Certificate of Quality

Czech Moravian Breeders' Corporation Inc
(Headquarters: Czech Republic)
for Identification and recording production in beef cattle

Hans Wilmink, President

Rome, 21 July 2014
Certificate number: 2014/05
Valid from July 2014 to July 2017

Brian Wickham
Acting Secretary General

Certifikát kvality ICAR pro identifikaci a kontrolu masné užitkovosti masného skotu a českého strakatého plemene obhájený v roce 2014.

Plemeno texas longhorn
chovatel: Bartoš
(foto - Jan Kopecký)

Plemeno limousine, TRUBEC NEČTINSKÝ
chovatel: Nečtinská zemědělská a. s.
(foto - Karel Melger)

Plemeno aberdeen angus
chovatel: Šumavský angus spol. s r. o.
(foto - Vít Čepelák)

Plemeno highland
chovatel: Jiří Lacina
(foto - Karel Melger)

Plemeno piemontese
chovatel: ZD Francova Lhota
(foto - Radek Dobeš)

Plemeno hereford
chovatel: Karel Bartůněk
(foto - Karel Melger)

Býk ZEL-124
Chovatelské družstvo Impuls, družstvo

Býk RAD-389
Chovatelské družstvo Impuls, družstvo

Dcera po býku TAR-061
(foto - CRV Czech Republic, spol. s r. o.)

Dcera po býku RAD-302
(foto - CRV Czech Republic, spol. s r. o.)

Dcera býka Mystyle (NEA-923)
(foto - Natural, spol. s r. o.)

Ostretin Petra 75, VG 87
(foto - Natural, spol. s r. o.)

Dcera Northona NEA 955 Dobronin Nora
chovatel: Dobrosev, a. s., Dobronín
(foto - Natural, spol. s r. o.)

Býk ZBM 284
(foto - Natural, spol. s r. o.)

Abidol ZLM 397 se stal absolutním šampionem Limousine show
v Českých Budějovicích 1. 9. 2014
(foto - Natural, spol. s r. o.)

Býk ZSH-005
(foto - Natural, spol. s r. o.)

Býk ZAI 043
(foto - Natural, spol. s r. o.)

Logo Certifikátu kvality ICAR.

Býk ZMS 225
(foto - Natural, spol. s r. o.)

Nejlepší prvotelka: 468666-961 Cernov JAMAJKA
(NXA-458 Jammer x NXA-343 Boliver) – Rozvodí s r. o. Černov
(foto - Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.)

7. Produkce jatečného skotu

V období let 2010 až 2014 došlo k mírnému nárůstu početních stavů skotu celkem. Stav dojených krav se v letech 2010 až 2013 snížily z 384 na 367 tis. a v roce 2014 se meziročně zvýšily na 373 tis. Stav krav bez TPM se zvýšily ze 168 tis. ks v roce 2010 na 191 tis. ks v roce 2014. I přes mírný nárůst stavů skotu celkem a výraznější zvýšení stavů krav bez TPM produkce jatečného skotu dlouhodobě stagnuje, meziročně mírně vzrostla spotřeba hovězího masa a dovozy i vývozy jatečného skotu a hovězího masa (tab. 73).

Tab. 73 Základní ukazatele produkce jatečného skotu a hovězího masa

Ukazatel	Jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	
Početní stav skotu celkem ¹⁾	tis. ks	1 349	1 345	1 354	1 353	1 374	
Z toho – dojené krávy ¹⁾	tis. ks	384	374	373	367	373	
– krávy bez TPM ¹⁾	tis. ks	168	178	178	185	191	
– krávy celkem ¹⁾	tis. ks	551	552	551	552	564	
Produkce jatečného skotu ²⁾	celkem	tis. t ž. hm.	171	170	171	164	170
	na krávu	kg ž. hm.	312	306	312	297	299
Spotřeba hovězího a telecího masa ³⁾	celkem	tis. t ž. hm.	149,0	140,0	129,2	116,7	121,1
	na osobu	kg/rok	9,5	9,2	8,2	7,6	7,9
Dovoz jateč. skotu a hov. masa	tis. t ž. hm.	43,1	43,1	37,2	42,4	44,4	
Vývoz jateč. skotu a hov. masa	tis. t ž. hm.	65,1	72,9	83,5	92,6	93,4	
Soběstačnost v produkci masa	%	114	122	132	146	141	

Pramen: ČSÚ, ČSÚ – statistika zahraničního obchodu, ÚZEI, MZe

¹⁾ podle soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku

²⁾ produkce na krávu je počítána z výroby v ž. hm. na průměrný stav krav v daném roce

³⁾ spotřeba za rok 2014 – odhad

Výsledky zahraničního obchodu s čerstvým a zmrazeným hovězím masem (položky celního sazebníku 0201 a 0202) nejsou v posledních letech pozitivní (tab. 74). V roce 2014 bylo z ČR do zahraničí prodáno 7,8 tis. tun hovězího masa za 785 mil. Kč, dovoz stejné komodity dosáhl 23,2 tis. tun za 2 617 mil. Kč. Výsledkem této obchodní transakce je pasivní bilance ve výši 15,4 tis. tun hovězího masa a 1 832 mil. Kč. V roce 2014 došlo meziročně k poklesu vývozu a nárůstu dovozu hovězího masa v naturálním i peněžním vyjádření a prohloubení negativního salda zahraničního obchodu s hovězím masem.

Tab. 74 Zahraniční obchod s hovězím masem

Rok	Vývoz			Dovoz			Saldo		
	tun	mil. Kč	Kč/kg	tun	mil. Kč	Kč/kg	tun	mil. Kč	Kč/kg
2010	6 704	574	85,67	22 468	2 008	89,36	-15 763	- 1 433	-3,69
2011	8 636	764	88,50	22 877	2 192	95,83	-14 241	- 1 428	-7,33
2012	8 628	853	98,92	19 721	2 231	113,12	-11 093	- 1 378	-14,20
2013	8 330	845	101,46	22 417	2 541	111,00	-14 087	-1 696	-9,54
2014	7 842	785	100,14	23 249	2 617	109,84	-15 407	-1 832	-9,70

Pramen: ČSÚ – statistika zahraničního obchodu

Cena za kg vyvezeného hovězího masa se zvýšila z 85,67 Kč/kg v roce 2010 na 100,14 Kč/kg v roce 2014. Ve stejném období došlo ke zvýšení ceny za kg dovezeného hovězího masa z 89,36 Kč/kg v roce 2010 na 109,84 Kč/kg v roce 2014. Tato cena byla v roce 2014 o 9,70 Kč a 9,7 % vyšší než cena vyvezeného masa. Ve všech hodnocených letech vykazuje zahraniční obchod s hovězím masem zřetelnou zápornou bilanci (tab. 74). Rozdílná situace existuje u zahraničního obchodu s živými zvířaty. V důsledku poptávky po zástavových zvířatech a dalších kategoriích skotu ze zahraničí se dlouhodobě zvyšují (zejména z ekonomických důvodů) počty vyvážených živých zvířat, hodnota vývozu a pozitivní saldo zahraničního obchodu s živými zvířaty. Potvrzují to údaje v tab. 75. V roce 2014 bylo do ČR dovezeno 1 341 tun živého skotu za 63,4 mil. Kč, vyvezeno však bylo 78 886 tun živého skotu za 4 073,8 mil. Kč. Znamená to, že objem dovozů živých zvířat dosáhl pouze zanedbatelného podílu na vývozu. Ve finančním vyjádření se v roce 2014 meziročně zvýšil dovoz i vývoz živých zvířat.

Zájem zahraničních chovatelů nejen o jatečný skot poukazuje na jeho dobrou jakost a na skutečnost, že čeští chovatelé svoji práci vykonávají dobře. Export živých zvířat je z hlediska chovatelů ve většině případů zřejmě ekonomicky výhodný, i když méně výhodný může být z celospolečenského hlediska. Jedná se do jisté míry o vývoz „suroviny“, která se po zpracování v zahraničí do ČR vrací s vyšší přidanou hodnotou a cenou.

Tab. 75 Vývoj zahraničního obchodu s živým skotem

Rok	Objem (t ž. hm.)		Cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (mil. Kč)		
	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	saldo
2010	1 489	52 663	44,39	47,36	66,1	2 494,2	2 428,1
2011	808	57 059	53,07	50,85	42,9	2 901,6	2 585,7
2012	642	67 538	78,22	57,13	50,2	3 858,3	3 808,1
2013	868	77 135	59,61	49,87	51,7	3 846,7	3 795,0
2014	1 341	78 886	47,31	51,64	63,4	4 073,8	4 010,5

Pramen: ČSÚ – statistika zahraničního obchodu

Porážky jatečného skotu

V letech 2012 až 2014 se porážky býků zvýšily o 10,1 tis. a 11 %, o 11,8 tis. a 11 % se snížil počet porážek krav a o 3,1 tis. a 14 % klesl počet poražených jalovic. Počet porážek skotu celkem se v tomto období snížil o 4,8 tis. a 2 % (tab. 76).

Tab. 76 Porážky jednotlivých kategorií skotu

Kategorie	2012		2013		2014	
	tis. kusů	%	tis. kusů	%	tis. kusů	%
Býci ¹⁾	88,4	40,6	92,1	43,5	98,5	46,3
Krávy	106,1	48,8	98,3	46,4	94,3	44,3
Jalovice	23,0	10,6	21,5	10,1	19,9	9,4
Celkem	217,5	100,0	211,9	100,0	212,7	100,0
Telata	7,5	3,4	7,2	3,4	7,8	3,7

Pramen: ČSÚ

¹⁾ pouze býci, počet porážek volů ve sledovaném období byl zanedbatelný

Ekonomické ukazatele produkce jatečného skotu

V letech 2010 až 2014 došlo ke zvýšení cen za jatečný skot zařazený do tříd SEUR. Ceny zemědělských výrobců za býky, jalovice a krávy se zvýšily o 7,58, 6,42 a 6,07 Kč, resp. o 19,0, 20,5 a 20,9 % za kg jatečné hmotnosti. Průmyslové ceny hovězího předního s kostí a zadního bez kosti stouply ve stejném období zvýšení o 18,09 a 26,08 Kč, resp. o 31,4 a 21,1 % za kg, a spotřebitelské ceny stejných druhů masa se zvýšily o 22,14 a 29,23 Kč, res. o 25,8 a 16,7 % za kg (tab. 77).

Tab. 77 CZV¹⁾ jatečného skotu (Kč/kg ž. hm.) a ceny hovězího masa (Kč/kg)

Kategorie		Jedn.	2010	2011	2012	2013	2014
CZV ¹⁾	býci tř. SEUR	Kč/kg ž. hm.	39,96	42,97	47,25	45,99	47,54
	jalovice tř. SEUR		31,33	33,23	37,74	38,42	37,75
	krávy tř. EUR		29,07	31,46	35,92	36,51	35,14
	skot celkem tř. SEUR		35,55	38,33	42,69	42,74	43,29
CPV ²⁾	hovězí přední s kostí	Kč/kg	57,53	60,43	72,17	74,55	75,62
	hovězí zadní bez kosti		123,52	133,27	145,79	148,99	149,60
SC ³⁾	hovězí přední s kostí		85,70	89,55	99,85	105,95	107,84
	hovězí zadní bez kosti		175,32	187,21	199,92	206,51	204,55

Pramen: ČSÚ a TIS SZIF

¹⁾ ceny zemědělských výrobců

²⁾ ceny průmyslových výrobců

³⁾ SC = spotřebitelské ceny

Odhad ekonomických ukazatelů výkrmu skotu

Tab. 78 uvádí orientační kalkulaci výkrmu býků vycházející z nákladů na přírůstek hmotnosti zjištěných *Boudným (2015)* v rámci výběrového šetření ve 120 podnicích za rok 2013. Kalkulace počítá s cenou zástavu 14 100 Kč (235 kg x 60 Kč), přírůstkem hmotnosti 1 000 gramů na kus a den, s porážkovou živou hmotností jatečných býků 610 kg a s cenou 46,00 Kč za kg živé hmotnosti jatečných býků.

Při tržbách 28 060 Kč a nákladech 32 119 Kč na kus by v roce 2014 došlo ke ztrátě ve výši 4 060 Kč na kus a 6,65 Kč na kg živé hmotnosti den při míře rentability -12,5 %. Znamená to, že při běžné variabilitě by mohla býky bez ztráty vykrmovat jen část výrobců. Ekonomická podpora v uvažované výši 3 000 Kč na býka (je odvozena ze sazby jednotné platby na hektar ve výši 6 069 Kč) by snížila odhadnutou ztrátu na 1 060 Kč na kus a zvýšila by míru rentability produkce. Pro dosažení desetiprocentní míry rentability by celkové příjmy (tržby) musely dosáhnout 58 Kč za kg živé hmotnosti a 35 330 Kč za kus.

Přes orientační charakter ekonomických ukazatelů je zřejmé, že nepříznivý výsledek výkrmu býků v ČR v posledních letech "vylepšují" přímé platby vyplácené na plochu a na přežvýkavce. Jejich výši připadající na výkrm býků nelze přesně zjistit. Přesto je pravděpodobné, že alespoň část výrobců dosahuje zisk.

Součet nákladů na krmiva, mzdy a režie byl kolem 87 % nákladů na přírůstek, a spolu s náklady na zástav pak přes 90 % nákladů celkem na jatečného býka. Na zbývající položky pak připadá kolem 13 %, resp. 7 % nákladů. Hlavní možnosti úspor lze hledat v nákladech na krmiva. Jedná se o zvýšení kvality a produkčního efektu objemných krmiv a o ekonomické vynakládání jadrných krmiv.

Tab. 78 Odhad nákladů výkrmu skotu a jejich hlavních položek (2013)

Položka, ukazatel	Na KD¹⁾ (Kč)	Na kus²⁾ (Kč)	%	
Krmiva	nakoupená	6,39	2 396	13,3
	vlastní	20,27	7 601	42,2
	celkem	26,66	9 998	55,5
Pracovní náklady	9,96	3 735	20,7	
Odpisy DHM	1,27	476	2,6	
Režie	5,11	1 916	10,6	
Ostatní položky	5,05	1 894	10,5	
Náklady na přírůstek (375 kg)	48,05	18 019	100,0	
Zástav (235 kg x 60 Kč)	37,60	14 100	78,3	
Náklady celkem	85,65	32 119	178,2	
Tržby (610 kg x 46,00 Kč)	74,83	28 060	87,4 ⁴⁾	
Zisk (ztráta)	-10,82	-4 059	-12,6 ⁴⁾	
Míra rentability (%)		-12,6		
Podpory celkem	4,90 ³⁾	3 000	x	
Příjmy celkem	50,90 ³⁾	31 060	x	
Zisk (ztráta)	-2,82	-1 059	x	
Míra rentability (%)		-3,3		
Přírůstek g/kus/den		1 000		

Pramen: Boudný (2015)

¹⁾ *na krmný den a zároveň na kg přírůstku hmotnosti*

²⁾ *375 kg (porážková hmotnost 610 kg, hmotnost zástavu 235 kg)*

³⁾ *na kg živé hmotnosti*

⁴⁾ *nákladů celkem*

Z této orientační kalkulace je zřejmé, že při nízkých přírůstcích hmotnosti a nízkých nákupních cenách jatečných zvířat lze pozitivního ekonomického výsledku výkrmu býků dosáhnout jen výjimečně. Mezi podmínky ekonomicky úspěšného výkrmu býků patří přírůstek nad 1 000 gramů na kus a den, realizace opatření na snížení nákladů a ceny odpovídající nákladům a průměru cen hlavních výrobců hovězího masa v EU.

Mezi základní podmínky pro ekonomický výkrm býků patří:

- denní přírůstky býků masných plemen nad 1 200 a mléčných plemen nad 1 000 gramů;
- porážkové hmotnosti býků masných plemen kolem 700 kg a ostatních plemen 650 kg;
- výkrm vlastních býčků, popř. přiměřené ceny nakupovaného zástavu všech plemen;
- dobrý zdravotní stav, resp. nízké úhyny a nutné porážky býků v průběhu výkrmu;
- vysoká jakost jatečných zvířat;
- ceny za stejně kvalitní zvířata všech kategorií jatečného na úrovni průměru států EU;
- maximální příjem všech přímých a nepřímých dotací;
- politická podpora agrárního sektoru a chovu skotu;
- respektování požadavků spotřebitelů.

Průměrné nákupní ceny jatečného skotu (býků, jalovic, krav a telat) uvádí tab. 79. Vedle cen uvedených za roky 2013 a 2014 je z ní patrný vliv zpeněžení v živém a jakostních (obchodních) tříd na nákupní ceny uvedených kategorií jatečného skotu.

Tab. 79 Průměrné nákupní ceny jatečného skotu (Kč/kg)

Kategorie	Jakost	2013	2014
Býci	v živém	45,54	45,90
Mladí býci	SEU	83,56	83,57
	ROP	75,37	74,65
Jalovice	v živém	36,26	35,94
	SEU	70,14	66,94
	ROP	60,43	55,30
Krávy	v živém	31,14	29,80
	SEU	63,87	60,50
	ROP	54,48	50,41
Telata jatečná savá	v živém JUT	54,85 93,03	47,65 88,93

Pramen: ČSÚ

Z tab. 80 jsou patrné rozdíly v realizačních cenách býků, mladých býků, jalovic a krav mezi jednotlivými kraji ČR. Nákupní ceny z SZIF (TIS), uvádí tab. 81 až 83.

Tab. 80 Rozdíly realizačních cen v jednotlivých krajích podle kategorií¹⁾

Kraj	Býci jateční ²⁾	Mladý býk ³⁾	Jalovice ⁴⁾	Krávy ⁴⁾
Středočeský	46,77	x	34,02	27,53
Jihočeský	45,84	x	34,05	29,56
Plzeňský	45,50	84,46	37,17	29,46
Ústecký	44,67	x	x	x
Královéhradecký	46,66	86,93	33,42	29,11
Pardubický	46,20	83,10	35,09	28,70
Vysočina	45,42	x	37,35	30,23
Jihomoravský	46,65	x	38,36	29,56
Olomoucký	47,06	x	x	27,87
Zlínský	x	x	33,49	28,72
Moravskoslezský	44,41	x	x	28,16

Pramen: ČSÚ

¹⁾ *průměrné ceny v prosinci roku 2014*

²⁾ *v živém*

³⁾ *j.ř. SEU v JUT*

⁴⁾ *v živém*

Tab. 81 Nákupní ceny jatečného skotu (Kč/kg živé hmotnosti)

Kategorie skotu	Prosinec			Leden až prosinec		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Skot celkem	37,93	36,74	38,97	37,84	37,96	38,95
Skot celkem tř. SEUR	43,34	40,23	43,17	42,69	41,98	43,29
Býci tř. SEUR	48,00	45,11	48,11	47,25	45,99	47,54
Jalovice tř. SEUR	38,46	36,63	37,44	37,74	38,46	37,75
Krávy tř. EUR	36,38	33,37	33,49	35,95	36,51	35,14

Pramen: SZIF (TIS)

Tab. 82 Ceny jatečného skotu v ČR (6. 4. – 12. 4. 2015)

Kategorie	Třída jakosti	Kusů		Ø hmotnost (kg)		Kč/kg jat. hmotn.
		n	%	v živém	v mase	
Mladí býci	E	4	0,6	856	472	89,74
	U	118	17,9	773	426	91,99
	R	348	52,6	697	384	89,10
	O	168	25,4	566	312	85,61
	P	23	3,5	519	286	80,29
	celkem	661	100,0	672	370	88,71
Býci	E	10	3,7	829	456	90,21
	U	65	24,3	820	452	89,59
	R	138	51,5	705	388	88,53
	O	46	17,2	621	342	83,48
	P	9	3,3	345	190	70,12
	celkem	268	100,0	711	392	87,84
Krávy	U	6	0,7	857	442	71,93
	R	223	27,7	697	360	68,22
	O	326	40,4	569	293	61,49
	P	251	31,1	470	243	48,47
	celkem	806	100,0	857	442	60,68
Jalovice	U	1	1,0	594	315	74,93
	R	48	48,0	596	316	71,59
	O	41	41,0	427	226	63,05
	P	10	10,0	362	192	61,43
	celkem	100	100,0	503	266	67,91

Pramen: SZIF (TIS)

Tab. 83 Reprezentativní ceny jatečného skotu (za jatečnou hmotnost)¹⁾

Země	Kč za kg jatečné hmotnosti	
	mladí býci R3	býci R3
ČR	92,93	90,75
Dánsko	108,50	75,68
Německo	107,91	95,54
Francie	102,48	x
Rakousko	108,02	99,71
Polsko	91,87	90,22
EU celkem	105,81	94,11

Pramen: SZIF; vlastní výpočet

¹⁾ průměr „týdenních“ cen za 13. 4. -19. 4. 2015 , při kurzu 1 EUR=28,00 Kč

Tab. 84 Reprezentativní ceny jatečného skotu (za jatečnou hmotnost)¹⁾

Kategorie	Průměr Kč/kg		Rozdíl (ČR – Německo)	
	ČR	Německo	Kč/kg	% ²⁾
Mladí býci R3	92,93	107,91	-14,98	-13,88
Býci R3	90,75	95,54	-4,79	-5,01

Pramen: SZIF; vlastní výpočet

¹⁾ průměr „týdenních“ cen za 13. 4. -19. 4. 2015 , při kurzu 1 EUR= 28,00 Kč

²⁾ Německo = 100 %

8. Vybrané ukazatele chovu skotu v krajích ČR

V ČR existují výrazné rozdíly v ukazatelích chovu skotu v jednotlivých krajích. Vyplyvá to i z tab. 85 až 91, které hlavní ukazatele za rok 2014 porovnávají. Údaje za kraj Praha jsou ve většině případů sloučené s údaji za Středočeský kraj. Základní ukazatele (zkratky krajů, počet obyvatel, výměru zemědělské půdy a TTP) uvádí tab. 85.

Tab. 85 Kraje ČR v roce 2014

Kraj	Zkratka	Obyvatel (tis.) ¹⁾	Zem. půda (tis. ha) ²⁾	TTP ²⁾	
				tis. ha	% ³⁾
Středočeský	STC	1 302,3	550,7	67,8	12,3
Praha	Praha	1 243,2	11,2	0,3	2,7
Jihočeský	JHC	636,7	421,2	167,9	39,9
Plzeňský	PLK	573,5	315,0	117,4	37,3
Karlovarský	KVK	300,3	97,9	64,3	65,7
Ústecký	ULK	825,1	218,5	62,2	28,5
Liberecký	LBK	438,6	99,7	61,1	61,3
Královehradecký	HKK	551,9	236,1	66,9	28,3
Pardubický	PAK	516,0	229,5	53,7	23,4
Vysočina	VYS	510,2	360,5	84,8	23,5
Jihomoravský	JHM	1 170,1	364,1	22,8	6,3
Olomoucký	OLK	636,4	245,5	67,9	27,7
Zlínský	ZLK	586,3	154,3	56,2	36,4
Moravskoslezský	MSK	1 221,8	211,3	87,1	41,2
Celkem ČR	ČR	10 512,4	3 515,5	980,4	27,9

Pramen: ČSÚ

¹⁾ počet obyvatel k 1. 1. 2014

²⁾ ze soupisu ploch osevů k 31. 5. 2014

³⁾ z výměry zemědělské půdy v daném kraji

Nejvyšší počet obyvatel žije v krajích Středočeský, Praha, Moravskoslezský a Jihomoravský, nejméně v krajích Vysočina, Liberecký a Karlovarský. Největší výměrou zemědělské půdy disponují kraje Středočeský, Jihočeský, Jihomoravský a Vysočina, nejmenší pak Zlínský, Karlovarský a Liberecký. Podíl TTP ze zemědělské půdy nad 50 % se nachází v krajích Karlovarský a Liberecký.

Významné rozdíly mezi kraji existují i v početních stavech skotu. Nejvyšší stavy vykázaly kraje Jihočeský, Vysočina, Plzeňský a Středočeský, méně než 50 tis. kusů skotu bylo chováno v krajích Libereckém, Karlovarském a Ústeckém (tab. 86).

Pro možnost posouzení intenzity chovu skotu a jeho hlavních kategorií jsou v tab. 87 uvedeny stavy na 100 ha zemědělské půdy. Při průměrných počtech skotu celkem v ČR 39,1 kusů kolísal tento ukazatel mezi 16,4 kusu v kraji Jihomoravském a 58,7 kusy v kraji Vysočina. Značné rozdíly v počtech skotu na 100 ha zemědělské půdy vykazují i jednotlivé kategorie skotu. Např. stavy dojníc kolísají mezi 3,6 a 17,8 kusů, stavy krav bez TPM mezi 0,9 a 10,1 kusu, krav celkem mezi 6,5 a 20,9 kusů apod.

Tab. 86 Stavby hlavních kategorií skotu (tis. kusů, prosinec 2014)

Kraj	Skot celkem	Krávy ¹⁾			Chovné jalovice ²⁾	Býci nad 1 rok ³⁾
		dojené	bez TPM	celkem		
STC	146,7	44,2	13,6	57,8	21,0	16,0
JHC	213,0	48,1	39,9	88	29,3	19,8
PLK	163,7	40,6	27,6	68,2	22,9	14,8
KVK	40,3	7,4	9,9	17,3	6,2	3,0
ULK	40,3	7,8	8,2	16	4,9	4,8
LBK	47,9	10,5	9,9	20,4	6,5	3,6
HKK	102,1	29,0	11,8	40,8	14,7	10,0
PAK	115,6	35,5	11,1	46,6	16,9	10,2
VYS	211,6	64,2	22,1	86,3	30,9	18,5
JHM	59,7	20,4	3,4	23,8	9,0	5,8
OLK	90,9	25,1	12,1	37,2	13,3	8,5
ZLK	60,7	18,7	8,3	27	9,5	4,3
MSK	80,4	20,9	15,9	36,8	11,6	4,9
ČR	1 372,9	372,4	193,8	566,2	196,7	124,2

Pramen: ČSÚ

¹⁾ zapuštěné a nezapuštěné

²⁾ zahrnuje jalovice ve věku 1 až 2 roky, nezahrnuje jatečné jalovice a jalovice nad 2 roky

³⁾ zahrnuje býky a voly ve věku 1 až 2 roky a býky nad 2 roky

Tab. 87 Stavby skotu na 100 ha zemědělské půdy (TTP, kusů, prosinec 2014)¹⁾

Kraj	Skot celkem	Krávy			Chovné jalovice	Býci nad 1 rok	Krávy ²⁾ bez TPM
		dojené	bez TPM	celkem			
STC	26,1	7,9	2,4	10,3	3,7	2,8	20,0
JHC	50,6	11,4	9,5	20,9	7,0	4,7	23,8
PLK	52,0	12,9	8,8	21,7	7,3	4,7	23,5
KVK	41,2	7,6	10,1	17,7	6,3	3,1	15,4
ULK	18,4	3,6	3,8	7,4	2,2	2,2	13,2
LBK	48,0	10,5	9,9	20,4	6,5	3,6	16,2
HKK	43,2	12,3	5,0	17,3	6,2	4,2	17,6
PAK	50,4	15,5	4,8	20,3	7,4	4,4	20,7
VYS	58,7	17,8	6,1	23,9	8,6	5,1	26,1
JHM	16,4	5,6	0,9	6,5	2,5	1,6	14,9
OLK	37,0	10,2	4,9	15,1	5,4	3,5	17,8
ZLK	39,3	12,1	5,4	17,5	6,2	2,8	14,8
MSK	38,1	9,9	7,5	17,4	5,5	2,3	18,3
ČR	39,1	10,6	5,5	16,1	5,6	3,5	19,8

Pramen: ČSÚ

¹⁾ výměry půdy převzaty z plochy osevů k 31. 5. 2014

²⁾ na 100 ha TTP

V závislosti na počtu chovaných krav (tab. 88) a jejich dojitosti byl v roce 2014 vyroben největší objem mléka v krajích Vysočina, Středočeský, Jihočeský a Plzeňský. Ve třech krajích (Zlínském, Středočeském a Moravskoslezském) překročila roční

dojivost 8 000 litrů, ve dvou (v Jihočeském a Králověhradeckém) byla nižší než 7 000 litrů V krajích Vysočina a Pardubický dosáhla výroba mléka na hektar zemědělské půdy nad 1 000 litrů, v kraji Ústeckém nepřekročila 300 kg. Údaje o narozených a odchovaných telatech poukazují na méně uspokojivou situaci v reprodukci plemenic skotu ve všech krajích (tab. 88).

Tab. 88 Vybrané ukazatele chovu dojnic (2014)

Kraj	Výroba mléka		Mléka na krávu l ²⁾	Telat na 100 krav		Úhyn % ³⁾
	mil. l	l/ha z. p. ¹⁾		narozeno	odchováno	
STC	362,4	645,0	8 122	96,1	90,7	5,6
JHC	335,6	796,8	6 999	94,6	88,6	6,3
PLK	304,0	965,1	7 589	96,3	90,9	5,6
KVK	47,2	482,1	6 452	91,0	84,5	7,2
ULK	57,9	265,0	7 456	92,5	87,4	5,5
LBK	73,2	734,2	7 002	92,9	87,7	5,6
HKK	226,6	959,8	7 862	97,8	92,7	5,3
PAK	270,9	1180,4	7 669	101,0	96,2	4,8
VYS	502,9	1395,0	7 847	98,4	92,6	5,9
JHM	158,9	436,4	7 877	99,6	94,9	4,7
OLK	197,3	803,7	7 876	97,1	91,8	5,5
ZLK	152,2	986,4	8 246	95,8	91,7	4,3
MSK	167,2	791,3	8 103	94,2	89,0	5,6
ČR	2 856,3	812,5	7 705	96,5	91,1	5,6

Pramen: ČSÚ

¹⁾ *údaj o zemědělské půdě je ze soupisu ploch osevů k 31. 5. 2014*

²⁾ *průměrná roční dojivost*

³⁾ *úhyn telat z počtu narozených*

Tab. 89 uvádí přehled hlavních výsledků kontroly užitkovosti dojených krav v ČR. Rozdíly mezi užitkovostí výrobní (vykazované ČSÚ) a zjištěnou KU jsou způsobeny mimo jiné vykazováním dojivosti krav v KU za normované laktace a odlišným výpočtem.

Stejně jako u dalších ukazatelů existují mezi kraji i rozdíly v počtech porážených zvířat a jejich porážkových hmotnostech (tab. 90). Průměrná porážková hmotnost byků dosáhla v roce 2014 v ČR 640 kg a skotu celkem 550 kg. Rozdíly mezi kraji poukazují na možnosti zlepšování tohoto ukazatele. V roce 2014 bylo v ČR poraženo 98,5 tis. kusů byků, 94,3 tis. kusů krav, 19,9 tis. kusů jalovic a 7,8 tis. kusů telat.

Z tab. 91 je patrné, že se produkce hovězího masa na celkové výrobě masa (bez drůbeže) podílí 21,7 %. Nejvyšší výroba hovězího a telecího masa byla v krajích Pardubický (17,9 tis. tun) a Vysočina (13,4 tis. tun). Ve třech krajích byla výroba hovězího masa nižší než 2 tis. tun (Liberecký, Ústecký a Karlovarský). Vývoj produkce masa (nejen hovězího) je důsledkem a současně i jednou z příčin dlouhodobého snižování rozměru agrárního sektoru v ČR.

Tab. 89 Výsledky kontroly užítkovosti v roce 2014 (metoda A)

Kraj	Krav v KU	Normov. laktace	Mléko (kg)	Tuk (%)	Bílkoviny (%)	Věk při 1. otelení	Mezidobí dnů
Praha	216	167	9 449	3,67	3,31	24/08	400
STC	43 816	34 983	8 829	3,80	3,37	25/18	413
JHC	47 871	37 862	7 742	3,88	3,43	28/03	407
PLK	36 644	29 426	8 213	3,90	3,41	26/21	407
KVK	2 388	1 778	6 112	4,16	3,45	32/08	420
ULK	3 480	2 749	7 975	3,88	3,29	26/20	409
LBK	9 891	8 248	7 003	3,96	3,37	28/09	397
HKK	27 482	22 952	8 294	3,79	3,37	26/25	404
PAK	34 651	28 524	8 085	3,87	3,45	26/23	401
VYS	68 423	56 003	8 520	3,89	3,39	26/10	400
JHM	22 107	18 073	8 319	3,91	3,39	25/15	408
OLK	24 492	19 493	8 689	3,81	3,36	25/13	414
ZLK	16 218	13 137	9 120	3,90	3,34	25/03	415
MSK	17 156	14 107	9 435	3,77	3,28	24/23	415
ČR	354 835	287 502	8 370	3,86	3,39	26/12	407

Pramen: ČMSCH, a. s.

Tab. 90 Počet porážek a porážkové hmotnosti skotu v krajích ČR (2014)

Kraj	Porážky (tis. kusů)					Porážk. hmotn. (kg/kus) ¹⁾	
	býci	krávy	jalovic	telata	celkem	býci	skot celk.
STC	6,4	6,8	1,4	0,8	15,4	609,8	507,5
JHC	5,2	5,4	1,6	0,4	12,6	586,2	539,5
PLK	11,8	10,4	1,7	0,8	24,7	624,6	544,7
KVK	0,9	0,8	0,4	0,1	2,2	578,4	540,4
ULK	1,4	0,7	1,3	0,1	3,5	609,7	517,3
LBK	1,6	1,5	0,6	0,2	3,9	605,2	517,9
HKK	6,6	10,1	1,8	1,2	19,7	623,8	496,2
PAK	32,0	17,2	3,5	1,5	54,2	675,0	611,6
VYS	16,7	23,4	3,8	1,1	45	644,1	553,8
JHM	4,9	2,1	0,8	0,4	8,2	665,7	576,6
OLK	4,4	1,6	0,6	0,2	6,8	604,6	559,2
ZLK	2,2	11,5	1,5	0,8	16	549,5	454,3
MSK	4,4	2,8	0,9	0,2	8,3	623,4	546,7
ČR	98,5	94,3	19,9	7,8	220,5	639,7	549,7

Pramen: ČSÚ

1) kg živé hmotnosti

Tab. 91 Výroba hovězího masa a masa celkem (v jatečné hmotnosti, 2014)

Kraj	Hovězí a telecí ¹⁾		Vepřové (tis. tun)	Celkem (bez drůbeže)	
	tis. tun	kg/ha z. p.		tis. tun	kg/ha z. p.
STC	4,2	7,5	26,8	31,0	55,2
JHC	3,6	8,5	52,4	56,0	133,0
PLK	7,3	23,2	17,7	25,1	79,7
KVK	0,6	6,1	0,1	0,7	7,2
ULK	1,0	4,6	1,7	2,7	12,4
LBK	1,1	11,0	1,5	2,7	27,1
HKK	5,3	22,4	18,2	23,5	99,5
PAK	17,9	78,0	14,3	32,2	140,3
VYS	13,4	37,2	24,7	38,1	105,7
JHM	2,6	7,1	34,5	37,1	101,9
OLK	2,0	8,1	20,7	22,7	92,5
ZLK	3,9	25,3	6,2	10,1	65,5
MSK	2,5	11,8	17,2	19,7	93,2
ČR	65,4	18,6	236,0	301,6	85,8

Pramen: ČSÚ

9. Vybrané údaje z ústřední evidence skotu

Organizací pověřenou vedením ústřední evidence (ÚE), resp. identifikací a registrací skotu, je ČMSCH, a. s. ÚE je významnou součástí společné organizace trhu s živočišnými produkty. Jejím hlavním cílem je možnost sledování pohybu (přesunů) zvířat v případech výskytu nakažlivých chorob, současně je nezbytným podkladem pro přímé a další platby vyplácené na zvířata a na plochu. Systém identifikace a registrace skotu je uveden v legislativě unie a z ní odvozených domácích předpisů vymezujících úkoly a povinnosti všech „účastníků“ chovu skotu. Chovatelů se týkají hlavně povinnosti hlásit ve stanovených termínech a předepsaným způsobem pověřené organizaci údaje o narození, úhynech a přesunech zvířat (nákupy, prodeje aj.), vést stájový registr zvířat, uchovávat předepsané doklady a umožnit pověřeným osobám provádění kontrol. ČMSCH, a. s., jako organizace pověřená vedením ÚE, vydává metodické „Pokyny pro chovatele“, ve kterých je charakterizován způsob provádění identifikace a registrace jednotlivých druhů zvířat a detailně jsou specifikovány povinnosti chovatelů.

Základními výrobními a organizačními jednotkami chovu skotu jsou zemědělské podniky (chovy) a jejich hospodářství.

Tab. 92 Zemědělské podniky s chovem skotu (1. 1. 2015)

Počet skotu (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	skotu %
1 – 10	10 527	56,9	2,1
11 – 50	4 288	23,2	5,9
51 – 200	2 059	11,1	11,4
201 – 500	669	3,6	12,1
501 – 000	475	2,6	19,0
nad 1000	485	2,6	49,5
Celkem	18 503	100,0	100,0

Pramen: MZe

Z tab. 92 je patrné, že 56,9 % podniků má 1 až 10 ks skotu se 2,1 % zvířat. Nejvyšší podíl zvířat (68,5 %) je v podnicích nad 501 kusů skotu (5,2 %).

Tab. 93 Zemědělské podniky podle počtu dojených krav (1. 1. 2015)

Počet krav (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	krav %
1 – 10	1 787	51,6	1,0
11 – 50	562	16,2	3,6
51 – 200	448	12,9	12,7
201 – 500	441	12,7	37,9
501 – 1 000	196	5,7	34,2
nad 1 000	30	0,9	10,6
Celkem	3 464	100,0	100,0

Pramen: MZe

Z tab. 93 vyplývá, že se dojené krávy chovají ve 3 464 podnicích a 51,6 % podniků v intervalu 1 až 10 krav chová 1,0 % krav, a že rozhodující podíl dojených krav byl v podnicích nad 200 ks dojených krav.

Přehled o zemědělských podnicích podle počtu krav uvádí tab. 94 a podle počtu býků tab. 95.

Tab. 94 Zemědělské podniky podle počtu krav (1. 1. 2015)

Počet krav (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	krav %
1 – 10	6 701	59,5	3,6
11 – 50	2 608	23,2	10,4
51 – 200	1 070	9,5	18,7
201 – 500	617	5,5	33,6
501 – 1 000	221	2,0	25,0
nad 1 000	40	0,3	8,7
Celkem	11 257	100,0	100,0

Pramen: MZe

Tab. 95 Zemědělské podniky podle počtu býků (1. 1. 2015)

Počet býků (kusů)	Zemědělské podniky		
	n	%	býků %
1 – 10	8 673	71,2	8,9
11 – 50	2 314	19,0	16,5
51 – 200	816	6,7	25,8
201 – 500	296	2,4	29,0
501 – 1 000	63	0,5	13,1
nad 1 000	12	0,2	6,7
Celkem	12 174	100,0	100,0

Pramen: MZe

Zahraniční obchod s živým skotem (vývoz a dovoz živých zvířat)

V roce 2014 pokračoval trend zvyšování vývozu živých zvířat z ČR. Bylo vyvezeno 72 084 jaloviček a 145 587 býků.

Tab. 96 Vývozy skotu podle údajů ústřední evidence (všechna plemena)

Rok	Býčci (kusů)	Jalovičky (kusů)	Celkem	
			kusů	%
2010	125 306	57 962	183 268	100,0
2011	131 182	58 397	189 579	103,4
2012	139 007	66 559	205 566	112,2
2013	133 579	73 973	207 552	113,3
2014	145 587	72 084	217 671	118,8

Pramen: MZe

Tab. 97 Vývoz skotu z ČR v roce 2014

Země	Býčci (kusů)	Jalovičky (kusů)	Celkem	
			kusů	%
Rakousko	30 246	25 655	55 901	25,68
Německo	10 919	14 987	25 906	11,90
Belgie	22 117	1 052	23 169	10,64
Chorvatsko	11160	6 900	18 060	8,30
Slovinsko	10 622	4 588	15 210	6,99
Nizozemsko	14 019	279	14 298	6,57
Francie	12 218	288	12 506	5,75
Ostatní	7257	4 112	11369	5,22
Itálie	6 947	4 308	11 255	5,17
Španělsko	9 776	193	9 969	4,58
Turecko	5 115	1 428	6 543	3,01
Polsko	1 659	3 365	5 024	2,31
Bosna a Her.	1 682	925	2 607	1,20
Slovensko	469	1 309	1 778	0,82
Řecko	1 029	543	1 572	0,72
Rumunsko	84	756	840	0,39
Ukrajina	4	726	730	0,32
Uzbekistán	0	496	496	0,23
Maďarsko	199	4	203	0,09
Albánie	50	40	90	0,04
Moldavsko	0	66	66	0,03
Tádžikistán	0	64	64	0,03
Portugalsko	15	0	15	0,01
Celkový součet	145 587	72 084	217 671	100,00

Pramen: MZe

Rozhodující podíl na vývozu tvořili býčci do 366 dnů (tab. 98). U zvířat samičího pohlaví měla nejvyšší podíl zvířata ve věku nad 732 dnů. Nejvíce se exportovali býčci.

Tab. 98 Vývoz zvířat podle věku v roce 2014

Věk zvířat (dny)	Býčci (ks)	% ¹⁾	Jalovičky (ks)	% ²⁾
Do 366 dnů	100 204	68,8	17 275	24,0
367 až 732	39 674	27,3	13 790	19,1
více než 732	5 650	3,9	40 932	56,8
Neznámé stáří	59	0,0	87	0,1
Celkem	145 587	100,0	72 084	100,0

Pramen: MZe

¹⁾ z celkového počtu vyvezených býčků

²⁾ z celkového počtu vyvezených zvířat samičího pohlaví

Struktura zahraničního obchodu se v letech 2010 až 2014 výrazněji nezměnila. Přehled nejvýznamnějších vývozních a dovozních teritorií v roce 2014 uvádějí tab. 97 až 99. V roce 2014 bylo do ČR dovezeno celkem 1 045 kusů, což je pouze zanedbatelný podíl počtu zvířat ve stejném roce vyvezených. Nejvýznamnějšími vývozními partnery byly v roce 2014 Rakousko a Německo (tab. 97). Vývoz zvířat podle věku uvádí tab. 98.

Tab. 99 Dovoz skotu do ČR v roce 2014

Země	Býčci (kusů)	Jalovičky (kusů)	Celkem	
			kusů	%
Německo	530	99	629	44,8
Francie	161	40	201	14,3
Slovensko	86	108	194	13,8
Ostatní	154	23	177	12,6
Dánsko	103	13	116	8,3
Nizozemsko	7	58	65	4,6
Irsko	3	7	10	0,7
Belgie	0	5	5	0,4
Itálie	0	5	5	0,4
Polsko	1	0	1	0,1
Celkový součet	1 045	358	1 403	100,0

Pramen: MZe

Z bilance zahraničního obchodu vyplývá vysoký převis vývozu nad dovozy živého skotu, resp. vysoká aktivní „početní“ bilance. Z podnikového hlediska se vzhledem k vyšším zahraničním cenám zřejmě většinou jedná o ekonomicky efektivní vývozy. Z hlediska agrárního sektoru není tento stav, zejména vývozy telat, pozitivní. Poklesem stavů je negativně ovlivňována produkce jatečného skotu, pracovní místa, využívání kapacity jatek a rozvoj masného průmyslu, spotřeba krmiv (využití půdy) aj.

Stavy plemen a kříženců v ústřední evidenci

V tabulkách 100 až 102 jsou uvedeny údaje o stavech skotu podle jednotlivých plemen a kříženců. V tabulkách 101 a 102 jsou uvedena pouze zvířata se 100 % podílem krve příslušného plemene. Ostatní zvířata s podílem krve nižším než 100 % jsou uvedena v tabulce 100.

Tab. 100 Stavy plemen skotu – kříženci k 1. 1. 2015

Plemeno a kříženci	Býci	Krávy	Celkem
Kříženci masných plemen	4 981	20 053	25 034
Kříženci masných s českým strakatým	44 327	148 468	192 795
Kříženci masných s holštýnským	7 388	28 078	35 466
Kříženci masných s ostatními dojenými	23 966	77 240	101 206
Kříženci dojených plemen	63 128	237 869	300 997
Kříženci celkem	143 790	511 708	655 498

Pramen: MZe

Tab. 101 Stavby plemen skotu – dojená plemena¹⁾ (100 % podíl krve plemene)

Plemeno	Býci	Krávy	Celkem
ayrshire	13	131	144
braunvieh	76	318	394
černostrakaté holštýnské	58 746	322 671	381 417
červenostřakaté holštýnské	3 397	11 939	15 336
česká červinka	62	212	274
české strakaté	81 214	186 839	268 053
jersey	335	1 356	1 691
montbéliarde	2 786	4 938	7 724
ostatní plemena	4 225	7 018	11 243
Dojená plemena celkem	150 854	535 422	686 276

Tab. 102 Stavby masných plemen skotu, bizonů a zubrů (100 % podíl krve)

Plemeno	Býci	Krávy	Celkem
aberdeen angus	4 193	11 530	15 723
andorský hnědý skot	14	9	23
aubrac	51	170	221
bazadaise	5	29	34
belgické modré	46	69	115
bizon	54	151	205
blonde d'aquitaine	597	1 722	2 319
brahman	1	0	1
dexter	5	25	30
galloway	479	1 069	1 548
gasconne	462	1 482	1 944
hereford	915	3 068	3 983
highland	673	1 715	2 388
charolais	4 086	13 867	17 953
jak	14	20	34
limousine	2 425	5 120	7 545
masný simentál	6 438	17 682	24 120
ostatní masná plemena	156	324	480
parthenaise	40	108	148
piemontese	281	716	997
rouge des prés	1	2	3
salers	222	553	775
shorthorn	22	43	65
texas longorn	8	12	20
vosgienne	4	13	17
wagyu	2	0	2
zubr	2	7	9
Celkem	21 196	59 506	80 702

Pramen: MZe. K 1. 1. 2015

10. Ochrana stád skotu prostých IBR před zavlečením nákazy

MVDr. Jan Bažant

Státní veterinární správa (SVS) vydala leták, ve kterém chovatele skotu upozorňuje na rizika zavlečení původce infekční rinotracheitidy skotu (IBR) do stád a na možnosti, jak se jim bránit. Ozdravení od IBR je nesmírně náročný a nákladný proces, který trvá několik let. Proto musí každý chovatel, zejména pak ten, který ozdravování úspěšně dokončil, znát a dodržovat obecné principy ochrany před novou infekcí.

Povinný národní ozdravovací program (NOP) se v ČR realizuje od roku 2006. K 31. 12. 2014 bylo prostých IBR 83 % a k ozdravení zbývalo 17 % hospodářství. V číselném vyjádření to znamená, že z 19 383 hospodářství bylo ozdraveno (hospodářství úředně prostá) 16 052 a k ozdravení zbývalo 3 331 hospodářství. Dokončení NOP v ČR však limitují hospodářství, v nichž je dosud chován infikovaný skot. K 30. 6. 2014 jich bylo 81. Jednalo se především o krávy chované ve větších stádech. Na ně jsou napojena další hospodářství, především teletníky, odchovny mladého skotu nebo samostatné výkrmny, v nichž infikovaná zvířata již chována nejsou, ale dokončení ozdravování závisí na hospodářstvích s infikovanými zvířaty. Kromě toho je v ČR značně rozšířený chov skotu (zejména výkrm) v drobném. Skupina chovatelů s výkrmem jednoho až tří kusů skotu tvoří podstatnou část z uvedených 17 % hospodářství, kterým nebyl status „úředně prostý“ dosud udělen.

Tato hospodářství jsou rozmístěna v různém počtu ve všech krajích a při zanedbání zásad biologické bezpečnosti představují trvalé riziko zavlečení infekce do IBR prostého stáda. Snahou orgánů SVS je co nejdříve ozdravování ukončit a toto riziko trvale eliminovat. Riziko však nepředstavuje jen několik tuzemských stád s infekcí, ale i stáda v zahraničí, zejména ve státech, kde s ozdravováním dosud nezačali.

Infekci IBR způsobuje ekonomicky významný bovinní herpetický virus typ 1 (BHV-1). Do stáda je nejčastěji zavlečen novými zvířaty v akutní fázi nemoci (většinou bez klinických příznaků) nebo latentně infikovaných. Ve stádě se virus šíří zejména přímou cestou (kontaktem mezi zvířaty) aerosolem genitálních, respiračních a očních sekretů. Možná je i nepřímá cesta přenosu (člověk, sperma, krmivo, voda, dopravní prostředky, stájové pomůcky aj.) v případě potřísnění exkrementy obsahujícími virus.

Každý chovatel prostého stáda musí mít na paměti možná rizika. Chyby spočívající v zavlečení původce IBR do stáda mají katastrofální důsledky. Infekce se šíří jako lavina a ve stádě se může během dvou až tří měsíců rozšířit na 80 až 90 % zvířat. Proces ozdravování je dlouhodobý. Při normálním průběhu bez komplikací trvá pět let, při komplikacích (např. šíření viru ve stádě i po vakcinaci) se prodlouží. Principem ozdravení je náhrada infikovaných zvířat (jejich eliminace ze stáda) zvířaty zdravými.

Hlavními rizikovými faktory pro zavlečení infekce do stáda jsou:

- Infikované zvíře – rizikové je nejen každé infikované zvíře, ale i zvíře pocházející z hospodářství, jemuž nebyl udělen status hospodářství úředně prostého IBR,
- člověk, pokud před návštěvou stáda prostého IBR přišel do kontaktu s infikovaným skotem a nedodržel zásady biologické bezpečnosti. Rizikovými jsou zejména osoby, které přicházejí do přímého kontaktu se zvířaty. Jedná se zejména o:
  - inseminační technika,
  - soukromého veterinárního lékaře,
  - plemenářského zootechnika,

- *servisní pracovníky (úprava paznehtů, odrohování, hromadná ošetření skotu, dojící a další zařízení aj.);*
- *poradce, osoby přicházející z nálezových rizikových hospodářství aj.*
- stájové pomůcky, mechanizace aj., přemísťované mezi objekty s chovem skotu,
- dopravní prostředky přejezdějící mezi hospodářstvími nebo stáji,
- zahraniční inseminační dávky za středisek pro odběr spermatu, která nejsou prostá IBR,
- létavý a krev sající hmyz, hlodavci aj. v blízkosti infekcí napadeného stáda.

Ochranná opatření:

- **Do úředně prostého stáda lze přemístit pouze skot ze stád prostých IBR.**

Chovatel stáda původu musí předložit doklad o vyšetřeních provedených v souladu s Metodikou kontroly zdraví a nařízené vakcinace, čímž je každoročně deklarováno, že stádo je prosté IBR. Seznam IBR prostých stád lze nalézt na webových stránkách SVS www.svs.cz.

Seznam prostých hospodářství od IBR

Zadejte parametry pro hledání

hospodářství :

území :

obsahuje text:

Každé infikované zvíře a každé zvíře, které přišlo s infikovaným zvířetem do kontaktu, je nutné považovat za rizikový faktor. Zvíře je rizikovým faktorem číslo 1. Pokud přemísťovaný skot pochází ze stáda, které je prosté IBR (toto je deklarováno vyšetřeními provedenými v souladu s Metodikou kontroly zdraví a nařízené vakcinace) a zvířata nepřišla během přepravy do kontaktu se zvířaty infikovanými, nemělo by být stádo, do něhož je skot přemísťován ohroženo. Pokud však má nabyvatel skotu jakékoliv pochybnosti o nálezové bezpečnosti stáda původu, může si nechat provést před přemístěním u přemísťovaných zvířat zdravotní zkoušky. Zdravotní zkoušky musí mít negativní výsledek. Účelné je, když chovatel, který má zájem nakupovat skot navštíví inspektorát místně příslušné KVS a zde konzultuje zdravotní a nálezovou problematiku.

- **Skot úředně prostého stáda nesmí přijít do kontaktu se skotem ze stád, která nejsou prostá IBR.**

Jediné zvíře z prostého stáda, které přijde do kontaktu s infikovaným zvířetem a vrátí se zpět, rozšíří infekci v celém stádě. Riziková může být také pastva, pokud se v sousedících pastevních areálech pasou zvířata s rozdílným nálezovým statusem. V tomto případě musí být mezi stády zabezpečen hrazením volný koridor v šířce 7 – 10 metrů. Kromě toho, musí být zabezpečeno, aby zvířata nemohla uniknout a dostat se do kontaktu se zvířaty druhého stáda.

- **Člověk musí při kontaktu se zvířaty dbát zásad biologické bezpečnosti.**

Člověk, zejména ten, který přichází do bezprostředního kontaktu s infikovaným skotem, se může stát významným vektorem při přenosu původce IBR. Ideální by bylo, aby osoby vykonávající činnost v rizikových hospodářstvích, neprováděli obdobnou

činnost v hospodářstvích prostých. Tato zásada je již ve velké míře uplatňována, ale obecně ji zavést nelze nebo alespoň ne u všech kategorií výše uvedených pracovníků a také ne ve všech regionech. Proto by měli všichni pracovníci přicházející do přímého kontaktu se skotem dodržovat zásady biologické bezpečnosti. To znamená zejména:

- *přízpůsobit denní režim své činnosti tak, aby pracovní úkony provedli nejdříve v hospodářstvích prostých IBR a poté v hospodářstvích, která status dosud neobdržela,*
- *v každém hospodářství mít oblečení a obuv, které budou nepřenosné, tzn. používané pouze v daném hospodářství,*
- *inseminační technik, veterinární lékař i pracovníci servisních služeb musí při úkonech na zvířatech pracovat s vědomím, aby nešířili původce IBR ze zvířete na zvíře; zdrojem šíření infekce může být injekční jehla, inseminační pipeta, další používané pomůcky, ochranné rukavice a podobně,*
- *pracovníci servisních služeb provádějící činnost v hospodářstvích s rozdílným nakažovým statusem, musí ošetřit (desinfikovat) pomůcky a zařízení tak, aby se tyto nestaly prostředkem šíření nákazy; do objektů s chovem skotu vstupovat v čistém (vypraném) oblečení a obuvi, které nemohou způsobit zavlečení původce nákazy,*
- *každý kdo vstupuje do zařízení, v němž je chován skot, musí mít na paměti možná rizika zavlečení původce IBR, ale i dalších nakaž, ale také chránit sám sebe z důvodu podezření při případném zavlečení nákazy do stáda.*

- **Nepřemisťovat mezi stájemi a hospodářstvími pomůcky a zařízení**

Měla by platit zásada, že pomůcky sloužící k ošetřování zvířat, úklidu ve stájích a drobná stájová mechanizace by neměly být přemisťovány mezi stájemi ani mezi hospodářstvími. Pro tento účel je dobré pomůcky pro každou stáj označit (barevně nebo jiným způsobem). Veškeré stájové pomůcky používané v prostředí, v němž je infekce, představují velké riziko jejího přenosu.

- **Mít pod kontrolou dopravní prostředky chovatele, servisních služeb a návštěv**

Vozidla návštěv by měla parkovat zásadně na parkovišti vně areálu. Vozidla servisních služeb by měla parkovat rovněž vně areálu. Pokud z provozních důvodů je nezbytné, aby vjížděla do areálu, musí dodržovat zásady biologické bezpečnosti.

Dopravní prostředky chovatele, pokud je nezbytné, aby se přemisťovaly mezi hospodářstvími či stájemi, musí mít stanoven harmonogram přejezdů tak, aby nejdříve zajížděly do stájí nerizikových, v nichž není infekce a naposledy do stájí s infekcí. Po ukončení pracovní směny musí být ošetřeny (minimálně kola) tak, aby se nestaly prostředkem šířícím nakaž.

- **Mít pod kontrolou veškeré návštěvy**

Zásadou by mělo být, že účastníci se nedostanou do přímého kontaktu se skotem. Návštěvy za účelem dojednání obchodů by se měly konat v kanceláři. Pokud je nezbytné předvést zvíře (zvířata) mělo by se tak dít na vyhrazeném a ohrazeném místě kam nemá návštěvník přístup.

- **Výstav, přehlídek a svodů by se měla zúčastňovat pouze zvířata z hospodářství prostých IBR**

Hromadné akce, při nichž je soustředěn skot z různých hospodářství, a jsou hojně navštěvovány lidmi, představují velké nakažové riziko. V současné době kdy se ozdravování od IBR dostalo do závěrečné fáze, bychom měli uplatňovat zásadu,

že veškerých akcí, by se měla zúčastňovat pouze zvířata z IBR prostých stád. Seznam IBR prostých stád je uveřejněn na webových stránkách ÚVS (www.svs.cz) v kapitole zdraví zvířat, subkapitole registrované subjekty. Každý pořadatel výstavy stanoví podmínky i z hlediska zdravotního stavu zúčastněných zvířat, které je nutno dodržet.

Výjimkou může být pouze jatečný skot určený na porážku, který nesmí přijít během přepravy do kontaktu s ostatním chovným skotem a z místa původu nebo ze shromažďovacího střediska musí být odeslán přímo na cílová jatka a zde nejpozději do 72 hodin poražen.

- **Inseminační dávky původem ze zahraničí musí pocházet pouze z inseminačních stanic prostých IBR.**

Inseminační dávka pocházející od infikovaného býka skýtá přímé riziko nakažení inseminovaných plemenic, neboť vstupním místem viru BHV-1 původce IBR je kromě sliznice nosní také sliznice pochvy a krčku děložního. V České republice i řadě chovatelsky vyspělých států jsou inseminační stanice úředně prosté IBR. Při použití těchto dávek riziko nehrozí. Inseminační dávky pro hlavní u nás chovaná a hospodářsky využívaná plemena pocházejí výhradně z inseminačních stanic prostých IBR. Problém může vzniknout u zájmově chovaných plemen, kde nelze stoprocentně zaručit nerizikový původ inseminačních dávek. V těchto případech je nutné zjistit nakažový status skotu (býků) v inseminační stanici původu. Kromě toho musí být inseminační dávky uchovávané a transportované v kontejnerech, v nichž se nenacházejí dávky od rizikových býků.

Obdobně riziková mohou být i embrya. Vždy je nutné mít veterinární správou státu původu potvrzeno, že embrya pocházejí od zdravých rodičů a kromě toho, že byla v rámci technologického postupu zpracování ošetřena v souladu s Rozhodnutím komise 88/407/EHS.

- **Nezanedbávat DDD činnost**

Obecně je doporučováno provádět desinfekci v objektech sloužících pro ustájení zvířat jedenkrát ročně, v případě potřeby častěji. Tuto činnost vesměs provádějí odborné firmy, které doporučí účinný prostředek i ostatní provozní opatření s akcí spojená. V dojárnách je frekvence desinfekcí stanovena s ohledem na hygienické získávání mléka. Pokud jde o desinsekcii a deratizaci je potřebné frekvenci řídit podle výskytu hmyzu a hlodavců, případně po poradě s odborníky.

Ochrana stád prostých IBR před novým zavlečením infekce je v současnosti zásadní. Od roku 2010 každoročně přichází v ČR o status IBR prostého hospodářství 5–10 stád skotu. Pro chovatele, který úspěšně dokončil ozdravování, a tímto se znova dostane na začátek, je to situace doslova katastrofální. Chovatelé už si většinou sami důsledně kontrolují nákupy zvířat do stáda. Často však uniká pozornosti člověk jako možný přenašeč infekce. Každý chovatel musí poučit tým svých stálých pracovníků přicházejících do kontaktu se skotem o rizikosti přenosu a ochraně před zavlečením původce IBR. Po pracovních servisních službách musí vyžadovat bezpodmínečné dodržování zásad biologické bezpečnosti. Dokud nebude v ČR dokončeno ozdravování a nebudou všechna hospodářství IBR prostá, existuje riziko infekce.

11. Základní ukazatele agrárního sektoru a chovu skotu v ČR

Hrubý domácí produkt (HDP) v běžných cenách se v období let 2010 až 2014 zvýšil. Ve stejném období i meziročně se v roce 2014 zvýšila produkce zemědělského odvětví ve stálých i běžných cenách. Rostlinná produkce kolísala v závislosti na řadě faktorů (výnosy, nákupní ceny aj.) mezi 51 a 65 miliardami Kč, menší variabilitou (43 až 45 mld. Kč) se vyznačovala produkce živočišná (tab. 103).

Tab. 103 Základní ukazatele agrárního sektoru ČR

Ukazatel	Jedn.	2010	2011	2012	2013	2014
HDP v běžných cenách		3 953,7	4 022,4	4 047,7	4 086,3	4 266,1
PZO ¹⁾ v běžných cenách		102,7	118,9	121,8	128,1	136,6
PZO ¹⁾ ve stálých cenách ²⁾		97,9	106,3	98,6	103,6	113,1
Z toho rostlinná produkce ²⁾	mld. Kč	50,7	59,2	52,2	56,6	64,8
Živočišná produkce ²⁾		43,9	43,5	43,1	43,4	44,8
Skot ²⁾		5,9	5,8	5,8	5,6	5,8
Prasata ²⁾		11,6	10,8	9,5	9,8	9,9
Mléko ²⁾		19,0	19,7	20,2	20,5	21,1
Pracovníci v resortu zemědělství a myslivosti ⁵⁾		tis.	105,0	102,0	99,3	99,8
	% ³⁾	2,7	2,6	2,6	2,6	2,6
Ø měs. mzda zaměstnanců v resortu zemědělství ⁵⁾	Kč	18 049	18 721	19 642	19 483	20 835
	% ⁴⁾	78,2	75,0	81,0	80,8	83,9

Pramen: ČSÚ.

¹⁾ termín „produkce zemědělského odvětví“ používaný v mezinárodním měřítku nahrazuje dosud uváděnou „hrubou zemědělskou produkcí“

²⁾ ve stálých cenách roku 2000

³⁾ z celkového počtu pracovníků všech resortů

⁴⁾ z průměrné mzdy v ČR

⁵⁾ z výkazu CZ-NACE za ČR úhrnem (fyzické osoby)

V letech 2010 až 2014 se počet pracovníků v resortu zemědělství a lesnictví snižoval, přičemž jejich podíl na celkovém počtu pracovníků se udržoval na úrovni 2,6 %. Průměrná měsíční mzda na pracovníka v zemědělství překročila v roce 2014 hranici 20 tis. Kč, což odpovídalo 83,9 % průměrné mzdy v ČR (tab. 103).

Chov skotu se vyznačuje úzkou vazbou na zemědělskou půdu. Jedná se především o výrobu a spotřebu objemných a jadrných krmiv, udržování úrodnosti půdy statkovými hnojivy, výrobu objemných krmiv a spotřebu píce z TTP. V souladu s úkoly a cíli národní a společné zemědělské politiky se zvyšuje význam skotu pro ekologické udržování TTP v přirozeném a kulturním stavu, zejména v regionech se ztíženými podmínkami (LFA oblasti) a při rozvoji venkova (udržování zaměstnanosti, sociální působení aj.). Bez chovu skotu je zajišťování neprodukčních funkcí zemědělství těžko představitelné.

Podle údajů Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního výměra zemědělské a orné půdy v posledních letech mírně klesá. Výměra TTP (luk a pastvin) se v období let 2010 až 2014 (tab. 104) pohybovala mezi 986 až 997 tis. ha (podíl z výměry zemědělské půdy kolem 23,5 %). Došlo k poklesu výměry orné a zemědělské půdy.

Ze srovnání v tab. 104 uvedené výměry zemědělské půdy a TTP s údaji vycházejícími ze soupisu ploch osevů vyplývá, že ne veškerá vykazovaná plocha půdy se využívá k produkci. Výměra orné půdy a TTP udávaná ČSÚ je nižší. Tento rozdíl může zřetelně ovlivňovat ukazatele přepočítávané na hektar zemědělské půdy (např. zatížení jednotlivými druhy a kategoriemi zvířat, zemědělská produkce aj.).

Tab. 104 Zemědělská půda a chov skotu

Ukazatel	Jedn.	2010	2011	2012	2013	2014
Zemědělská půda	tis. ha	4 233	4 234	4 224	4 220	4 216
Zem. půda na obyvatele	ha	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Orná půda	tis. ha	3 008	3 008	2 993	2 986	2 979
Zornění	%	71,1	71,0	70,9	70,8	70,7
TTP celkem	tis. ha	986	986	992	995	997
Zatrávnění	%	23,3	23,3	23,5	23,6	23,6
Skot celkem	tis.	1 349	1 345	1 354	1 353	1 407
Krávy celkem	tis.	551	552	551	552	580
Skot na 100 ha zem. půdy	kusy	31,9	31,8	32,1	32,1	33,4
Krávy na 100 ha zem. půdy	kusy	13,0	13,0	13,0	13,1	13,8

Pramen: Český úřad zeměměřický a katastrální, ČSÚ.

V souladu se zásadami společné zemědělské politiky unie a ochrany životního prostředí by se měl podíl TTP v ČR postupně zvyšovat především v regionech se ztíženými podmínkami pro hospodaření, v pásmech ochrany vod a speciálních přírodních biotopů. Zatrávnění je podporováno především z důvodu ochrany přírody a životního prostředí.

Tab. 105 Početní stavy hospodářských zvířat k 1. dubnu (tis. kusů)

Ukazatel	2011	2012	2013	2014	2015	rozdíl ¹⁾
Skot celkem	1 345	1 354	1 353	1 374	1 407	+33
Z toho telata do 8 měs. věku	250 ²⁾	254 ²⁾	252 ²⁾	265	274	+9
Mladý skot 8 –12 měs.	144 ³⁾	146 ³⁾	146 ³⁾	146	150	+4
Býci nad 1 rok	126	128	128	127	130	+3
Jalovice 1 – 2 roky	200	201	201	199	203	+4
Jalovice nad 2 roky	73	74	74	73	71	-2
Krávy celkem	552	551	552	564	580	+16
Z toho dojené krávy	374	373	367	373	376	+3
Krávy BTPM	178	178	185	191	204	+13
Prasata celkem	1 749	1 579	1 587	1 617	1 560	-57
Koně celkem	31	33	34	33	34	+1
Ovce a berani celkem	209	221	221	225	232	+7
Kozy a kozli celkem	23	24	24	24	27	+3
Drůbež celkem	21 250	20 691	23 265	21 464	22 508	+1 044

Pramen: ČSÚ¹⁾ rozdíl mezi roky 2015 a 2014.

Obtížné je však dosažení ekologického a ekonomického využívání TTP stávajícími stavy skotu a dalších přežvýkavců. Z údajů v tab. 104 je zřejmé, že v uplynulém

pětiletém období se v přepočtu na 100 ha zemědělské půdy stavy skotu zvýšily z 31,9 na 33,4.

Podrobnější údaje o vývoji početních stavů skotu jsou uvedeny v tab. 105. Vyplyývá z nich, že dlouhodobý trend snižování stavů skotu se v posledních letech zmírnil, v některých případech obrátil. V roce 2014 došlo meziročně k růstu početních stavů skotu, koní, ovcí, koz a drůbeže a dlouhodobě dochází ke snižování početních stavů prasat.

Tab. 106 Počet dobytčích jednotek (DJ) na 100 ha zem. půdy¹⁾

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014
Počet DJ na 100 ha ZP	47,9	46,9	45,8	46,2	46,6
Podíl na celkovém počtu dobytčích jednotek (%)					
Skot	68,9	70,9	72,6	72,2	70,3
Prasata	23,4	22,0	20,2	20,1	20,4
Ovce a kozy	1,8	1,9	2,1	2,0	2,1
Drůbež	5,9	5,2	5,1	5,7	5,2

Pramen: ČSÚ

¹⁾ stav k 1. 1.

Vývoj stavů hlavních druhů hospodářských zvířat charakterizují i počty dobytčích jednotek na 100 ha zemědělské půdy za období 2010 až 2014. Z tabulky 106 je patrné, že počet DJ v letech 2010 až 2014 snížil ze 47,9 na 46,6, a že největší podíl na DJ vykazuje v roce 2014 a ve všech dalších letech skot.

Tab. 107 uvádí přehled o objemu vývozu a dovozu agrárních produktů a jejich podílu na zahraničním obchodu ČR. V letech 2010 až 2014 se zvýšil vývoz ze 105,4 na 179,7 mld. Kč a ve stejném období vzrostl objemu dovozů ze 140 na 198 mld. Kč.

Z výsledků za rok 2014 je patrné, že se meziročně zvýšil objemu vývozu o 19,1 mld. Kč a 11,9 % a dovozů o 13,3 mld. Kč a 7,2 %, pokračoval pokles záporné bilance zahraničního obchodu s agrárními produkty. Vzhledem k dostatečnému výrobnímu potenciálu, k příznivým přírodním a výrobním podmínkám a k uspokojivé kvalitě většiny hlavních agrárních výrobků v ČR je nutno dlouhodobě vysoce záporné saldo agrárního obchodu hodnotit negativně, pozitivní je jeho postupné snižování.

Tab. 107 Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR

Ukazatel	Jedn.	2010	2011	2012	2013	2014 ¹⁾
Agrární vývozy	mld. Kč	105,4	120,4	148,3	160,6	179,7
– podíl na celkových vývozech	%	4,2	4,2	4,8	5,1	5,0
Agrární dovozy	mld. Kč	140,0	156,7	173,0	184,7	198,0
– podíl na celkových dovozech	%	5,8	5,8	6,3	6,5	6,2
Saldo agrárního obchodu	mld. Kč	-34,6	-36,3	-24,7	-24,1	-18,3

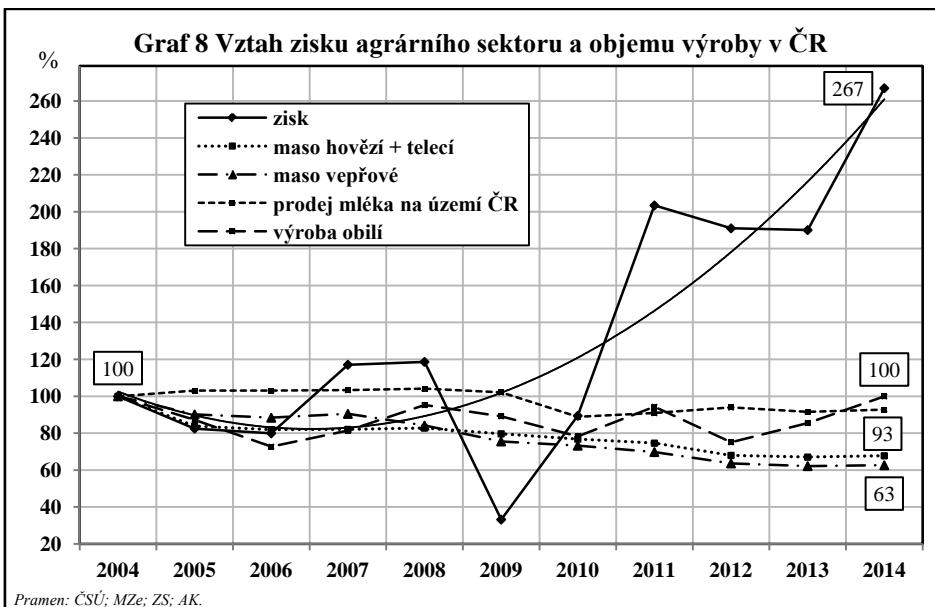
Pramen: ČSÚ – statistika zahraničního obchodu

¹⁾ předběžné údaje

12. Vybrané ukazatele zemědělství ČR a EU

Vývoj zisku agrárního sektoru a výrobních ukazatelů v ČR

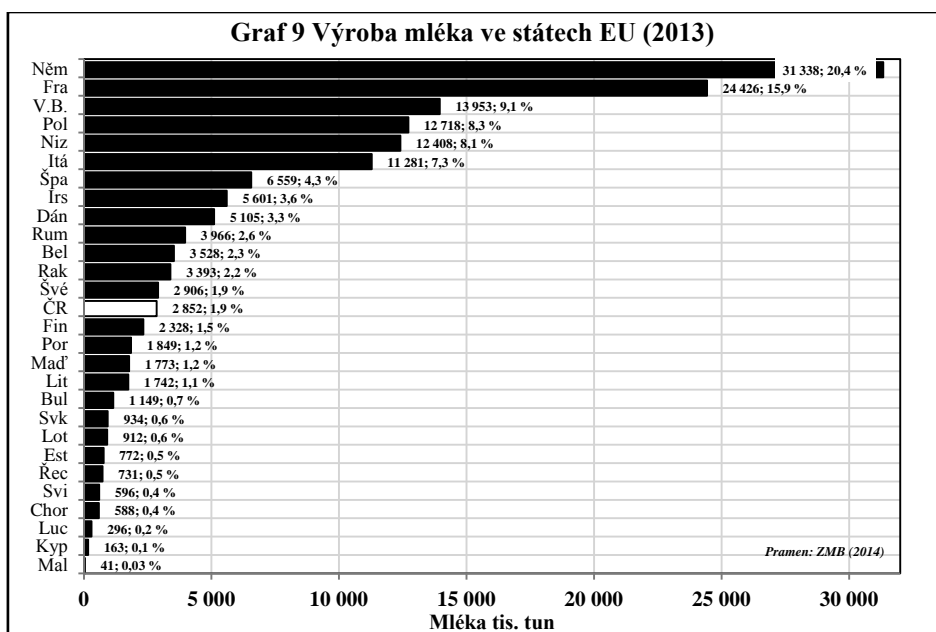
Podle paragrafu 2 Obchodního zákoníku je cílem podnikání dosahování zisku. Platí to i pro podnikání v zemědělství. Podle ČSÚ dosáhl v roce 2014 zisk českého agrárního sektoru rekordních 22,8 mld. Kč. Meziročně tento ukazatel vzrostl o téměř 40 %. Jedná se o nejlepší výsledek za dobu jeho sledování od roku 1998. Dosažení rekordního zisku pozitivně ovlivnily především mimořádně dobré výnosy obilí a rostoucí dotace. Agrární komora ČR uvedla, že SZIF vyplatil v rámci Společné zemědělské politiky v roce 2014 celkem 37,6 mld. Kč. Z objemu zisku a dotací lze odvodit, že z vyplacených dotací připadá kolem 61 % na vykázaný zisk a 39 % na pokrytí ztráty, která by bez dotací dosáhla kolem 14,7 mld. Kč. Z vývoje agrárních ukazatelů v posledních letech vyplývá, že výší zisku není ovlivňována živočišná ani rostlinná produkce. Zatímco v letech 2004 až 2014 se při značné meziroční variabilitě zvýšil „zemědělský“ zisk ze 7 547 na 22 817 mil. Kč (o 202 %), při menší variabilitě se snížila výroba hovězího a telecího masa (o 32 % z 96,7 na 65,5 tis. tun), nákup mléka mlékárnami na území ČR (o 7 % z 2 534 na 2 351 tis. tun) i výroba vepřového masa (o 37 % z 377 na 236 tis. tun). Poměrně stabilní byla ve stejném období výroba obilí (8 784 tis. tun v roce 2004 a 8 779 tis. tun v roce 2014). Negativní vztah mezi roční výší zisku a výrobou masa, resp. prodejem mléka, potvrzují statisticky průkazné korelační koeficienty ($r = -0,621$ až $-0,669$, $P < 0,05$), mezi výší zisku a výrobou obilí průkazná závislost nebyla zjištěna ($r = 0,289$, $P > 0,05$). Vztahy mezi ročním ziskem a objemem výroby vyjadřuje graf 8, v němž jsou absolutní hodnoty ukazatelů nahrazeny hodnotami relativními.

Reforma společné zemědělské politiky a upravený unijní a národní dotační systém by měly mít vliv na dosahovaný zisk sektoru zemědělství, ale především na očekávaný a žádoucí rozvoj objemu zejména živočišné výroby.

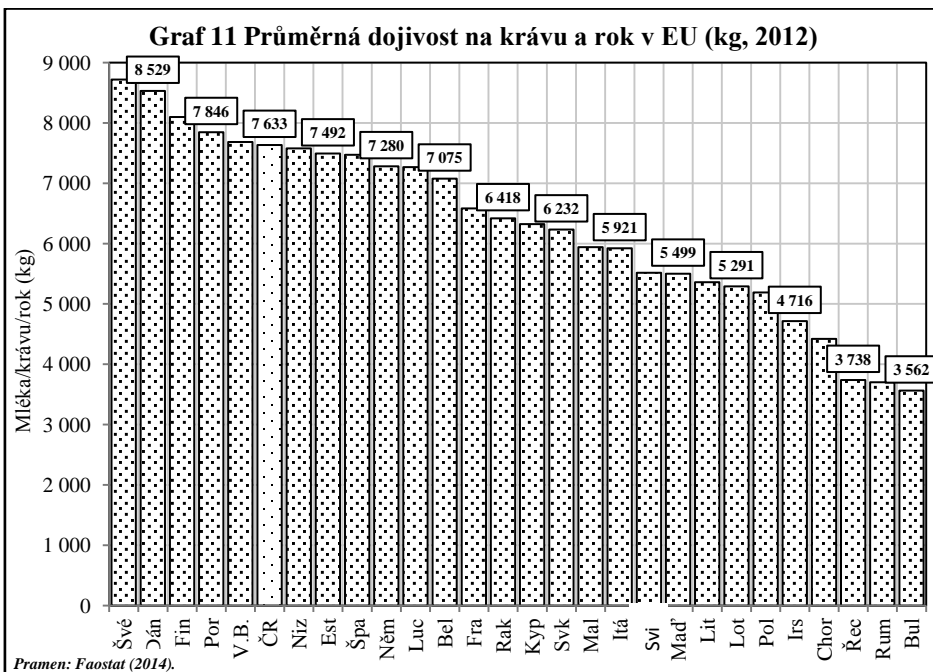
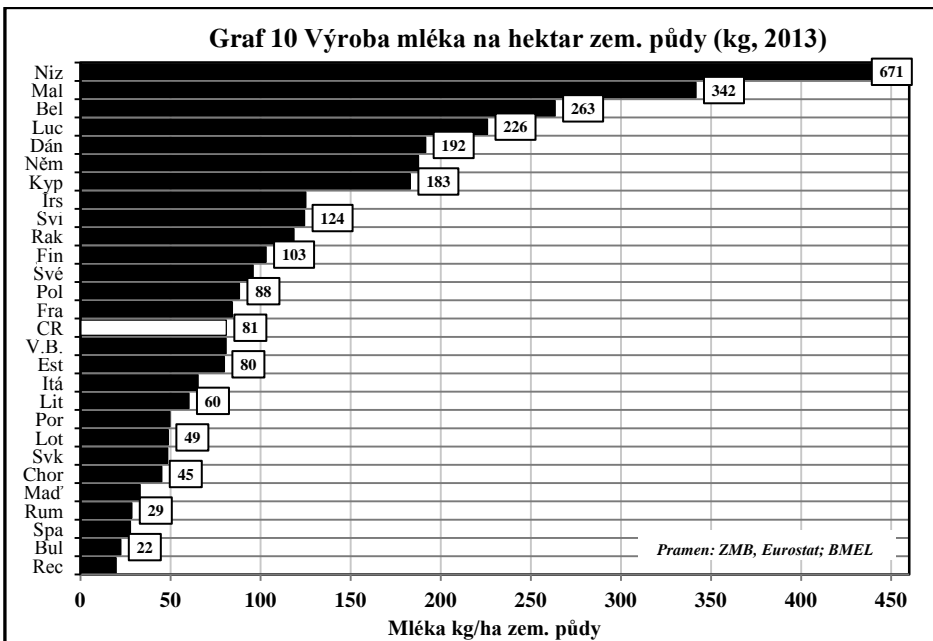
Výroba a vývoz syrového mléka v ČR a v EU

V EU byla produkce mléka regulována kvótami 31 let (1984 až březen 2015). V deseti státech (včetně ČR), které vstoupily do unie k 1. květnu 2004, pak téměř 11 roků. Podíly států unie na objemu výroby mléka v roce 2013 (153,9 mil. tun) uvádí graf 9. Je z něj patrné, že přes 20 % mléka v EU bylo vyrobeno v Německu, že na šest států s podílem nad 5 % výroby v EU (Německo, Francie, Velká Británie, Polsko, Nizozemí a Itálie) připadá 69 % mléka, a že ČR se na výrobě mléka v EU podílela 1,9 % (2 852 tis. tun).

Soběstačnost ve výrobě mléka v EU dosáhla v letech 2011 až 2014 kolem 112 % (ZMB, 2014). Znamená to, že nadprodukce mléka je přibližně šestkrát vyšší než jeho roční výroba v ČR. V roce 2013 byla ČR v rámci států EU-28 na 14. místě ve výrobě mléka celkem a na 15. místě ve výrobě na hektar zemědělské půdy (graf 10). Od roku 2005 (první celý rok v EU) do roku 2013 se výroba mléka v ČR zvýšila pouze o 39 tis. tun a 1,4 %, v důsledku snížení výměry zemědělské půdy (o 738 tis. hektarů a 17 %) se o 14 kg a 21 % zvýšila výroba mléka na hektar. S 81 kg dosáhla v roce 2013 kolem 84 % výroby na hektar v EU-15 (97 kg), 149 % v EU-13 (54 kg) a 96 % (85 kg) v EU-28.

Schopnost českých chovatelů vyrábět mléko potvrzuje průměrná dojivost na krávu. V roce 2012 byla šestá nejvyšší v EU (7 663 kg, graf 11) a vyšší o 62 kg a 9 % než v EU-15 (7 040 kg), o 2 165 kg a 39 % než v EU-13 (5 498 kg) a o 1 339 kg a 21 % než v EU-28 (6 324 kg).

Vzhledem k často uváděné snaze o zvýšení přidané hodnoty vyráběných produktů je méně uspokojivým ukazatelem vývoz syrového mléka z ČR do zahraničí. Např. ve

„Strategii pro růst“ (MZe 2012) se termín „přidaná hodnota“ vyskytuje v různých souvislostech a u různých výrobků více než třicetkrát.

Podle ZMB (2014) dosáhl za roky 2011 až 2013 průměrný roční objem exportovaného syrového mléka ze států EU (bez Chorvatska, Malty a Kypru) 6 248 tis. tun. Z tohoto objemu připadají největší podíly exportovaného syrového mléka na Německo (21,2 %), Francii (9,6 %) a ČR (8,1 %). Za stejné období dosáhly dovozy syrového mléka v EU 6 326 tis. tun, přičemž největší podíly nakoupily Itálie, Německo a Belgie (přibližně 29, 26 a 11 %), nepatrný podíl (19 tis. tun a 0,3 %) nakoupila v průměru ČR (tab. 108, graf 12). Největší převisy exportů syrového mléka nad importy (čisté vývozy) připadají na ČR (489 tis. tun), Francii (427 tis. tun) a Rakousko (398 tis. tun), největší převisy importů nad exporty pak na Itálii (1 800 tis. tun), Německo (300 tis. tun) a Litvu (276 tis. tun).

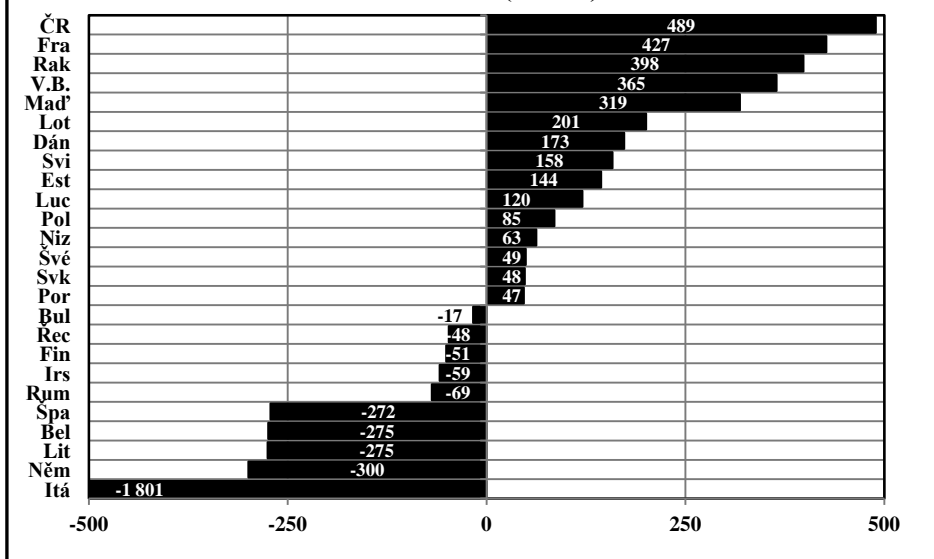
Tab. 108 Exporty a importy syrového mléka v EU (2011 až 2013)

Stát(y)	Exporty		Importy		Bilance ¹⁾
	tis. tun	%	tis. tun	%	
Německo	1 325,8	21,2	1 625,4	25,7	-299,5
Francie	598,0	9,6	170,8	2,7	427,2
ČR	508,4	8,1	19,0	0,3	489,4
V. Británie	455,4	7,3	90,7	1,4	364,7
Nizozemí	433,7	6,9	371,2	5,9	62,5
Belgie	428,2	6,9	702,9	11,1	-274,7
Rakousko	426,0	6,8	27,5	0,4	398,4
Maďarsko	343,9	5,5	25,3	0,4	318,6
Lotyšsko	240,0	3,8	39,4	0,6	200,6
Dánsko	198,5	3,2	25,4	0,4	173,1
Slovinsko	193,6	3,1	35,2	0,6	158,4
Polsko	184,9	3,0	99,7	1,6	85,3
Irsko	183,3	2,9	242,6	3,8	-59,2
Estonsko	153,9	2,5	9,7	0,2	144,1
Lucembursko	138,5	2,2	18,1	0,3	120,5
Litva	88,1	1,4	363,6	5,7	-275,5
Španělsko	72,2	1,2	343,9	5,4	-271,8
Itálie	10,2	0,2	1 810,7	28,6	-1 800,6
Ostatní	265,0	4,2	305,3	4,8	-40,3
Celkem	6 247,6	100,0	6 326,4	100,0	-78,8

Pramen: ZMB (2014)

¹⁾ *rozdíl mezi dovozy a vývozy syrového mléka*

Graf 12 Zahraníční obchod se syrovým mlékem v letech 2011 až 2013 (tis. tun)

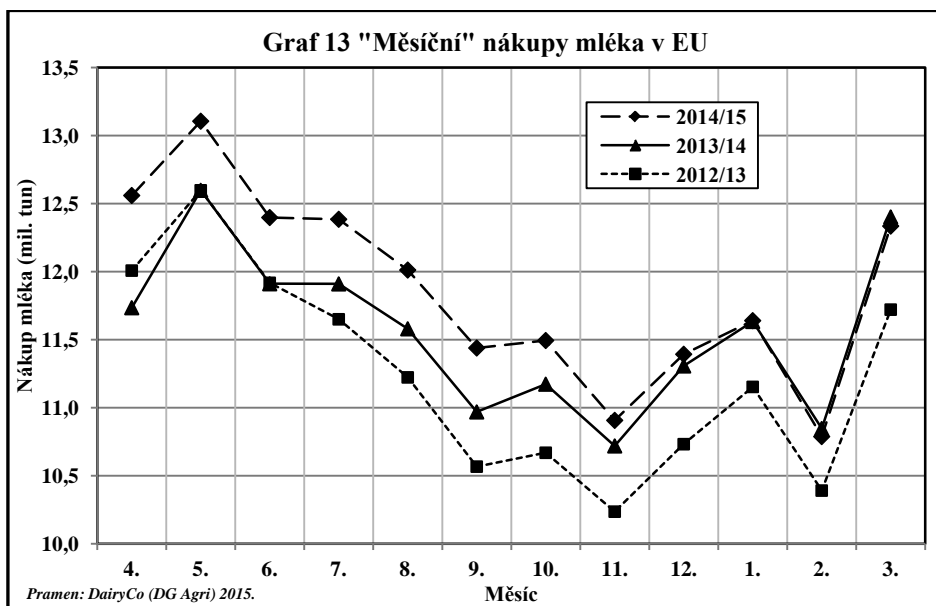
V 10 státech unie převažoval dovoz syrového mléka nad vývozem, v ostatních pak (včetně ČR) vývoz nad dovozem. Exporty zboží jsou obvykle hodnoceny pozitivně. Toto konstatování zcela neplatí (nebo platí jen zčásti) pro syrové mléko, které je cennou a kvalitní surovinou. Jejím zpracováním realizují přidanou hodnotu státy a firmy, které syrové mléko nakoupily. Vývozní státy přicházejí kromě nižší přidané hodnoty o podíl pracovních míst vázaných na zpracování syrového mléka, mlékárny pak o část zisku za nevyrobené mléčné výrobky. Často dochází k trvalé ztrátě trhů pro mléčné výrobky a ke zvyšování objemu ekonomicky méně výhodných dovozů. Po zrušení kvót nelze vyloučit situaci, že státy dovážející syrové mléko ze zahraničí omezí v důsledku vyšší výroby mléka ve „vlastních“ podnicích importy mléka, popř. budou ochotny mléko nakupovat za nižší ceny.

Zlepšení komoditní struktury agrárního vývozu, resp. zvýšení podílu zpracovaných výrobků a potravin s vysokou přidanou hodnotou ve struktuře celkového vývozu, je v citované „Strategii pro růst“ uvedeno jako součást schválené „Exportní strategie ČR pro období 2012 až 2020“. Vzhledem k očekávanému vývoji na evropském a světových trzích s mlékem v nejbližších měsících by toto a další opatření měla být realizována v co nejkratší době. Pokud se nepodaří vyrobené mléko úspěšně zpracovat a smysluplně využít (mléčné výrobky spotřebovat „doma“ nebo za světové ceny exportovat), je přes řadu předností (dlouhodobá úspěšná tradice, vysoká dojivost, největší stáda v rámci EU, dobrá jakost mléka, dostatek půdy k výrobě krmiv, rostoucí spotřeba mléčných výrobků aj.) a plánovaných opatření šance na výraznější zlepšení situace tohoto významného agrárního odvětví v ČR nejistá.

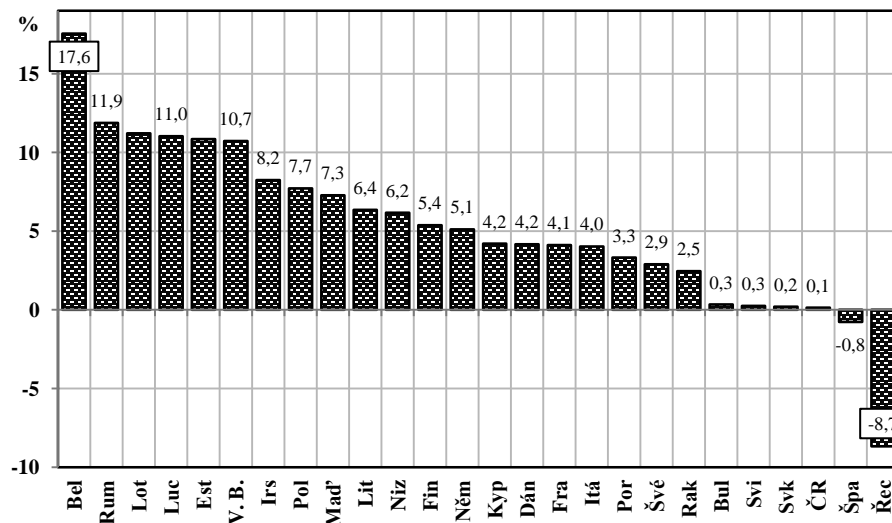
Prodej a ceny mléka za poslední tři kvótové roky v ČR a v EU

Příprava na zrušení kvót mléka v EU k 31. 3. 2015 byla ve většině států dlouhodobou záležitostí. Ze strany výrobců mléka byla ve většině států zaměřena především na využití „baličku“ připraveného Evropskou komisí a na investiční a organizační opatření ke zvýšení nebo stabilizaci výroby mléka. Prodej mléka ke zpracování se podle statistických údajů *DairyCo (2015)* zřetelně zvyšoval v posledních třech kvótových letech (graf 13, prodej mléka v březnu posledního kvótového roku je kvalifikovaným odhadem). Ze 134,9 mil. tun v kvótovém roce 2013/14 se zvýšil v dalším roce o 3,9 mil. tun a 2,9 % a v posledním kvótovém roce 2014/2015 o dalších 3,7 mil. tun a 2,6 % (celkem o 7,6 mil. tun a 5,5 %). Z přírůstku prodeje mléka za poslední tři kvótové roky (7 591 tis. tun) připadá přibližně 84 % (6 336 tis. tun) na státy EU-15 a 16 % (1 180 tis. tun) na EU-12 a např. kolem 20 % (1 476 tis. tun) na Německo, 19 % (1 391 tis. tun) na Velkou Británii, 13 % (966 tis. tun) na Francii, 10 % (736 tis. tun) na Polsko, ale pouze 0,04 % (3,3 tis. tun) na ČR. S přípravou na období bez kvót mléka v Německu zřejmě souvisí i největší objem na listopadové burze v roce 2014 prodané kvóty (364 tis. tun) za dobu jejího trvání od roku 2007 a největší překročení národní německé kvóty (o 1 127 tis. tun) a z něho vyplývající největší postih (kolem 314 mil. € a 16 %) v posledním kvótovém roce.

Vývoj prodeje mléka ke zpracování vykazoval v posledních třech kvótových letech mezi státy unie zřetelné rozdíly. Zatímco mezi roky 2014/15 a 2012/13 zvýšily výrobci mléka v Belgii, Rumunsku a Lotyšsku jeho prodej o 17,6, 11,9 a 11,2 %, výrobci na Slovensku a v ČR pouze o 0,2 a 0,1 %. Ve Španělsku a v Řecku je zaznamenán pokles objemu prodaného mléka o 0,8 a 8,7 % (graf 14). Z uvedených dat lze usuzovat na připravenost na výrobu mléka v období bez kvót v jednotlivých státech.

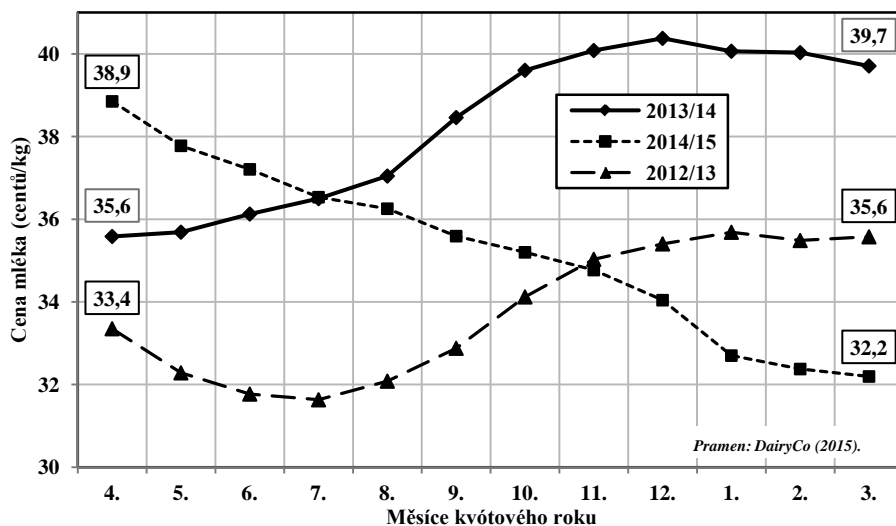
Graf 14 Rozdíl v prodeji mléka mezi roky 2014/15 a 2012/13 (%)

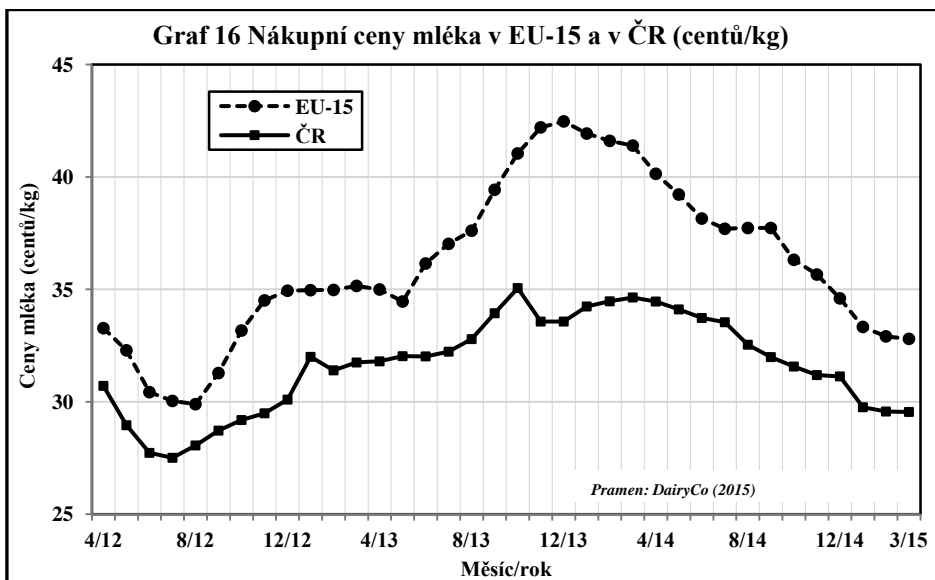
Pramen: DairyCo (DG Agri) 2015.

Vývoj nákupních cen mléka v posledních třech kvótových letech v EU-27 znázorňuje graf 15. Je z něj patrné, že v roce 2012/13 se po poklesu v měsících duben až červenec ceny až do ledna zvyšovaly, v dalším roce vzrostly o 11 % a v posledním kvótovém roce se snížily o 17 %. Pokles cen mléka od prosince 2014 do března 2015 mohl souviset s rostoucí výrobou mléka v EU. Průměrná nákupní cena v období 2012/13, 2013/14 a 2014/15 v EU-27 dosáhla 33,79, 38,27 a 35,29 centů (ct) za kg mléka.

Graf 15 Nákupní ceny mléka v EU (centy/kg)

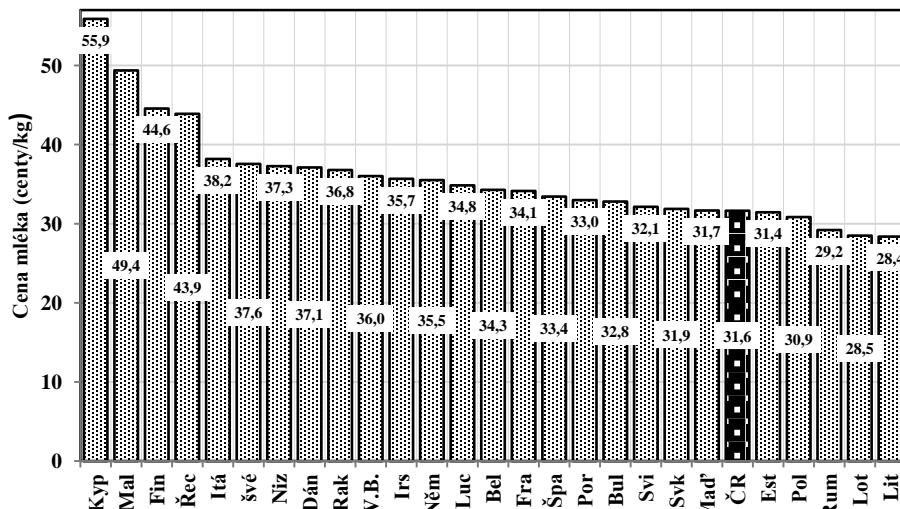
Pramen: DairyCo (2015).

Z grafu 16 je zřejmé, že nákupní ceny mléka v ČR v posledních třech kvótových letech byly zřetelně nižší (31,64 ct) než ve státech EU-15. Rozdíl k prostému průměru ceny v EU-15 (36,82 ct) dosáhl 5,18 ct (1,30 Kč) a 14 %, k EU-12 (34,48 ct) 2,84 ct (0,70 Kč) a 8 % a k EU-27 (35,78 ct) 4,14 ct (1,03 Kč) a 12 % za kg mléka.

Variabilita tříletého průměru nákupních cen mléka mezi státy unie je patrna z grafu 17. Při rozmezí (bez Malty a Kypru s nejvyššími cenami) mezi 28,37 ct v Litvě až 44,56 ct ve Finsku obsadila ČR v pomyslném řebříčku 27 států unie s 31,64 ct za kg mléka šesté místo od konce. Za nízké nákupní ceny lze kvalitní syrové mléko zřejmě úspěšně ke zpracování prodávat, ne však dlouhodobě vyrábět. Proto za jednu z podmínek zlepšení stávající situace v sektoru mléka lze považovat zvýšení nákupních cen mléka alespoň na průměr států EU-27. Tohoto stavu však sami výrobci mléka dosáhnout nemohou.

Graf 17 Nákupní ceny mléka v EU (Ø let 2012/13 až 2014/15)

Framen: DairyCo (2015).

Jindřich Kvapilík (MZERO 0714)

13. Závěr

Jak vyplývá z údajů ČSÚ, situace v živočišné výrobě se přes příznivý vývoj některých ukazatelů výrazněji nezměnila ani v prvním čtvrtletí 2015. Meziročně se o 1,1 % zvýšila výroba masa celkem, z toho hovězího o 2,5 %, drůbežího o 1,1 % a vepřového o 0,7 %. Ceny jatečného skotu se zvýšily o 2,2 % (býků o 3 %, jalovic o 1,4 %, krav o 1,1 % a telat o 0,1 %), jatečných kuřat klesly o 0,5 % a jatečných prasat se propadly o 14,0 %. Nákup mléka se zvýšil o 3,6 %, jeho cena však meziročně klesla o 10,5 %. Zahraniční obchod měl zápornou bilanci u masa hovězího (-3 645 tun), vepřového (-50 825 tun) i drůbežího (-19 812 tun), přičemž dovozy se meziročně zvýšily u všech tří druhů masa, a to 10,8, 7,9 a 18,0 %.

V květnu a červnu 2015 došlo ke zhoršení situace nejen u mléka, ale i u ostatních živočišných komodit. Týdeník „Zemědělec“ z 1. června 2015 k tomu uvádí některé názory z Žofinského fóra: „V poslední době dochází k dramatickému propadu cen všech komodit živočišné výroby, velký problém nastává u mléka. Evropská unie zatím k tomuto problému mlčí. Máme tak podezření, že to některým zemím původní evropské patnáctky vyhovuje ... Výkupní ceny mléka se v posledních měsících snižují, nyní jsou podle odhadu MZe na hodnotě 8,13 Kč za litr ... Meziročně jde proti březnovým 8,31 Kč o téměř patnáctiprocentní propad...“. Vzhledem k poklesu odbytu je pravděpodobný další pokles ceny mléka. Zdá se proto, že alespoň v prvních měsících bezkvótového období se (alespoň v ČR) v praxi uplatňují spíše pesimističtější prognózy.

Zlepšit situaci ve výrobě mléka mohou opatření připravovaná MZe. Podle tiskové zprávy MZe z května 2015 ministr zemědělství M. Jurečka v rámci jednání s prezidentem Evropské mléčné rady Romualdem Schaberm mimo jiné konstatoval, že „... stabilita produkce živočišných komodit, zejména sektoru mléka, je jedním z našich hlavních cílů, na který se zaměřujeme například při vyčleňování peněz na podpory a dotace. Připravujeme zvláštní opatření na podporu dobrých životních podmínek v chovech dojnic a také národní dotační tituly pro sektor mléka týkající se například režimů jakosti. Ceny mléka klesají, výroba se zvyšuje, proto vidím řešení v tom, aby se v rámci EU hledal odbyt produkce mléka mimo evropský trh. Je třeba podpořit proexportní aktivity ...“.

Vzhledem k vývoji chovu skotu v posledních letech i v roce 2014 lze za hlavní úkol tohoto významného agrárního odvětví považovat zabránění poklesu početních stavů a produkce skotu a vytvoření předpokladů k postupnému zvyšování výroby mléka a počtu jatečných zvířat. Ke zlepšení stávající situace mohou přispět opatření na podnikové a nadpodnikové úrovni. V rámci podniků se jedná např. o zvyšování jakosti produkce, lepší organizaci práce, snižování nákladů aj. Řešení „nadpodnikových“ záležitostí (podpora podnikání, ozdravování stád, nákupní ceny, odbyt, rozdělení dotací, podpora spotřeby domácích potravin, neprodukční funkce aj.) vyžaduje pochopení, politickou podporu a spolupráci nadpodnikových orgánů, služeb, zpracovatelů a celé společnosti. O úspěšnosti výroby mléka bez kvót bude rozhodovat nejen schopnost chovatelů kvalitní mléko vyrobit. Nejméně stejně významná bude schopnost zpracovatelů mléka (mlékáren) mléčné výrobky za odpovídající ceny prodat a mléko chovatelům dojnic alespoň na úrovni průměrných cen v unii zaplatit.

14. Summary

Livestock production in the Czech Republic provides more than half of the total agriculture income. The development of basic figures in cattle breeding over the past three years is presented in the following table.

Main figures of cattle breeding in the Czech Republic

Figure	2012	2013	2014
Cattle numbers in total ('000 head)	1,354	1,353	1,374
Cattle per 100 hectares of agricultural land (head)	32.1	32.1	33.4
Dairy cow numbers ('000 head)	370	373	371
Milk recording dairy cows (% of the total number)	94.9	93.9	95.7
Cows per 100 hectares of agricultural land (head)	13.0	13.1	13.8
Dairy cow - milk production (kg)	7,634	7,644	7,921
- milk fat content (%)	3.85	3.88	3.87
Recorded dairy cows - milk production (kg)	8,047	8,267	8,370
- milk fat content (%)	3.87	3.84	3.86
- milk protein content (%)	3.38	3.38	3.39
Milk supply to dairies ('000 tons)	2,381	2,320	2,351
Export of milk products ('000 tons of milk)	1,086	1,043	1,070
Import of milk products ('000 tons of milk)	898	880	935
Production of beef cattle ('000 tons of live weight)	171	164	170

The increase of the milk yield per cow per year, the high quality and increasing domestic consumption of milk and milk products, high share of dairy cows in milk recording, suitable structure of cattle and dairy farms, good results of suckler cows herds, increase in labour productivity and implementation of arrangements within the CAP are the main positive figures of the last three-year period. Less favourable during the same period were the economic results of beef production, reproduction results, decrease of the total cattle population and share of dairy cows, decrease of exports of certain products, low beef production and beef consumption per capita etc. On the basis of the above mentioned strong and weak points of the present situation in cattle breeding, the next development of the cattle sector should be focused on the tasks related to the Czech Republic's membership in the EU.

15. Přílohy

A) Struktura plemenářských a chovatelských organizací v ČR

Svazy chovatelů	Organizace oprávněné k plemenářské činnosti	Českomoravská společnost chovatelů, a. s.
Svaz chovatelů českého strakatého skotu	CRV Czech Republic, spol. s r. o.	PLEMDAT, s. r. o. – výpočetní centrum
Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.	Natural, spol. s r. o.	
Český svaz chovatelů masného skotu	Reprogen, a. s., Planá n. Lužnicí	
Asociace chovatelů masných plemen skotu	Plemenářské služ., a. s., Otrokovice - Kvítkovice	
Svaz chovatelů jerseykého skotu	Genoservis, a. s., Olomouc	
Svaz chovatelů normandského skotu ČR, o. s.	ISB Genetic, s. r. o.	
	Jihočeský chovatel, a. s., České Budějovice	
	Plemko, s. r. o., Pardubice	
	ABS, s. r. o., Praha	
	Chovservis, a. s., Hradec Králové	PLEMO, a. s., Brno
	AGRO - Měřín, a.s., Žďár n. Sáz.	
	Chovatelské družstvo Impuls, družstvo	
	Zooservis	

B) Adresy ČMSCH, a. s. a chovatelských svazů

➤ **Českomoravská společnost chovatelů, a. s.**

Sídlo společnosti

Českomoravská společnost chovatelů, a. s.

Hradištko 123

252 09 Hradištko

tel: 257 896 444, fax: 257 740 491

E-mail: cmsch@cmsch.cz, <http://www.cmsch.cz>

➤ **Svaz chovatelů českého strakatého skotu**

Sídlo organizace a adresa pro fakturaci

U Topíren 2, 170 41 Praha 7

e-mail: svaz@cestr.cz

Pracoviště svazu

Svaz chovatelů českého strakatého skotu

Radešínská Svratka 193

592 33 Radešínská Svratka

tel.: 566 620 970, fax.: 566 620 929, mobilní tel.: 607 618 476

e-mail: kral@cestr.cz, <http://www.cestr.cz/>

➤ **Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o. s.**

Pracoviště svazu

Hradištko 123, Hradištko; 252 09

tel.: 257 896 248, mobil: 602 116 740

e-mail: motycka@holstein.cz

➤ **Český svaz chovatelů masného skotu**

Těšnov 17, Praha 1, 117 05,

tel.: 221 812 865,

e-mail: info@cschms.cz, <http://www.cschms.cz>

➤ **Asociace chovatelů masných plemen skotu - Rapotín**

Výzkumníků 267, 788 13 Vikýřovice

➤ **Unie chovatelů hospodářských zvířat**

Pracoviště: Přátelství 815, P.O. Box 1, Praha – Uhřetěves, 104 01

tel.: 267 009 584

➤ **Svaz chovatelů normanského skotu ČR, o. s.**

Karlovo-Bílkov 120

380 01

Dačice

➤ **Český svaz chovatelů jerseykého skotu**
ČSCHJS
Štáhlavice 207
33204

C) Vybrané adresy plemenářských organizací

➤ **Jihočeský chovatel, a. s.**
Lipenská 869/17, Č. Budějovice, 370 01,
tel.: 387 780 180
e-mail: jchovatel@jchovatel.cz, <http://www.jchovatel.cz>

➤ **Chovservis, a. s.**
Zemědělská 897, Hradec Králové, 500 03
tel.: 495 404 124, fax: 495 404 199
e-mail: info@chovservis.cz, <http://www.chovservis.cz>

➤ **CRV Czech Republic, spol. s r. o.**

CRV Czech Republic, spol. s r. o.
Vídeňská 340
252 42 Vestec
Telefon: 244 912 201
Fax: 244 102 530
E-mail: info@crvcz.cz
Internet: www.crvcz.cz

➤ **Plema, a. s.**

Zarybník 516,594 01 Měřín
fax : 566 544 215
Mobil : 602 739 735
plema@agro-merin.cz

➤ **Reprogen, a. s., Tábor**

Husova 607
CZ 39111 Planá nad Lužnicí
Telefon: 381 291 191
Telefax: 381 291 179
E-mail: reprogen@pvtnet.cz
Internet: www.zrud.cz/reprogen.htm

➤ **Plemenářské služby, a. s.**

U Farmy 275, Otrokovice –Kvítkovice, 765 02
tel.: 577 100 221-7, fax: 577 100 227

➤ **Natural, spol. s r. o.**

Adresa: NATURAL spol. s r. o.
Hradištko pod Medníkem 413
Hradištko pod Medníkem
252 09
Telefon: 257 740 348
257 740 550
Fax: 257 740 550
E-mail: natural@naturalgen.cz

➤ **ABS, s. r. o.**

Modletice 136, 251 01 Říčany
tel.: 323 655 000, fax: 323 655 001
e-mail: abs@abs.cz

➤ **Plemko, s. r. o.**

Nemošice 29
Pardubice 530 03
tel.: 466 303 825
email: kovar@plemko.cz

➤ **Genoservis, a. s.**

Komenského 367, Grygov, 783 73
tel.: 585 425 005
fax: 585 413 387
e-mail: sekretariat@genoservis.cz, <http://www.genoservis.cz>

➤ **AGRO - Měřín, a. s.**

Zarybník 516
594 42, Měřín
Tel.: 566 501 231
agro@agro-merin.cz

➤ **ISB Genetic, s. r. o.**

Ledečská 2917
Havlíčkův Brod
580 01
Vysočina
Česká republika, EU kod: CZ61790003
E-mail: info@isbgenetic.cz
Telefon: 569 408 331
Fax: 569 408 331

➤ **Chovatelské družstvo Impuls, družstvo**

Chovatelské družstvo Impuls, družstvo
Bohdalec 122
592 55 Bobrová
e-mail: info@chdimpuls.cz
www.chdimpuls.cz
tel.: 561 205 623

➤ **Zooservis**

Malá Bystřice 158, 756 27 Valašská Bystřice
tel.: 602 739 923
novosad.k@tiscali.cz

D) Adresy vybraných chovatelských a centrálních laboratoří

➤ **Laboratoř pro rozbor mléka Brno-Tuřany**

Popelova 53, Brno, 620 00
tel.: 724 332 569
e-mail.: lrnbrno.vedouci@cmsch.cz, <http://www.cmsch.cz>

➤ **Laboratoř pro rozbor mléka Buštěhrad**

Lidická 334, Buštěhrad, 273 43
tel.: 312 250 190
e-mail.: lrmbustehrad@cmsch.cz, <http://www.cmsch.cz>

➤ **Centrální laboratoř JČM, a. s.**

Rudolfovská 83, České Budějovice, 370 05

E) Adresy vybraných institucí

➤ **Ministerstvo zemědělství České republiky**

Těšnov 17, Praha 1, 117 05
tel.: 234 431 111, fax: 224 810 478
<http://www.mze.cz>

➤ **Agrární komora ČR**

Štěpánská 63, Praha 1, 112 10
tel.: 224 215 946, fax: 224 215 944
e-mail.: sekretariat@akcr.cz, <http://www.agrocr.cz>

➤ **Státní veterinární správa ČR**

Slezská 7, Praha 2, 120 00
tel.: 227 010 111

➤ **Státní zemědělská a potravinářská inspekce**

Květnová 15, Brno, 612 54
tel.: 543 540 111, 543 540 202
e-mail.: epodatelna@szpi.gov.cz, <http://www.szpi.gov.cz>

➤ **Česká plemenářská inspekce**

Štěpánská 63, Praha 1

tel.: 296 236 223, fax: 296 326 222

e-mail: sekretariat@cpinsp.cz, <http://www.cpinsp.cz>

➤ **Státní zemědělský a intervenční fond**

Ve Smečkách 33, Praha 1

tel.: 222 871 620, fax.: 222 871 765

e-mail.: info@szif.cz, <http://www.szif.cz>

➤ **Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.**

Přátelství 815, Praha 10 - Uhřetěves, 104 00

tel.: 267 009 511, fax: 267 710 779, <http://www.vuzv.cz>

➤ **Výzkumný ústav pro chov skotu, s. r. o., Rapotín**

Vikýřovice, 788 13

tel.: 583 392 111, <http://www.vuchs.cz>

F) Seznam inseminačních stanic býků

- Hradištko pod Mednikem   majitel: Natural, spol. s r. o.
- Homole   majitel: Jihočeský chovatel, a. s.
- Třeboň   majitel: Reprogen, a. s., Planá nad Lužnicí
- Zásmyky   majitel: CRV Czech Republic, spol. s r. o.
- Grygov   majitel: Genoservis, a. s.
- Havlíčkův Brod   majitel: ISB Genetik Havlíčkův Brod
- Litoň   majitel: PLEMO, a. s.
- Bohdalec   majitel: Chovatelské družstvo Impuls, družstvo

G) Zdroje informací

Českomoravská společnost chovatelů, a. s., Hradištko
Českomoravský svaz mlékárenský, Praha
Český statistický úřad, Praha
Český svaz chovatelů masného skotu, Praha
Legislativa EU
Milcom servis, a. s.
Ministerstvo průmyslu a obchodu, Praha
Ministerstvo zemědělství České republiky, Praha
Sdružení centrálních laboratoří pro hodnocení jakosti mléka, Praha
Státní veterinární správa, Praha
Svaz chovatelů holštýnského skotu v ČR, o. s., Praha
Svaz chovatelů českého strakatého skotu, Praha
Výzkumný ústav mlékárenský, Praha
UZPI
Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., Praha-Uhřetěves
Zentrale Markt - und Preisberichtsstelle (ZMP), Berlín
International Dairy Federation
Výzkumný ústav pro chov skotu Rapotín
Časopis Farnář
SZIF – informační systém TIS
CRV Czech Republic, spol. s r. o.
Český svaz chovatelů masného skotu
MVDr. Jan Bažant, Státní veterinární správa ČR
EUROSTAT, FAOSTAT a další www stránky
Genoservis, a. s.
VVS Verměřovice

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

Poznámky:

Název: Ročenka-CHOV SKOTU V ČESKÉ REPUBLICE
Hlavní výsledky a ukazatele za rok 2014

Autoři: Jindřich Kvapilík
Zdeněk Růžička
Pavel Bucek

Lektoři: Alena Ježková a František Hřeben

Vydal: Českomoravská společnost chovatelů, a.s.
Svaz chovatelů českého strakatého skotu
Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, o.s.
Český svaz chovatelů masného skotu

Neprodejné
Praha 2015

